

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
TEMEL EĞİTİM ANABİLİM DALI
OKUL ÖNCESİ EĞİTİMİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

OKUL ÖNCESİ DÖNEM KAVRAM ÖĞRETİMİNDE
YOUTUBE'UN BİR EĞİTİM TEKNOLOJİSİ OLARAK
KULLANILMASI

ELİF GÜLMEZ
YÜKSEK LİSANS TEZİ

Danışman
DR. ÖĞR. ÜYESİ Kamile ÖZER AYTEKİN

Konya-2019

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
TEMEL EĞİTİM ANABİLİM DALI
OKUL ÖNCESİ EĞİTİMİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

OKUL ÖNCESİ DÖNEM KAVRAM ÖĞRETİMİNDE
YOUTUBE'UN BİR EĞİTİM TEKNOLOJİSİ OLARAK
KULLANILMASI

ELİF GÜLMEZ
YÜKSEK LİSANS TEZİ

Danışman
DR. ÖĞR. ÜYESİ Kamile ÖZER AYTEKİN

Konya-2019

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

BİLİMSEL ETİK SAYFASI

Öğrencinin	Adı Soyadı	Elif GÜLMEZ
	Numarası	168302021006
	Ana Bilim Dalı	Temel Eğitim Ana Bilim Dalı
	Bilim Dalı	Okul Öncesi Eğitimi Bilim Dalı
	Programı	Tezli Yüksek Lisans
	Tezin Adı	Okul Öncesi Dönem Kavram Öğretiminde Youtube'un Bir Eğitim Teknolojisi Olarak Kullanılması

Bu tezin proje safhasından sonuçlanmasına kadarki bütün süreçlerde bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet edildiğini, tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel kurallara uygun olarak atıf yapıldığını bildiririm.

06/08/2019

Elif GÜLMEZ

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

YÜKSEK LİSANS TEZİ KABUL FORMU

Öğrencinin	Adı Soyadı	Elif GÜLMEZ
	Numarası	168302021006
	Ana Bilim Dalı	Temel Eğitim Anabilim Dalı
	Bilim Dalı	Okul Öncesi Eğitimi
	Programı	Tezli Yüksek Lisans
	Tez Danışmanı	Dr. Öğr. Üyesi Kamile ÖZER AYTEKİN
	Tezin Adı	Okul Öncesi Dönem Kavram Öğretiminde YouTube'un Bir Eğitim Teknolojisi Olarak Kullanılması

Yukarıda adı geçen öğrenci tarafından hazırlanan Okul öncesi eğitim kavram kazanımlarında sosyal medya türlerinden youtube'un bir eğitim teknolojisi olarak kullanımına ait eylemsel araştırma başlıklı bu çalışma 08/07/2019 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda oybirliği/oyçokluğu ile başarılı bulunarak, jürimiz tarafından yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

	Ünvanı Adı Soyadı	İmza
Danışman	Dr. Öğr. Üyesi Kamile ÖZER AYTEKİN	
Jüri Üyesi	Doç. Dr. Abdülkadir KABADAYI	
Jüri Üyesi	Prof. Dr. Perihan ÜNÜVAR	
Jüri Üyesi	Doç. Dr. Beyhan Nazlı KOÇBEKER EİD.	

Önsöz /Teşekkür

Araştırmam boyunca, her aşamada bana yol gösteren tez danışmanım Dr. Öğr. Üyesi Kamile ÖZER AYTEKİN'e emekleri ve sabrı için en derin saygılarımı ve teşekkürlerimi sunarım.

Tezimde kullanmış olduğum Boehm Okul Öncesi Temel Testi-3'ü benimle paylaşarak tezime katkıda bulunan Arş. Gör. Ayşegül ERGÜL'e sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Tezimin bütün aşamalarında değerli düşüncelerini, zamanlarını ve ilgilerini benimle paylaşarak, karşılaştığım her zorlukta bana rehberlik eden sevgili arkadaşlarım Esra SALTİK, Bahar AŞIK ve Selahattin BAYRAM'a teşekkürlerimi sunarım.

Tezimin uygulama aşamasında bana her türlü desteği zümre arkadaşlarım ve öğretmen arkadaşlarıma teşekkür ederim. Ayrıca, testin uygulanması sırasında benimle birlikte bu sürece katılan bütün çocuklara kucak dolusu sevgilerimi yollayarak teşekkür ediyorum.

Son olarak, tezimi hazırlama sürecinde maddi ve manevi yardımlarını benden esirgemeyen, anneme, babama, ablalarıma, abilerime özellikle Soner abime ve Merve yengeme sabırlı ve anlayışlı yaklaşımlarından ötürü teşekkürlerimi sunuyor ve hazırladığım tezi onlara armağan ediyorum.

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

T. C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

Öğrencinin	AdıSoyadı	Elif GÜLMEZ
	Numarası	168302021006
	Ana Bilim Dalı	Temel Eğitim Anabilim Dalı
	Bilim Dalı	Okul Öncesi Eğitimi Bilim Dalı
	Programı	Tezli Yüksek Lisans
	Tez Danışmanı	Dr. Öğr. Üyesi Kamile ÖZER AYTEKİN
	Tezin Adı	Okul Öncesi Dönem Kavram Öğretiminde Youtube'un Bir Eğitim Teknolojisi Olarak Kullanılması

ÖZET

Bu araştırmanın amacı; teknolojinin okul öncesi dönem çocuklarının kavram kazanımlarına katkısını ortaya çıkarmaktır. Çalışma grubunu 2018-2019 eğitim öğretim yılında Gaziantep ilinin Şehitkamil ilçesinde bulunan Yalangoz İlkokulunun anasınıfına devam eden 39 çocuk oluşturmaktadır. Araştırma deneysel desen modelinde yürütülmüştür. Araştırmanın veri toplama araçları olarak Demografik Bilgi Formu ve Boehm Okul Öncesi Temel Kavramlar Testi-3 kullanılmıştır. Okul öncesi eğitimde bulunan temel kavramları öğretmek amacıyla videolar hazırlanmıştır. Bu videolar ile YouTube kanalı açılmıştır. Ele alınan YouTube kanalındaki videolar çocuklara izlettirildikten sonra Boehm Okul Öncesi Temel Kavramlar Testi-3 uygulanmıştır. Araştırmanın sonucunda ise deney grubu katılımcıların Boehm Okul Öncesi Kavram Testi-3'ten aldıkları puanlar kontrol grubuna göre daha yüksek bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: okul öncesi eğitim, kavram, sosyal medya, YouTube, eğitim teknolojileri

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

T. C.

NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

Öğrencinin	Adı Soyadı	Elif GÜLMEZ
	Numarası	168302021006
	Ana Bilim Dalı	Temel Eğitim Anabilim Dalı
	Bilim Dalı	Okul Öncesi Eğitimi Bilim Dalı
	Programı	Tezli Yüksek Lisans
	Tez Danışmanı	Dr. Öğr. Üyesi Kamile ÖZER AYTEKİN
	Tezin İngilizce Adı	Using YouTube as an Educational Technology for Teaching Concepts in Pre-school

SUMMARY

The purpose of this research; to reveal the contribution of technology to concept acquisition of preschool children. The study group consisted of 39 children attending kindergarten of Yalangoz Primary School in Şehitkamil district of Gaziantep in 2018-2019 academic year. The research was conducted with experimental design model. Demographic Information Form and Boehm Preschool Basic Concepts Test-3 were used as data collection tools. Videos were prepared to teach the basic concepts of preschool education. YouTube channel was opened with these videos. Boehm Preschool Fundamental Concepts Test-3 was applied to the children after watching the YouTube channel videos. As a result of the study, the scores obtained by the experimental group participants from Boehm Preschool Concept Test-3 were found to be higher than the control group.

Keywords: preschool education, concept, social media, youtube, educational technologies

İÇİNDEKİLER

Bilimsel Etik Sayfası.....	i
Önsöz ve Teşekkür	ii
Özet	iii
Summary	iv
BÖLÜM I.....	1
GİRİŞ	1
1.1. Araştırmanın Amacı	3
1.2. Araştırmanın Önemi	3
1.3. Araştırmanın Sınırlılıkları	4
1.4. Tanımlar	4
BÖLÜM II	6
LİTERATÜR TARAMASI.....	6
2.1. KAVRAMSAL ALAN VE KURAMSAL ÇERÇEVE	6
2.1.1. Okul Öncesi Eğitimin Tanımı ve Önemi.....	6
2.1.2. Bilişsel Gelişim	9
2.1.2.1. Piaget'in Bilişsel Gelişim Kuramı	9
2.1.2.1.1. Duyu-Motor Dönem	11
2.1.2.1.2. İşlem Öncesi Dönem.....	11
2.1.2.1.3. Somut İşlemler Dönemi.....	12

2.1.2.1.4. Soyut İşlemler Dönemi	13
2.1.2.2. Bruner'in Bilişsel Gelişim Kuramı	13
2.1.2.2.1. Eylemsel Dönem.....	14
2.1.2.2.2. İmgesel Dönem.....	14
2.1.2.2.3. Sembolik Dönem	14
2.1.2.3. Vygotsky'nin Bilişsel Gelişim Kuramı.....	15
2.1.3. Kavram.....	16
2.1.3.1. Kavram'ın Tanımı.....	16
2.1.3.2. Kavram Öğretimi ve Öğrenme.....	18
2.1.3.3. Temel Kavramların Tanımı.....	23
2.1.4. Eğitim ve Teknoloji	25
2.1.4.1. Okul Öncesi Dönem ve Teknoloji	28
2.1.4.2. YouTube.....	30
2.2. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	31
2.2.1. Kavram Öğretimi ve Kazanımı İle İlgili Araştırmalar	31
2.2.2. YouTube İle İlgili Araştırmalar	42
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM.....	46
YÖNTEM	46
3.1. Araştırma Modeli	46
3.2. Çalışma Grubu.....	46

3.3. Veri Toplama Araçları.....	52
3.3.1. Demografik Bilgi Formu.....	52
3.3.2. Boehm Okul Öncesi Temel Kavramlar Testi-3	52
3.3.2.1. Testin Uygulanması.....	54
3.3.2.2. Testin Puanlaması	56
3.4. Verilerin Toplanması.....	56
3.5. Araştırmanın Uygulanması.....	57
3.6. Verilerin Analizi.....	58
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM.....	60
BULGULAR.....	60
4.1. Deney Grubu ve Kontrol Grubu Arasında Yön/Mekanda Konum Kavramları Puan Ortalamalarına İlişkin Bulgular	60
4.2 Deney Grubu ve Kontrol Grubu Arasında Boyut Kavramları Puan Ortalamalarına İlişkin Bulgular	61
4.3. Deney Grubu ve Kontrol Grubu Arasında Sıra/Sayma Kavramları Puan Ortalamalarına İlişkin Bulgular	62
4.4. Deney Grubu ve Kontrol Grubu Arasında Zıt Kavramları Puan Ortalamalarına İlişkin Bulgular	63
4.5. Deney Grubu ve Kontrol Grubu Arasında Miktar Kavramları Puan Ortalamalarına İlişkin Bulgular	64
4.6. Deney Grubu ve Kontrol Grubu Arasında Zaman Kavramları Puan Ortalamalarına İlişkin Bulgular	65

4.7. Deney Grubu ve Kontrol Grubu Arasında Diğer Kavramları Puan Ortalamalarına İlişkin Bulgular	66
4.8. Deney Grubu ve Kontrol Grubu Arasında Toplam Kavramları Puan Ortalamalarına İlişkin Bulgular	67
BEŞİNCİ BÖLÜM.....	69
TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER.....	69
5.1. Tartışma ve Sonuç	69
5.2. Öneriler.....	74
KAYNAKÇA.....	75
EKLER.	84
ÖZGEÇMİŞ.	89

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo-1: Deney Grubu ve Kontrol Grubu Katılımcılarının Özellikleri	47
Tablo-2: Deney Grubu Katılımcılarının Anne ve Babalarının Demografik Özellikleri	49
Tablo-3: Kontrol Grubu Katılımcılarının Anne ve Babalarının Demografik Özellikleri	51
Tablo-4: Deney Grubu ve Kontrol Grubu Katılımcıların Yön/Mekanda Konum Kavramlarına Ait Puan Dağılımları	60
Tablo-5: Deney Grubu ve Kontrol Grubu Katılımcıların Yön/Mekanda Konum Kavram Puanlarının Mann Whitney U Test Sonuçları	61
Tablo-6: Deney Grubu ve Kontrol Grubu Katılımcıların Boyut Kavramlarına Ait Puan Dağılımları	61
Tablo-7: Deney Grubu ve Kontrol Grubu Katılımcıların Boyut Kavram Puanlarının Mann Whitney U Test Sonuçları	62
Tablo-8: Deney Grubu ve Kontrol Grubu Katılımcıların Sayı/Sayma Kavramlarına Ait Puan Dağılımları	62
Tablo-9: Deney Grubu ve Kontrol Grubu Katılımcıların Sıra/Sayma Kavram Puanlarının Mann Whitney U Test Sonuçları	63
Tablo-10: Deney Grubu ve Kontrol Grubu Katılımcıların Zıt Kavramlarına Ait Puan Dağılımları	63
Tablo-11: Deney Grubu ve Kontrol Grubu Katılımcıların Zıt Kavram Puanlarının Mann Whitney U Test Sonuçları	64
Tablo-12: Deney Grubu ve Kontrol Grubu Katılımcıların Miktar Kavramlarına Ait Puan Dağılımları	64

Tablo-13: Deney Grubu ve Kontrol Grubu Katılımcıların Miktar Kavram Puanlarının Mann Whitney U Test Sonuçları	65
Tablo-14: Deney Grubu ve Kontrol Grubu Katılımcıların Zaman Kavramlarına Ait Puan Dağılımları	65
Tablo-15: Deney Grubu ve Kontrol Grubu Katılımcıların Zaman Kavram Puanlarının Mann Whitney U Test Sonuçları	66
Tablo-16: Deney Grubu ve Kontrol Grubu Katılımcıların Diğer Kavramlarına Ait Puan Dağılımları	66
Tablo-17: Deney Grubu ve Kontrol Grubu Katılımcıların Diğer Kavram Puanlarının Mann Whitney U Test Sonuçları	67
Tablo-18: Deney Grubu ve Kontrol Grubu Katılımcıların Toplam Kavramlara Ait Puan Dağılımları	67
Tablo-19: Deney Grubu ve Kontrol Grubu Katılımcıların Toplam Kavram Puanlarının Mann Whitney U Test Sonuçları	68

BÖLÜM I

GİRİŞ

Okul öncesi eğitim, bireyin dünyaya geldiği zamandan başlayıp temel eğitime gidene kadar süreyi kapsar. Çocukların tüm yaşamları boyunca önemli bir paya sahip olan okul öncesi eğitim tüm gelişim alanlarının desteklendiği, ailelerde ve kurumlarda verilen eğitim süreci olarak tanımlanmaktadır (Aral ve Baran, 2011). Okul öncesi dönem, çocuğun tüm yaşamının temeli ve ilk basamağıdır. Çocuğun bu dönemde tüm gelişim alanları desteklenmekte, temel alışkanlıkları kazanması ve yeteneklerini geliştirmesi sağlanmaktadır (Güvenir, 2018).

Okul öncesi dönemin temel sayılmasının en önemli nedeni; birey gelişiminin nitelik, hız ve kapsam bakımından en kritik olduğu zaman olmasıdır. Bireyin dünyaya gelmesi ile başlayan süreçte tüm gelişim alanları (bedensel, sosyal ve duygusal, dil, zihinsel) açısından kritik özellikler kazanılmaktadır (Kara, 2015).

Tüm gelişim alanları birbirine paralel gelişim göstermekte ve birbirinden etkilenmektedir (Oktay, 2002: 15). Zihinsel gelişimi kapsayan bilişsel gelişim alanında diğer gelişim alanlarıyla olan ilişkisi göz önüne alındığında bilişsel gelişim alanındaki olumlu gelişmeler diğer gelişim alanlarını da desteklemektedir (Ahmetoğlu, 2010: 19). Zihinsel gelişimin %50'sinin 4 yaşına kadar ediniliyor olması okul öncesi dönemin önemini ortaya koymaktadır (Ekici, 2001). Bu okul öncesindeki başarının sonraki öğrenim hayatındaki başarıyı etkilediğini göstermektedir (Gürkan, 1981).

Bilişsel gelişimi destekleyen unsurlardan biri de okul öncesi programlarında bulunan kavram öğretimidir. Çocuklar için hazırlanan uygun kavram öğretimi yoluyla bilişsel becerilerin gelişimi hızlandırılabilir (Demir, 2010).

Genel olarak kavram; insan zihninde oluşup anlam kazanan, farklı olgu ve objelerin değişebilen ortak özelliklerini ifade eden bir bilgi formu ve değişkenidir. Bir kelime veya sembol ile ifade edilir (Ülgen, 2004; Er, 2018; Uyanık Balat, 2003;

Akyürek 2004; İşnas, 2011).

Kavramlar çok kapsamlı bilgileri kullanılabilir pratik küçük birimler haline getirmekte ve bu bilgileri düzenleyip saklama (depolama) olanağı sağlamaktadır (Aktaş Arnas, 2007: 14). Kavramlar zihnin yapı taşlarıdır. Bu nedenle bilişsel bilimlerin temel konularından biri kavram oluşumu, kullanımı ve gelişmesidir (Uyanık Balat, 2003). Kavram öğreniminde birey dünyaya gelip, çevresindeki olay ve varlıklarla ilişkiye girdiği andan itibaren başlamakta ve belirli bir bitiş noktası bulunmamaktadır (İşnas, 2011; Gelman, 1999).

Kavramların çocuklara ne zaman nasıl öğretileceği de önemli bir sorundur. Erken çocukluk yıllarında kavram öğretimi, sinir sisteminin olgunlaşmasına ve öğrenme yaşantılarına bağlıdır (Senemoğlu, 2007). Bu nedenle erken çocukluk yıllarını kapsayan okul öncesi dönemde temel kavram öğretimine yer verilmelidir.

Erken çocukluk dönemi olan 0-6 yaş aralığında birey bir çok kavramı öğrenmeye başlamaktadır (Şahin, 2007: 5). 0-2 yaş süresince bebekler problem çözme, etrafında olup biteni gözlemlemeyi, eşleştirmeyi, sınıflandırmayı, şekilleri, sayıları, mekan algısının belli bir kısmını, cisimlerin boyutlarını, zaman kavramı (sabah, öğle, akşam, önce vb) gibi kavramların bazılarını edinebilmektedir (Akt. Lind: 2000).

Kavram edinme küçük yaşlarda başlayarak çocuğun öğrendiği bilgieri düzenlemesine yardımcı olur. Kavram edinimi erken yaşlarda zengin uyarıcı çevre oluşturulup ve desteklenirse çocuğun durum, olay ve nesneler arasında hızlı ve doğru bir bağ kurmasına ve bunları anlamlandırmasına yardımcı olur (Toran, 2011).

Okul öncesi eğitimde zengin uyarıcı çevrenin kapsamı gelişen teknoloji ve internet ile birlikte değişim göstermektedir. Teknolojideki değişim ve gelişimlerle birlikte eğitim ve teknoloji ayrı düşünülemez hale gelmiştir. Eğitim amaçlı geliştirilen Edmodo gibi sosyal medya platformlarının yanında Facebook, Youtube gibi sosyal medya platformları da eğitim amaçlı kullanılmaya başlanmıştır. Erken çocukluk yıllarında somut, görsel, işitsel vb birden çok duyu organına hitap etmeye yarayan Youtube’ da eğitim için kullanılabilecek önemli sosyal medya

platformlarından biri olmuştur. Okul öncesi dönem çocukları da sürekli ellerinde bulunan akıllı telefon, tablet gibi cihazlar aracılığıyla Youtube üzerinden videolar izleyebilmektedir. Bu nedenle çocukların bireysel ilgi ve istekleri üzerine kullanmış oldukları Youtube' un öğrenme ve gelişimleri üzerinde bir etki yaratması kaçınılmazdır.

1.1. Araştırmanın Amacı

Araştırmanın amacı; YouTube kanalının okul öncesi dönem çocuklarının kavram öğretimine katkısını ortaya çıkarmaktır.

Bu amaç için şu sorulara cevap aranacaktır:

YouTube kanalının, deney ve kontrol gruplarına ait Boehm Okul Öncesi Temel Kavramlar Testi-3'nin;

- 1- Boyut kavramları puan ortalamaları arasında fark bulunmakta mıdır?
- 2- Miktar kavramları puan ortalamaları arasında fark bulunmakta mıdır?
- 3- Yön/Mekanda konum kavramları puan ortalamaları arasında fark bulunmakta mıdır?
- 4- Sayı/Sayma kavramları puan ortalamaları arasında fark bulunmakta mıdır?
- 5- Zıt kavramlar puan ortalamaları arasında fark bulunmakta mıdır?
- 6- Zaman kavramları puan ortalamaları arasında fark bulunmakta mıdır?
- 7- Toplam puanları arasında fark bulunmakta mıdır?
- 8- Diğer kavramları puan ortalamaları arasında fark bulunmakta mıdır?

1.2. Araştırmanın Önemi

Okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden çocuklar kavram öğrenimi konusunda bazı problemler yaşayabilmektedir. Bunlardan biri de kavramların

somutlaştırılıp anlamlandırılmasıdır. Kavramların somutlaştırılması için görsel, işitsel vb çocukların duyularına hitap edecek yöntemler kullanılmalıdır. Çünkü her bireyin öğrenme stili farklı olabilir. Biri görerek daha iyi öğrenirken biri işiterek bir diğeri ise dokunarak daha iyi öğrenebilir. Aynı zamanda kalıcı öğrenmelerin gerçekleşebilmesi için zengin uyaran bir çevrenin de düzenlenmiş olması gerekmektedir.

Öğrenmeyi en üst düzeyde sağlayabilmek için çocukların olabildiğince fazla duyusuna birden hitap edilmeye çalışılmaktadır. Bunun içinde farklı unsurlar işe koşulmaktadır. Örneğin videolar gibi. Bu çalışmada da yaşanan bu problemlere çözüm olacağı düşünülen YouTube kanalında bulunan videoların etkisi deneysel araştırma ile denenecektir.

Teknolojinin eğitime katkılarının ortaya çıkması ile teknolojinin, aktif olarak kullanımının sağlanması ve bunun için yeni kanalların oluşturulması bu araştırmanın önemini ortaya koyacaktır. Böylece, çocukların ilgi ve meraklarına cevap verecek zengin öğrenme ortamları düzenleyecek teknolojilerin geliştirilmesi sağlanacaktır.

1.3. Sınırlılıklar

Bu çalışma ile Gaziantep Yalangoz İlkokulunda 2018-2019 yılında öğrenim gören okul öncesi dönem çocukları ve Preschpedia (erken çocukluk) YouTube kanalı ile sınırlıdır.

1.4. Tanımlar

Okul Öncesi: Okul öncesi eğitim, bireyin dünyaya geldiği zamandan başlayıp temel eğitime gidene kadar süreyi kapsar. Çocukların tüm yaşamları boyunca önemli bir paya sahip olan okul öncesi eğitim tüm gelişim alanlarının desteklendiği, ailelerde ve kurumlarda verilen eğitim süreci olarak tanımlanmaktadır (Aral ve Baran, 2011).

Kavram: İnsan zihninde oluşup anlam kazanan, farklı olgu ve objelerin değişebilen ortak özelliklerini ifade eden bir bilgi formu ve değişkenidir. Bir kelime veya sembol ile ifade edilir (Akyürek, 2004).

Sosyal Medya: İnternetteki gelişmiş teknolojik araçlar yardımıyla kurulan sosyal etkileşimi, topluluk oluşumunu ve işbirliği projelerini gerçekleştirmeyi amaçlayan ortamlar olarak tanımlanmaktadır (Akım, 2016).

Youtube: C. Hurley, S. Chen ve J. Karim tarafından, 2005 yılında kurulmuş bir sosyal medya platformudur. Bu platform kullanıcılara videolarını yükleme ve diğer kullanıcıların videolarını izleyebilme imkanı tanımaktadır (Ayan, 2016).

Eğitim Teknolojisi: insan öğrenmelerinin tümünü kapsayan problemleri analiz ederek çözümler geliştirmek için gerekli olan insan gücünü, bilgileri, araç-gereçleri, yöntem ve teknikleri vb. tüm unsurları kullanarak uygun tasarımlar uygulayan, geliştiren, yöneten ve değerlendiren teknolojik unsurlardır (Kara ve Özgen, 2012).

Öğretim Teknolojisi: Öğrenme nesnelerini; yani öğrenme ve öğretme sürecinde yer alacak her türlü materyal ve aracı anlatır (Demirel, 2005).

YouTube Kanalı: Araştırmada kullanılacak olan Preschpedia (erken çocukluk) kanalını ifade etmektedir.

Çocuk: Birleşmiş Milletler 44. Genel Kurulu (1989)'na göre on sekiz yaşına kadar her insan çocuk olarak tanımlanmaktadır (Akt.: UNİCEF Türkiye).

BÖLÜM II

LİTERATÜR TARAMASI

2.1. KAVRAMSAL ALAN VE KURAMSAL ÇEVÇEVE

Bu bölümde araştırmanın içeriğini oluşturan ilgili kuramsal bilgiler ve ilgili konularda yurt içinde yapılan araştırmalar hakkında bilgi verilmiştir.

2.1.1. Okul Öncesi Eğitimin Tanımı ve Önemi

Okul öncesi eğitim, bireyin dünyaya geldiği zamandan başlayıp temel eğitime gidene kadar süreyi kapsar. Çocukların tüm yaşamları boyunca önemli bir paya sahip olan okul öncesi eğitim tüm gelişim alanlarının desteklendiği, ailelerde ve kurumlarda verilen eğitim süreci olarak tanımlanmaktadır (Aral ve Baran, 2011).

Hayatın başlangıcından ilkokula kadar olan erken çocukluk dönemini kapsayan, yıllarda bulunan çocukların gelişimsel özellikleri ve düzeylerine uygun nitelikli uyarıcı imkanları temin ederek, çocukların tüm gelişimlerini toplumun özellikleri doğrultusunda şekillendiren bir eğitim sürecidir (Poyraz ve Çiftçi Dere, 2011).

Yukarıdaki tanımlar incelendiğinde okul öncesi eğitimin kapsamı şu şekilde özetlenebilir. Okul öncesi eğitim;

- Erken çocukluk yıllarını kapsayan 0-72 ay grubundaki çocuklar ve aileleri,
- Çocukların tüm gelişim alanları,
- Eğitim veren yerler ve bu yerlerdeki görevli tüm personeli kapsamaktadır (Ahmetoğlu, 2010).

Ülkelerin gelişip kalkınması için eğitim en önemli unsurlardan biridir. Bir ülkede ekonomi, toplum vb. acılardan gelişmeler bekleniyorsa önce eğitimi incelemek gerekmektedir. Okul öncesi eğitim ise eğitimin en önemli basamağı kabul edilmektedir (Poyraz ve Çiftçi Dere, 2011).

Okul öncesi dönem, çocuğun tüm yaşamının temeli ve ilk basamağıdır. Çocuk bu dönemde tüm gelişim alanları desteklenmekte, temel alışkanlıkları kazanmakta ve yeteneklerini geliştirmektedir. Bu dönemde verilen eğitim imkanları olanların tüm yaşamlarında çok önemli bir yere sahiptir (Güvenir,2018). Okul öncesi dönemin temel sayılmasının en önemli nedeni; birey gelişiminin nitelik, hız ve kapsam bakımından en kritik olduğu zaman olmasıdır. Bireyin dünyaya gelmesi ile başlayan süreçte tüm gelişim alanları(bedensel, sosyal ve duygusal, dil, zihinsel) açısından kritik özellikler kazanılmaktadır (Kara, 2015).

Bireyin yaşam boyu gelişim süreçlerine bakıldığında bir çok gelişim özelliği ortaya çıkmaktadır. Çocuğun emeklemesi, makas kullanabilmesi, konuşması, arkadaşları ile iletişim kurması, sorunlarına çözüm üretebilmesi, gibi gelişimsel özelliklere bakıldığından bunlar gruplandırılabilir. Bu sebeple insan gelişiminin planlı bir şekilde incelenebilmesi için gelişim psikologları bu özellikleri kategorilere ayırmışlardır. Bunlara gelişim alanları adı verilmektedir. Kabul gören üç ana gelişim alanı vardır. Bunlar; fiziksel alan, bilişsel alan ve psikososyal alandır. Bilişsel gelişim: çocuğun yaşadığı çevreyi algılayıp yorumlamasını sağlayan tüm zihinsel süreçleri kapsayan gelişim alanıdır. Çocukların yaşantıları sonucunda kazandıkları değişimler yukarıda da belirtildiği gibi üç ana gelişim alanında gerçekleşmektedir (Seven, 2015).

Zihinsel gelişimin %50'sinin 4 yaşına kadar ediniliyor olması okul öncesi dönemin önemini ortaya koymaktadır (Ekici, 2001). Tüm gelişim alanları birbirine paralel gelişim göstermekte ve birbirinden etkilenmektedir. Örneğin dil gelişiminin sağlanması için konuşma organlarının biyolojik açıdan gelişmesi ve bireyin içinde bulunduğu sosyal çevre ile etkileşime girmesi gerekmektedir. Bu nedenle okul önesi dönemde gelişim alanları değerlendirilirken birbiriyle ilişkili olduğu göz önünde bulundurulmalıdır. Gelişimin süreklilik arz ettiğinin bilinmesi bu dönemin gelişim açısından ne kadar kritik olduğunu göstermektedir (Oktay, 2002).

Okul öncesi döneminin bu denli kritik olduğunu bilmek, çocuğun bu dönemde bütünsel gelişiminin en iyi şekilde sağlanmasının hedeflenmesine neden olmaktadır. Bu da çocuklara tüm gelişim alanlarında yaşantılar içeren nitelikli eğitim programları

ile mümkün olacaktır. Bu nedenle çocukların sosyal, duygusal, bilişsel, dil ve motor gelişimlerinin en hızlı olduğu dönemde onlara zengin içerikli yaşantı deneyimleri sunmak çocukların yeteneklerinin ortaya çıkmasında ve becerilerinin geliştirilmesinde büyük önem taşımaktadır (Öğüt, 2018).

Çocuklar okul öncesi dönemde yaşantıları sonucunda kazandıkları tüm becerileri ve davranışları birbiri üzerine koyarak biriktirir ve aralarında ilişki kurmayı öğrenir. Bu dönemde kazanılan alışkanlıklar, beceriler ve bilgiler çocuğu ileriki yıllarda başarılı kılacaktır (Zentall vd., 2002). Bu özelliklerden dolayı okul öncesi dönem çocuklarına zengin ve nitelikli uyarıcılarla karşı karşıya gelebilecekleri eğitim ortamları sağlanmalıdır. Çocuklukta elde edilen davranışların önemli bir bölümü yetişkinlikteki kişilik, alışkanlık, tavır, değer yargıları vb. etkilemektedir (Güvenir, 2018).

Okul öncesi dönemde verilecek olan eğitimde asıl amaç kendisini ifade edebilen güven duygusu gelişmiş, doğru alışkanlıklar ve davranışlar kazanmış bireyler yetiştirmektir. Bunun yanında kazanılan deneyim, bilgi ve beceriler sayesinde daha sonraki okul başarısının %33' ü 0-6 yaş arasındaki göstermiş oldukları okul başarısı ile açıklandığı için okul öncesi dönemdeki başarının sonraki öğrenim hayatındaki başarıyı etkilediğini kanıtlar niteliktedir (Gürkan, 1981). Ayrıca 17 yaşına kadar olan zihinsel gelişimin % 50'si 0-4 yaşına , % 30'u 4-8 yaşına kadar, % 20'si ise 8-17 yaş arasında olduğu bulunmuştur (Ahmetoğlu, 2010).

Zihinsel gelişimi kapsayan bilişsel gelişim alanında diğer gelişim alanlarıyla olan ilişkisi göz önüne alındığında bilişsel gelişim alanındaki olumlu gelişmeler diğer gelişim alanlarını da desteklemektedir (Ahmetoğlu, 2010: 19). Bilişsel gelişimi önemli kılan öğelerden biri de okul öncesi programlarında bulunan kavram öğretimidir. Çocuklara sunulacak uygun bir kavram öğretimi ile bilişsel becerilerin gelişimi hızlandırılabilir (Demir, 2010).

Tüm bu bilgilerden de anlaşıldığı gibi okul öncesi dönem, çocuğun yaşamında kritik bir öneme sahiptir. Bu nedenle çocuklara bu dönemde çeşitli deneyimler sağlanarak tüm gelişim alanları desteklenmeli, beceri ve yetenekleri geliştirilmelidir

(Demir, 2010).

2.1.2. Bilişsel Gelişim

Bilişsel gelişim doğumdan başlayarak bireyin çevresi ile etkileşimini sağlayan; dünyayı anlamasını kolaylaştıran; bilginin edinilmesine, kullanılmasına, saklanmasına, düzenlenmesine ve değerlendirilmesine yardım eden aktif zihinsel faaliyetlerdeki gelişimi ifade etmektedir (Atkinson vd., 2012; Arslan, 2010; Aral ve Baran, 2011).

Piaget, Bruner ve Vygotsky gibi bilişsel gelişim kuramcıları çocuğun çevresini ve dünyayı nasıl gördüğünü ve algıladığını bulmak için araştırmalar yapmışlardır. Bilişsel gelişim kuramlarında dört temel madde vardır;

- Bilişsel gelişim dönemleri belli bir sıra ile ortaya çıkar.
- Dönemlerin sırası sabit ve değişmezdir.
- Her dönemin sahip olduğu kazanımlar bir önceki dönemi de kapsar.
- Dönemlerin belirli genel özellikleri olmasına rağmen bireysel farklılıklar söz konusudur (Bacanlı, 2006; Senemoğlu, 2007; Arslan, 2010).

Üç temel bilişsel gelişim kuramı vardır. Piaget'in bilişsel gelişim kuramı, Vygotsky'nin bilişsel gelişim kuramı ve Bruner'in bilişsel gelişim kuramıdır.

2.1.2.1. Piaget'in Bilişsel Gelişim Kuramı

Piaget bilişsel gelişimin, beyin ve sinir sisteminin gelişmesine bağlı olarak bireyin çevresine uyum sağlamasına yarayan deneyimlerin birleşimi olduğunu söylemektedir (Ömeroğlu ve Kandır, 2007; Bayhan ve Artan, 2009).

Çocukların bilişsel özellikleri yetişkenlerden farklıdır. Erken çocukluk döneminde, bireyin kendisine has düşünce sistemleri ve görüşleri vardır. Bilişsel gelişim çocuğun duyuları aracılığıyla dokunduğu, gördüğü, tattığı duyduğu nesneler hakkındaki düşüncelerini ifade ettiği için çocukların kendi bilgilerini oluşturması,

saklaması ve yorumlayarak yeniden şekillendirerek uygulamaya dönüştürmeleri çok önemlidir (Goswami, 2015; Bayhan ve Artan, 2009).

Piaget'e göre, bebekler dış dünyayı yani çevrelerini anlamaya çalışırken bazı zihinsel süreçleri kullanırlar. Bunlar; şema, uyum sağlama ve dengelemdir (Santrock 2017, Slavin 2017).

Şema: Örgütlenmiş davranış kalıplarıdır (Özer Aytekin, 2010). Şemalar çocuğun çevresini tanımasına yarayan bilgi forumlarıdır. Şemalar sayesinde birey çevresine adapte olur ve çevresini organize eder (Erden ve Akman, 2018; Arı vd., 2000; Köksal Akyol, 2009).

Uyum Sağlama: Piaget'e göre zekanın tanımıdır ve çevreye uyum sağlamayı gösterir. Özümleme ve uyma olarak iki alt işlevi vardır. Alt işlevler şemaların oluşum ve gelişimlerini açıklar. Birey yeni karşılaştığı bir bilgiyi kendisinde var olan şemalar ile özümsemeye çalışır. Var olan şemalar ile kalırsa zihni yeni durumu açıklamada yetersiz kalır ve zihni yeni duruma uydurmaya yani yeni şemalar oluşturarak uymaya çalışır (Bacanlı, 2006). Yani uyum sağlama çevreye uyum anlamına gelmektedir (Özer Aytekin, 2010).

Dengeleme: Birey doğası gereği çevre ilişkilerinde ve kendi içerisinde dengeli ve tutarlı olma eğilimindedir. Bu eğilime dengeleme denir. Dengeleme özümleme ve uyma süreçlerinin birbiriyle etkileşimi sonucu oluşur. Birey karşı karşıya geldiği yeni durumu özümseyemez ise dengesizlik oluşur. Bu dengesizlik özümleme ve uyma süreçleri ile giderilerek yeni bir denge durumunun oluşması sağlanır. Oluşan bu denge dengesizlik durumları sonucunda ise öğrenme gerçekleşir (Erden ve Akman, 2018; Senemoğlu, 2007; Küçükkaragöz, 2004).

Piaget' e göre bilişsel gelişim dört dönemden oluşmaktadır. Bunlar; duyu-motor dönem, işlem öncesi dönemi, somut işlemler dönemi ve soyut işlemler dönemidir. Dönemlerin sahip olduğu genel özellikler ise şu şekilde açıklanabilir;

- Dönemler ileriye doğru geri dönüş olmadan gelişim gösterir.
- İçerisinde bulunan dönemin özellikleri gösterme ve bir sonraki döneme geçiş

zamanında bireysel farklılıklar görülebilir.

- Her dönem kendinden sonraki döneme alt yapı oluşturur ve yeni beceriler bunların üzerine kurulur.

- Çocuklar gelişimsel ve bireysel farklılıkları nedeniyle bazı alanlarda birinci dönemin özelliklerini gösterirken bazı alanlarda ikinci dönemin özelliklerini gösterebilir (Piaget, 2004; Gander ve Gandiner, 2015).

2.1.2.1.1. Duyu-Motor Dönem

Duyu- motor dönem, doğumdan başlayarak iki yaşına kadar olan dönemi kapsamaktadır. Bebekler dünyaya geldikleri zaman dünyanın herhangi bir bilişsel temsiline sahip değildir (Demir, 2010: 48). Bebekler kendilerini dış dünyadan ayrı bir varlık olarak algılayamazlar. Bu nedenle bedeni dışındaki nesne ve varlıkların hareketlerinden habersizdir. Bilgileri sadece kendi fiziksel hareketleri ile kazandıkları deneyimlerle sınırlıdır (Yapıcı ve Yapıcı, 2006; Senemoğlu, 2007; Bayhan ve Artan, 2009). Piaget, bebeklerin dünyaya refleksif davranışlarla geldiğini ve bu refleksleri önce rastlantısal sonra belirli bir amaç için kullanılacak davranışlara dönüştürdüklerini savunur (Slavin, 2017).

Duyu-Motor dönemin genel özellikleri;

- Refleksif davranışlardan amaçlı davranışlara geçilir (Bacanlı, 2006).
- Ertelenmiş taklit görülür. Bebeğin görmüş olduğu herhangi bir olay ya da durumu ortadan kalkıp üzerinden belli bir süre geçtikten sonra taklit etmesidir (Köksal Akyol, 2009; Özbay, 2002; Bacanlı, 2006).
- Nesne sürekliliği kazanılır. Yani bebek gözünün önünden kaldırılan bir nesnenin yok olmadığını anlar, etrafına veya masanın altına bakarak arama davranışını gösterir. (Ergül, 2007).

2.1.2.1.2. İşlem Öncesi Dönem

Bu dönemde işlemlerin yapılabilmesi için gerekli olan bilişsel yapılar kazanılır.

Ancak henüz işlem yapılamamaktadır. Bu dönemde çocuklar nesneleri ve olayları anlatmak için sembolleri kullanırlar. Sembol kullanma becerileri, dil kullanımında ve sembolik oyunlarda ortaya çıkmasında etkilidir (Atli, 2019).

İşlem öncesi dönem iki yedi yaş arasını kapsamaktadır. Piaget işlem öncesi dönemi sembolik dönem ve sezgisel dönem olmak üzere ikiye ayırmaktadır.

Sembolik dönem yani kavram öncesi dönem iki - dört yaş arasını kapsamaktadır. Daha önce kazanılmış olan iç temsil süreçleri çok yönlü ve karmaşık olmaya başlar. Çocuk kelime kullanmaya ve temel düzeyde bir sembol ve sembolün temsil ettiği nesneler arasındaki ilişkileri anlamaya başlar (Senemoğlu, 2007).

Sezgisel dönem ise dört - yedi yaş arasını kapsamaktadır. Bu döneme sezgisel dönem denilmektedir çünkü çocuk mantık kurallarına uygun düşünmek yerine sezgileriyle hareket etmektedir (Ergül, 2007).

İşlem öncesi dönemin özellikleri (Köksal Akyol, 2009; Özbay, 2002; Bacanlı, 2006);

- Bu dönemde ben merkezci düşünme hakimdir.
- Korunum (hacim, ağırlık, alan ,uzunluk vb.) henüz kazanılmamıştır.
- Çocuklar arasında paralel oyun görülür.
- Tersine çevirilebilirlik kazanılmamıştır.
- Düşüncelerinde tümdengelim ve tümevarım gibi yöntemleri kullanamazlar.
- Cansız canlı gibi görme yani animizm hakimdir.
- Doğal olaylara bir kişinin neden olduğunu düşünme yani yapaycılık görülür.

2.1.2.1.3. Somut İşlemler Dönemi

Bu dönem somut olarak nitelendirilir. Çünkü çocuklar elle tutulabilen yani somut nesneler hakkında neden ileri sürebilirler. Aynı zamanda işlemler olarak

nitelendirilir. Çünkü bir şeyi organize etmek için zihinlerini çalıştırarak işlem yaparlar (Bayhan ve Artan, 2009).

İşlem öncesi dönem ile soyut işlemler arasında bir geçiş dönemidir. Bu dönemde çocuk mantıkla düşünebileceği sürece doğru bir ilerleme kat etmektedir (Erden ve Akman, 2018).

Somut işlemlerin genel özellikleri (Yapıcı ve Yapıcı, 2006; Senemoğlu, 2007; Bayhan ve Artan, 2009);

- Bu dönemde çocuk ben merkezilikten çıkarak empati kurmayı öğrenmeye başlar.
- En önemli özelliklerden biri korunumun kazanılmasıdır. Madde uzunluk, ağırlık, sayı vb korunumu kazanılır.
- Odaktan uzaklaşma ve tersine çevrilebilirlik gibi düşünme yetenekleri artar.

2.1.2.1.4. Soyut İşlemler Dönemi

En üst bilişsel gelişim dönemidir. Soyut işlemler dönemi on iki yaşından başlayarak yetişkinlik yıllarına kadar devam etmektedir (Erden ve Akman, 2018).

Soyut işlemler döneminin genel özellikleri (Senemoğlu, 2007);

- Artık soyut düşünce görülmeye başlanır.
- Probleme neden olan durumlar ile ilgili tahmini denenceler üretilir.
- Akıl yürütme, tümdengelim ve tümevarım gibi düşünceler görülür.
- Benmerkezci düşünce ergen benmerkezciliği olarak tekrar ortaya çıkar.

2.1.2.2. Bruner'in Bilişsel Gelişim Kuramı

Bruner'in bilişsel gelişim kuramına göre tepkilerin uyarıcılardan bağımsız hale gelmesine bilişsel gelişim denir (Ergül, 2007: 26). Bruner de Piaget gibi bilginin

işlenmesi, sınıflandırılması ve saklanması için bilişsel gelişimin önemli bir anahtar olduğunu söylemiştir. Bilişsel gelişimin önemli unsurlarından biri de dildir. İnsanların dilleri sayesinde iletişim kurabildiklerini, kavramları öğrenebildiklerini ve sorunları tartışabildiklerini ifade etmektedir (Senemoğlu, 2007).

Bruner'in bilişsel gelişim kuramı üç dönemden oluşmaktadır. Bunlar; eylemsel dönem, imgesel dönem ve son olarak da sezgisel dönemdir.

2.1.2.2.1. Eylemsel Dönem

0-3 yaş arasını kapsamaktadır. Bu dönemde çocuk yaptığı eylemler ile çevresini tanımaya çalışmaktadır. Öğrenme biçimleri yaparak yaşayarak şeklindedir (Ergül, 2007).

Bu dönem Piaget' in duyu-motor dönemindeki şema fikrine benzemektedir. Çocuklar için nesnelerin tanımı onlar ile yapabildikleri şeylerdir. Örneğin top yuvarlamak için, makas kesmek için olan nesnelerdir. Bruner' e göre bir yetişkinde yeni bir şey öğrendiğinde eylemsel döneme dönebilir. Örneğin 20 yaşındaki bir bireyin ilk defa araba sürmesi gibi (Senemoğlu, 2007; Tomic ve Kingma, 1996).

2.1.2.2.2. İmgesel Dönem

3-6 yaş arasını kapsamaktadır. Bu dönemde görsel bellek gelişmiştir. Görsel belleğin gelişimi bilginin imgelerle öğrenilmesini sağlamaktadır. Çocuk ancak algılarıyla hareket edebilir (Ergül, 2007). Bu nedenle çocuk kendi algısal dünyasının tutsağıdır. Bu dönem Piaget'in işlem öncesi dönemine denk gelmektedir (Aydın, 2003; Senemoğlu, 2007).

2.1.2.2.3. Sembolik Dönem

7 yaş ve sonrasını kapsamaktadır. Sembollerin çokça kullanıldığı bir dönemdir. Kısa cümlelerle zengin içerikli ifadeler oluşturulabilir. Eylemler ve imgelerle anlaşılamayan durumlar sembollerle anlaşılır ve ifade edilebilir (Senemoğlu, 2007).

Bruner' de Piaget gibi çocukların düşünme biçimlerinin yedi yaş ve sonrasında

önemli derecede değiştiğini vurgulamaktadır. Bu durumu çocuğun artık sembolleri kullanabilmesine ve dilin kullanımına bağlanmaktadır (Aktaran: Atli, 2019).

2.1.2.3. Vygotsky'nin Bilişsel Gelişim Kuramı

Vygotsky'nin kuramı kültür ve sosyal etkileşimin bilişsel gelişime etkisini ortaya koyan sosyokültürel bilişsel bir kuramdır (Santrock, 2017). Vygotsky'e göre bilişsel gelişimin kaynağı kültür ve dildir. Kültür çocuğa sağlanan uyarıcıların niteliğini, dil ise insan etkileşimini ifade etmektedir (Bacanlı, 2006).

Toplumsal ve kültürel etkenlerin çocukların bilişsel gelişimleri üzerindeki etkisi Piaget'in kuramının kapsamı dışında kalmıştır. Vygotsky ise kuramında özellikle bu alana yoğunlaşmıştır (Ergül, 2007). Vygotsky, çocuğun bilişsel gelişiminin neredeyse bireysel oluşturulan bir süreç olmadığını, çocuğun çevresinde bulunan diğer bireylere de bağlı olduğunu öne sürmüştür. Çocuğun çevresindeki kişiler de çocuğa yol gösterip bilgiler vererek öğrenmesini sağlayabilir (Bacanlı, 2006). Yani Vygotsky'yi Piaget'in görüşlerinden ayıran en temel fark Vygotsky'e göre öğrenmenin rehberlik edilerek gerçekleşmesidir (Bayhan ve Artan 2009).

Vygotsky bireysel öğrenmeyi yadsımazken grup halinde öğrenmeyi bilişsel gelişimin merkezine alır (Bee ve Boyd, 2009; Berk Le, 2018). Grup halinde öğrenme gerçekleştiren çocuklar problem çözme becerilerinde daha başarılı olmaktadır (Trawick, 2013). Bilişsel gelişim başkalarının yardımı ile yapılabilen davranışlardan bireyin kendi başına yapabildiği davranışlara doğru ilerleme gösterir (Senemoğlu, 2007). Bu durum Vygotsky'nin en temel kavramı olan yakınsak gelişim alanı ile açıklanabilmektedir (Bacanlı, 2006). Diğer bir ifade ile potansiyel gelişim alanıdır. Potansiyel gelişim alanı, gelişim ve öğrenme arasındaki ilişkiyi kavrayıp anlamının bir yoludur. Vygotsky bu terimi bağımsız sorun çözme becerisinin belirlediği mevcut gelişim seviyesi ile daha bilgili bir akranı ile yardımlaşma ya da bir yetişkinin gözetimi altındaki sorun çözme becerisinin belirlediği gelişim seviyesi arasındaki mesafe olarak tanımlamaktadır (Bodrava ve Leong, 2013).

Vygotsky' nin toplumsal etkilerle değişen bilişsel süreçleri vurguladığı kuram, bilişsel gelişime yeni bir bakış açısı sağlamakta ve Piaget'in kuramının sınırlarını

genişletmektedir. Vygotsky'nin kuramı öğrenmeye ve bilişsel gelişime toplumsal olayların etkisinin fark edilmesini sağlamaktadır. Çocukların bilişsel yeterliliğini değerlendirmenin ve okuma, yazma ve matematik öğrenmenin yeni yollarını göstermektedir (Ömeroğlu ve Kandır , 2007).

2.1.3. Kavram

2.1.3.1. Kavram'ın Tanımı

Dünyada birbirinden farklı ve çok çeşitli olaylar, durum ve nesne ilişkileri vardır. Her bir olay, durum ve nesne ilişkisinin tüm niteliklerini anlayıp kavramak mümkün değildir. Bu nedenle aralarında belirli nicelik veya nitelikleri ortak olan olay, nesne ve durum ayrı ayrı sembolleştirilmektedir. Yani benzer özelliklere sahip olay, durum ve nesne grubunun ortak ismine kavram denilmektedir (Avşalak, 2008; Senemoğlu, 2007; Yoleri, 2010; Uğurtay Üstünel, 2007; İşnas, 2011).

Bilimde evrensel düzeyde tanımlanan kavramlar ise, insanların birbiriyle olan iletişimini sağlayan, ilkelere temel oluşturan ve sorunların çözülmesinde kullanılan, kelimelerle ifade edilen bir öğrenme aracıdır (Uğurtay Üstünel, 2007).

Genel olarak kavram; insan zihninde oluşup anlam kazanan, farklı olgu ve objelerin değişebilen ortak özelliklerini ifade eden bir bilgi formu ve değişkenidir. Bir kelime veya sembol ile ifade edilir (Ülgen, 2004; Er, 2018; Uyanık Balat, 2003; Akyürek 2004; İşnas, 2011). Kavramlar bu olgu ve objeler arasında ayırım yapılabilmesini sağladığı gibi birbirleriyle olan ilişkilerini de ortaya koymaktadır. İnsanların düşünmesini, fiziksel ve sosyal dünyayı anlamalarını ve iletişim kurmalarına yardım eden zihinsel araçlardır (Senemoğlu, 2007).

Kavramlar zihnin yapı taşlarıdır. Bu nedenle bilişsel bilimlerin temel konularından biri kavram oluşumu, kullanımı ve gelişmesidir (Uyanık Balat, 2003). Bilişsel gelişimin temelinde kavram öğrenme bulunmaktadır. Kavram öğrenme, bilişsel gelişimi somut hale getirerek görülebilir kılmaktadır. Bilişsel gelişim birçok faktörden oluşmuş olsa bile, bireyin kavram gelişiminin belirlenmesi ile bu alan hakkında önemli bilgiler edinilebilir (Ergül, 2007).

Kavram öğrenimi birey dünyaya gelip, çevresindeki olay ve varlıklarla ilişkiye girdiği andan itibaren başlamakta ve belirli bir bitiş noktası bulunmamaktadır (İşnas, 2011; Gelman, 1999). Yani Piaget'in de söylediği gibi birey çevre ile tanıştığında obje ve olaylar ile kavramları öğrenmeye başlar (Ülgen, 2004). Öğrenme duyular yoluyla olmaktadır (Gelman, 1999). Çocuklar duyuları aracılığı ile çevrelerinden bilgi edinmektedirler. Duyu organları birbirinden bağımsız çalışmakta ve başlarda duyulardan gelen bilgiler düzensiz, karmaşık, anlamsız ve hamdır (Manocha ve Narong, 2004). Dışarıdan duyular yoluyla gelen bu ham bilgilerin anlamlandırılabilmesi için önce bilinmesi gerekir. Eğer bir şey, onunla ilgili herhangi bir veriye sahip değilse gelen bilgiye anlam vermesi mümkün değildir (Ömeroğlu ve Kandır, 2007). Duyular aracılığı ile gelen bilgini anlam kazababilmesi için organize edilmesi, birbiri ile ilişkilendirilmesi ve önceki yaşantılarla karşılaştırılması gerekmektedir (Monocha ve Narang, 2004).

Çocuklar duyuları ile olay ve olgular hakkında keşif yapar ve gözlemleri devam ettikçe de yeni karşılaşılan olay ve olguları daha önceki öğrendikleri ile ilişkilendirip basit kavramları anlamlandırmaya başlarlar. Çocukların bu deneyimleri ve biyolojik gelişimleri ile kelime hazineleri artar ve kavram öğrenmeye başlarlar (Aksu, 2013). Yani çocuklarda kavram öğrenme, olgusal uyarıcıları düzenleme yeteneği geliştirme olarak tanımlanmaktadır. Algının kesinleşmesi ile ortan sözcük dağarcığı ve çeşitlenen deneyimler sayesinde çocuğun öğrendiği kavramları farklılaşmaya ve kesin olarak ayırt edilebilmeye başlanır (Üstün ve Akman, 2003).

Kavramlar çok kapsamlı bilgileri kullanılabilir pratik küçük birimler haline getirmekte ve bu bilgileri düzenleyip saklama (depolama) olanağı sağlamaktadır (Aktaş Arnas: 2007). Birey çocukluktan itibaren düşüncenin birimi olan kavramları ve kavramların isimleri olan sözcükleri öğrenirler, kavramları sınıflara ayırır ve aralarındaki ilişkileri öğrenirler. Bu sayede bilgilerine anlam kazandırıp yeniden düzenlerler. Böylece yeni kavram ve yeni bilgiler de oluşturulmaktadır (Şimşek, 2006). Zamanla çocuklar akıl yürütme becerilerini kullanarak kavramsal analizler yapabilmeyi öğrenmektedirler. Bilgileri bu sayede algısal boyuttan kavramsal boyuta doğru bir ilerleme göstermektedir (Aktaş Arnas, 2007).

Kavramların çocuklara ne zaman nasıl öğretileceği de önemli bir sorundur. Erken çocukluk yıllarında kavram öğretimi, sinir sisteminin olgunlaşmamasına ve öğrenme yaşantılarına bağlıdır (Senemoğlu, 2007). Bu nedenle erken çocukluk yıllarını kapsayan okul öncesi dönemde temel kavram öğretimine yer verilmelidir.

2.1.3.2. Kavram Öğretimi ve Öğrenme

Bebekler tecrübelerinden yola çıkarak öncelikle kendilerini tanımaya başlar. Emeklemeyi, ayakta durmayı ve yürümeyi öğrendikten sonra özgür bir şekilde etraflarını daha çok inceleme fırsatı bulmaktadırlar. Özgürce hareket etmeleri bebeklerin kavram gelişimlerinin ve öğrenmelerinin hızla ilerlemesini sağlamaktadır (Şahin, 2007).

Erken çocukluk dönemi olan 0-6 yaş aralığında birey bir çok kavramı öğrenmeye başlamaktadır (Şahin, 2007). 0-2 yaş süresince bebekler problem çözmeyi, etrafında olup biteni gözlemlemeyi, eşleştirmeyi, sınıflandırmayı, şekilleri, sayıları, mekan algısının belli bir kısmını, cisimlerin boyutlarını, zaman kavramı (sabah, öğle, akşam, önce vb) gibi kavramların bazılarını edinebilmektedir (Akt. Lind: 2000).

Beyin gelişimi ile ilgili araştırma yapan bilim insanları 0-2 yaşın ağırlıklı olduğunu belirtmekle beraber 6 yaşına kadar geçen süreyi çocuğun beyin gelişimi için altın yılları olarak kabul etmektedirler. Çocuk için bu yıllarda öğrenilen her şey onun daha gelişmiş bir beyne sahip olmasını sağlamaktadır. Bu durum çocuğun beyin gelişim için ise daha çok sinir hücresinin etkin olması ve doğduğu andan itibaren gelen gelişimsel kapasitenin daha yüksek seviyede kullanması anlamına gelmektedir. Çocuk bu dönemde öğrendikleri ile daha düzgün konuşmayı, düşüncelerini daha iyi ifade edebilmeyi, hareketlerini koordine edebilmeyi vb birçok şeye yeterliliği ve becerisini doğumundan okul ortamına hazır olarak gelmeyi bu dönemde sağlanan imkanlar ile gerçekleştirmektedir (Ersoy vd., 2006).

Birey dünyada var olan tüm uyarıcıları gruplandırmaya gitmektedir. Bunun sebebi ise çevresine uyum sağlama aşamasında kavramların büyük öneme sahip olmasıdır. Bilgileri işleme de kavramlardan yararlanılarak bilgiyi kısa sürede elde etmektir. Benzer olmayan uyarıcılar ile nesneleri ilintilendirerek gruplamak bilişsel

sistemdeki bilgi yükünü azaltmaktadır. Kullanılan bu kavramlar eski olanlar ile mukayese edilerek olay ve objelere göre yeni olaylarda yordayabilir hale gelmesine yardımcı olur. Büyüme ve olgunlaşma ile çocukların edindikleri bilgilerin, hafızalarına ve bilişsel işlem etkinliklerine olumlu etkileri görülmektedir (Uyanık Balat, 2003).

Kavram edinmede bireyin algıladığı özellikler ile aralarında bir bağ kurması ve bunları mantıksal kural ve ölçüt seçerek uygulaması, kavramın ayrıştırılmasını yapmaktadır. Kavram edinme işlemsel bilgi ile alakalıdır ve ayrıştırma işlemine dayanmaktadır (Üstünel Uğurtay, 2007). Kavram edinme küçük yaşlardan itibaren başlayarak çocuğun öğrendiği bilgileri düzenlemesine yardımcı olur. Kavram edinimi için erken yaşlarda zengin uyarıcı çevre oluşturulup desteklenirse çocuğun durum, olay ve nesneler arasında hızlı ve doğru bir bağ kurması ve bunları anlamlandırması sağlanmış olur (Toran, 2011).

Kavram öğrenme, zihinde uyarıları belli kategorilere göre ayırarak bilgiler oluşturmaya denir. Kavramı tanımlayan çocuk zihninde oluşturduğu tanım ile kavrama uygun olan ve uygun olmayan örnekleri birbirinden ayırt edebilmeyi öğrenir (Uğurtay Üstünel, 2007).

Gropper'e göre kavram öğrenmede ise çocuk önce uyarıları gruplandırarak kavramı oluşturur, sonrasında kavramı tanımlayarak oluşturduğu kavram tanımı ile uyan ve ya uymayan örnekleri ayırt etme becerisini kazanır. Kazanılan becerinin aynı özelliğe sahip olan farklı nesnelere genellenmesi ile öğrenme pekiştirilmiş olur. Daha sonra çocuk karşısına çıkacak olan benzer bir örnek ile öğrendiği kavramı karşılaştırma (genelleme) yaparak uyuyup uyuyamadığını kontrol etmeyi öğrenecektir (Uğurtay Üstünel, 2007).

Kavram öğrenme; herhangi bir olay, durum ve nesne grubunu bir kategoriye ayırabilme ve bu kategoriye bütün olarak tepkide bulunabilme durumu olarak tanımlanmıştır. Eğitim programlarında kavram öğrenme önemli bir yere sahiptir. Kavram öğretiminde amaçlar; sözlü anlatımlar, okuma, aritmetik ve sosyal bilgiler konularında bilgi sahibi olmak şeklinde belirtilebilir (Özyürek, 1983).

Bilişsel yaklaşım açısından kavram öğrenme; daha önceden edinilen bilgilerin hatırlanılarak esnek algılar ile yeniden yapılandırılmasıdır. Burdan anlaşılan kavram öğrenme ürünü bilginin aktarılması ve problemin çözülebilmesidir. Davranışçı öğrenmeyi destekleyen psikologlar kavram öğrenmenin bireyin uyarıcı ile tepki arasında bir bağ kurması ile gerçekleştiğini savunmaktadırlar. Bilişsel yaklaşımı destekleyen psikologlara göre kavramı öğrenmek için kavramın tümünü dikkate alıp aralarında bağ kurulması ve mantıksal bir şema kurulması gerekmektedir. Kavram geliştirme de bazı faktörler önemli rol oynar bunlar; farkındalık düzeyi, konuya karşı istekli olunması, algılamadaki esneklik ve önceki olaylardaki kavram öğrenmenin tecrübeleridir (Ülgen, 2004).

Öğrenme olayının gerçekleşmesi için iki yaklaşımdan sadece birinin benimsenmesi durumunda öğrenme tam olarak gerçekleşemeyeceği için sadece birini seçmek mümkün değildir. Çünkü iki yaklaşım birbirinin tamamlayıcısı niteliğindedir (Zentall vd., 2002).

Kavram öğrenme süreci şu aşamalar halinde oluşmaktadır; çocuk tarafından kavramın tanınması ve doğru bir şekilde ifade edilmesi, tanımlı özelliklerine göre eşleştirme, sıralama ve sınıflara ayırmadır (Çamlıbel Çakmak, 2012). Kavram öğrenme iki aşamada meydana gelir. İlk aşama kavramı oluşturma ikinci aşama ise kavram kazanmadır.

Kavram Oluşturma: Çocuğun karmaşık hareketleri zamanla daha amaca yönelik ve sistematik hale gelir. Böylece çocuk çevreye adepte olur. Çevreye alıştıkça daha karmaşık tepkileri öğrenmeye başlar ve daha karmaşık şemalar geliştirir. Böyle etrafındaki nesneleri, olayları kategorize etmeye başlayarak kavram oluşturma süreci başlamış olur (Ulus, 2005). Birey kavramların ortak ve farklı yönlerini algılayarak benzer olaylarda genelleme yapması sonucunda kavramlar oluşturulur. Birey nesneler ile oluşturduğu şemayı hatırlayarak nesneler arasındaki ilişkiyi kurar ve genelleme yapar. Örneğin bebekler önce sadece annelerine gülümser daha sonra davranışı genelleyerek diğer insanlara da gülümser. Genelleme sürecinde benzer olanları birleştirmek için benzer olmayanların ayırt edilmesi gerekmektedir. Çocuklar oluşturdukları kavramları dışarıdan duydukları sözcükler ile birleştirirler. Birey

ömrünün sonuna kadar kavram oluşturmaya devam etmekle birlikte çocukluk dönemi en yoğun dönemdir (Ülgen,2004). Çocuklar kavramı öğrenirken akıllarına yatan mantıksal çerçevede bir yol izlemektedirler (Arı vd., 2000).

Kavram kazanma: Tanımlanan kavramı belli bir sınıfa ayırarak mantıksal bir kural ve ölçütler ile gruplandırma işlemidir. Kavram kazanma ayırıştırma işlemine dayalıdır. Birey algıladığı özelliğe mantıksal kurallar ve ölçütler uygulayarak kavramın ayırıştırmasını yapmaktadır. Kavram oluşturma tanımsal bilgi, kavram kazanma işlemsel bilgi ile alakalıdır (Ülgen,2004). Kavram kazanmada kavramın incelenip gruplandırılmasında sözcükler büyük öneme sahiptir. Formal eğitimde aşamalı olarak dizayn edilmiş eğitim programlarında üst düzey kavramların öğretilmesinde kavramlara önem verilir (Sarıtış, 2010).

Çocuklar kavramları doğal öğrenme deneyimi, yapılandırılmış öğrenme deneyimi ve yapılandırılmamış öğrenme deneyimi olmak üzere üç farklı şekilde kazanmaktadırlar. Kutuları üst üste koymak, suyu boşaltmak, evcilik oyununda masa hazırlamak doğal öğrenme deneyimine örnektir. Yapılandırılmış öğrenme deneyiminde deneyimler daha önceden planlanarak hazır bir şekilde çocuğa sunulur. Yapılandırılmamış öğrenme deneyiminde ise çocuğun, yetişkin bir birey veya daha büyük bir çocuk tarafından yaptığı etkinlik izlenerek önceden edinmiş olduğu bir bilginin pekiştirilmesi, konuya yönelik bir yorumda bulunulması ya da soru sorulması ile oluşmaktadır (Charlesworth, 2005).

Kavram oluşturma ve geliştirme sürecini etkileyen bazı faktörler bulunmaktadır. Bunlardan bazıları; bireyin eğitimi, çevresi, duygu ve düşünce zenginliği, ihtiyaçları ve geliştirdiği değerleridir. Bireylerin kavram oluşturma düzeyleri yaşlarına, zekalarına ve deneyimlerine göre farklılıklar göstermekte ve hayatları geliştirdikleri kavramlarla sınırlı olmaktadır (Manocha ve Narang, 2004). Örnekle açıklayacak olursak bir öğretmen ile öğrenci herhangi bir kavramı aynı sesler ile simgelemelerine rağmen kavramları anlama düzeyleri farklılık gösterir. Oluşan bu farklılıkların sebebi yaşantı ve uyarıcı zenginliği ile açıklanabilir (Özyürek, 1983).

Kavramların yapısı, bir olay, nesne, olgu ve genel hayattaki bilgilerin

kullanılmasından etkilenmektedir. Buradan yola çıkarak çocuklar günlük yaşantılarındaki deneyimlerden faydalanarak kavramları kazandıkları ortaya çıkmaktadır. Bu konuda net bir çıkarımın söz konusu olduğu söylenir, çocuklar günlük işlerini yaparken hızlı bir şekilde zihinsel temsiller oluşturup bunun sonucunda hiyerarşik kavram sisteminde sınıflama, sıralama, ayırt etme gibi süreçleri yaşamaktadırlar (Uyanık Balat, 2003).

Her bireyin algılama biçiminin farklı olması kavram oluşturma boyutunun da farklı olması anlamına gelmektedir. Somut ve soyut kavramların oluşturulma süreçleri de birbirinden farklıdır. Somut kavramların oluşturulması genelleme, ayırım ve tanımlama yöntemleri kullanıldığı ve gerçekte var olan nesnelerle alakalı olduğu için oluşturulmaları daha kolaydır. Soyut kavramların oluşturulmasında ise böyle bir şey mümkün olmadığı için daha zordur. Soyut kavramın geliştirilmesi için, çocuğun karşılaştığı olay, durumların yorumlaması sonucu soyut olan kavramı somutlaştırarak zihninde yer etmesini sağlamalıdır (İşnas, 2011).

Kavram gelişiminde önemli bir konu da düşünsel becerilerin gelişimidir. Düşünsel beceriler; öğrenme , hatırlama, düşünme ve mantık yürütme diye sıralanmaktadır. Çocuklar öğrendikleri bilgiler ile gelişmekte ve zamanla yeni öğrendikleri kavramlar ile eski bilgilerini birleştirerek daha net ve açıklayıcı bilgiler elde etmektedir (Emon, 2000). Düşüncenin temeli herhangi bir kavramın varlığına, bilgi kazanımının varlığı ise kavram oluşumuna bağlıdır. Kavramın oluşup gelişmesi için birey için kavram bir anlam ifade etmelidir. Düşünce geliştikçe kavramların anlamı artar. Bununla birlikte niteliği ve kavram sayısı da artmaya başlar. Birey etrafındaki olayları, yaşadıklarını çevresine ancak kavramlar ile ifade edebilir. Birey kavram yönünden ne kadar zengin ise düşünce yönünden de o kadar zengindir (Sevinç, 2003).

Okul öncesi eğitimde çocukların temel kavramları kazanması öğrenme etkinliklerine etkili bir biçimde katılmasını sağlar. Aynı zamanda çevresi ile iletişim kurmasını ve sembollerini kullanmasını sağlar. Okul öncesi eğitim sayesinde çevresini tanıyan çocuk kendini daha kolay ifade edebilir ve ilköğretime geçişte yaşanacak zorlukların önüne geçebilir. Çünkü çocukların okul başarısını etkileyen kavramlar

çocuğun okulda başarılı olmasını ve buna bağlı olarak daha üst bilişsel kavramların kazanımına yardımcı olur (Sucuoğlu vd.,2008).

2.1.3.3. Temel Kavramların Tanımı

Temel kavramlar çocuğun bilişsel ve dil gelişimi için önemlidir. Temel kavramlar çocukların dünyayı tanımaya ve anlamlandırmasına yardım eder. Çocuklar temel kavramları kullanarak kişiler, nesneler ve durumlar ile ilgili karar verirler (Uyanık Balat, 2003).

Temel kavramlar insanların ya da nesnelerin niteliklerinin (sembolik, küçük, tatlı), zamanı (önce, sonra), niceliği (az, çok, fazla) ve uzamsal ilişkileri (altında, üstünde) tarif etmek için kullanılır. Kullanılan bu kavramlara çocuğun yönere uyum sağlamada, eğitsel materyallerin içeriğini anlayıp kullanmayı, sınıf içi ve dışı etkinliklere katılmayı ve insanlarla etkili iletişim kurmayı sağlamaktadır (Aktaran: Ergül ve Dinçer, 2009). Ayrıca çocukların okulda anlatılanları ve etkinlikleri anlaması için gereklidirler. Temel kavramları anlamak çocukların okulda başarılı olmalarını sağlamaktadır (Uyanık Balat, 2003).

Konum, zaman, miktar ve nitelik gibi kavramlar düşünme becerileri için temeldir. Çocuklar kavramlar aracılığı ile kişilerin yerini (kedi sandalyenin altında) , olayların oluş sırasını (önce kitapları çıkartın, sonra sayfa dördü açın) , nesneler arasındaki ilişkileri (köpek kutuların arasında) ve kişilerin niteliklerini (Ayşe güzel bir kız) anlayabilirler. Eğitimin gerekliliklerinden biri olan yönergelerde, eğitimcilerin sözlü anlatımlarında kullandıkları önce, sonra, başlamak gibi temel kavramlar bir bütün içerisinde kullanılır (Uyanık Balat, 2003) Ülkemizde uygulanan okul öncesi eğitim programında da renk, geometrik şekil, boyut, miktar, yön/mekanda konum, sayı/sayma, duyu, duygu, zıt ve zaman başlıkları altında birçok kavram bulunmaktadır (MEB, 2013). Bu kavramları okul öncesi dönemde öğrenen çocuklar ileriki eğitim öğretim dönemlerinde öğretmenlerinin yönergelerini anlayabilir ve etkinliklerin gerekliliklerini (önce bir kare çizelim sonra sarıya boyayalım) yerine getirebilirler. Temel kavramları öğrenen çocuklar son olarak problem çözme etkinliklerine katılabilirler (Aktaran: Ergül, 2007).

Tüm bu açıklamalara bakıldığında çocuklar temel kavramları; nesne, durum ve olaylar arasındaki ilişkileri, özelliklerini ve konumlarını anlamak, oluş sıralarını fark etmek, eğitimcilerin yönergelerini anlamak ve uygulayabilmek , sınıflama, sıralama, çeşitli nitelikleri belirleme gerektiren problem çözme etkinliklerini başarmak için bilmelidir (Sucuoğlu vd., 2008).

Temel kavramların önemi okul öncesi dönem açısından incelendiğinde; okul öncesi eğitim programlarının büyük bir kısmının kavram öğrenimine ayrıldığı görülmektedir. Küçük yaşlarda çocuğun nesneler hakkındaki düşünceleri (neden yapıldığı, nasıl yapıldığı) basit kavramlara dayanmaktadır. Okul öncesi ve temel eğitimin başlangıcı olan bir ve ikinci sınıf programlarını hazırlayanlar çocukların temel kavramları bildikleri varsayımındadırlar. Ancak temel kavramların eğitim açısından öğretilmesinde ve sıralanmasında büyük çeşitlilik vardır. Çocuk büyüyüp geliştikçe kendisi ve çevresiyle ilgili kavramlarında değişimleri olur.Örneğin ; okul öncesi dönemde çocuklar ağacı tanımlayabilmekte ancak onun bir bitki olduğunu kavrayamamaktadır. Uçan nesnelere kuşlar, tekerli araçlara arabalar gibi olgunlaşmamış kavramlar kullanmaktadır. Bir kavramın kazanılması için önce o kavrama ait bilgilerin öğrenilmesi, sınıflandırılması ve tekrar edilmesi gerekir. Çocukların yaşlarının ilerlemesiyle birlikte nesneleri daha fazla özelliğe göre ilişkilendirebilmektedir (Uyanık Balat, 2003).

Birçok temel kavram okul öncesi dönemde öğrenilmektedir. Bu öğrenilen kavramlar birinci sınıfa geçildiğinde sınıfta anlatılanların anlaşılmasında önemli yere sahiptir. Örneğin; öğretmen öğrenciden iki kutuyu açmasını kırmızı topu getirmesini veya yemekten önce ellerini yıkamasını isteyebilir (Çamlıbel Çakmak, 2012). Öğretmenin verdiği yönergeleri anlayıp uygulayabilmek; çocuğun okul başarısını etkilemektedir (Wilson, 2004). Bu nedenle çocukların öğrenmeleri açısından kritik bir dönem olan okul öncesinde kavram kazanımlarına yönelik eğitim programlarının olması çok önemlidir. Çünkü okul öncesi eğitim programında önemli bir yere sahip olan kavram öğretimi çocukların ilerideki dönemlerdeki okul başarısı için gerekli olan dikkat, bellek, görsel algı, işitel algı gibi becerilerin öğrenilebilmesi içinde gereklidir (Çamlıbel Çakmak, 2012). Bunun için okul öncesi dönemde

çocukların bulunduğu çevresel olanaklar çeşitlendirilerek kavram zenginliklerinin artırılması ve düşünce becerilerinin gelişmesi sağlanmalıdır. Bu sayede yeni birçok kavramlar tanışma fırsatı bulacak olan çocuklar bunları etkinliklerinde kullanarak içselleştirecektir (Ergül, 2007). Bu nedenle kavram edinimine okul öncesi dönemde gereken önemin verilmesi gerekmektedir. Okul öncesi eğitim kurumlarında farklı yöntem, tekniklerin ve yaklaşımların kullanılması kavram edinimini kolaylaştıracaktır (Toran, 2011).

Öğrenme ve öğretme etkinlikleri eğitimin temel yapıtaşlarıdır. Eğitimin amaçlarının yerine gelebilmesinde öğrenme ve öğretme etkinliklerinin etkisi büyüktür. Etkinliklerin etkili olabilmesi için ise eğitimci ve onun öğretme ortamında kullandığı materyaller ve uyguladığı yöntemler önemlidir. Bu nedenle eğitim, günümüz şartlarına cevap verebilmek için gelişen teknolojinin olanaklarını kullanmak, onlarla donanmak ve düzenlenmek zorundadır (Bayhan, 2015).

Okul öncesi eğitimde de zamanla gelişen ve geliştirilen çeşitli yöntem ve teknikler (Montessori, Waldorf, Reggio Emilia, High Scope, Bank Street) kullanılmıştır. Zamanın ilerlemesi, gelişen teknoloji ile birlikte internet ve teknolojik araçlar da eğitimin içerisinde kullanılmaya başlanmıştır. Eğitimde teknolojinin kullanımı eğitimin kalitesini artırırken eğitim teknolojisi gibi yeni kavramların doğmasına sebep olmuştur. Peki teknoloji, eğitim, eğitim teknolojisi nedir, ne işe yararlar?

2.1.4. Eğitim ve Teknoloji

Eğitim; evrensel açıdan olumlu ya da olumsuz, toplumsal kurallar bakımından kabul gören ya da görmeyen, açık ya da gizli, sürekli gerçekleştirilen doğal öğrenmelerin planlı öğrenmelere çağırışım yapacak şekilde düzenlenmesi işidir (Serbest, 2016).

Teknoloji; insanların eğitim sayesinde edindiği bilgi ve becerilerin daha iyi ve verimli olmasını ve bu bilgi ve becerilerin daha bilinçli olarak kullanılabilmesini sağlamaktadır. Teknolojinin kapsamı ise insanların ihtiyaçlarının belirlenmesini ve

sahip oldukları mevcut bilgi, malzeme ve kaynakları aktif hale getirerek bu ihtiyaçların giderilmesini kapsamaktadır (Bayhan, 2015).

Eğitim teknolojisi; insan öğrenmesinin tüm yönlerini içeren problemleri analiz ederek bu problemlere çözümler geliştirmek için gerekli olan yöntem, bilgileri, insan gücünü ve teknikleri, araç-gereçleri vb. tüm unsurları kullanarak uygun tasarımlar geliştiren, uygulayan, yöneten ve değerlendiren karmaşık bir süreçtir (Kara ve Özgen, 2012). Eğitim teknolojisi ise teknolojinin ve en önemlisi bilgisayar teknolojisinin öğrenmeyi desteklemek için eğitim-öğretimde kullanılmasını kapsamaktadır (Arı ve Bayhan, 1999). Eğitim teknolojisini sadece araç-gereç olarak düşünmemek gerekir. Eğitim teknolojisi eğitim-öğretimi geliştirmek için oluşturulup kullanılan teknik, sistem ve yardımı içermektedir (Demirel vd, 2005).

Teknoloji, bilgisayar ve iletişim teknolojisindeki gelişimler öğretimde de gelişimlere sebep olmaktadır. Bu değişimler öğretimde yeni yöntem ve tekniklerin kullanılmasını beraberinde getirmiştir (Gürgün, 2007). Bunlardan biri de internetin eğitim ve öğretimde kullanılmaya başlanmasıdır. İnternetin kullanımının getirdiği değişim ve yeniliklerin toplumsal hayat üzerinde de etkileri olmaktadır. Bu değişimin etkisiyle bilim, sağlık, ticaret, eğitim gibi alanlarda da farklı alışkanlıklar geliştirilmiştir. İnternet, kendinden önceki dönemin geleneksel pek çok yöntemini kaldırarak yeni medya ortamına özgü yeni biçimlerin oluşturulmasını zorunlu kılmıştır (Kara ve Özgen, 2012). Bunlardan biri de zaman ve mekan sınırlarının aşılıp bilgi teknolojilerinin ve bilgiye ulaşma yöntemlerinin değişmesidir (Polat, 2016).

Teknoloji ve eğitim insan hayatında çok önemli rollere sahip olan iki temel unsurdur ve eğitim geçmişten günümüze teknolojik gelişmelerin etkisinde olmuştur. 21. Yüzyılın başlarında Web 2.0 teknolojisi ile birlikte hızla gelişim gösteren teknolojilerden biri sosyal medya olmuştur (Polat, 2016).

Sosyal medya, bireylerin fikir, görüş ve deneyimlerini çeşitli yollarla (mesaj, görüntü, video vb.) paylaşmak ve etkileşim halinde olmak için kullandıkları online platformlardır (Erarslan, 2016). Sosyal medya, Web 2.0'ın gelişmesiyle birlikte tek

yönlü paylaşımından çift taraflı ve eş zamanlı bilgi paylaşımına geçişi sağlamıştır (Baloğlu, 2015).

Sosyal medya, teknolojiyi kelime, resim, video ve ses dosyaları ile bir araya getirir. Sosyal medya araçlarının tanımı ve içeriği için birçok açıklama bulunmakla birlikte bilgisayar veya mobil telefon gibi cihazlar yardımıyla kullanılabilen ana unsurları mikrobloglar, bloglar, çevrimiçi sohbet, sosyal ağlar, RSS beslemeleri, forumlar, sosyal imleme siteleri, video paylaşım siteleri, sanal dünyalar, podcastler gibi farklı şekillerde karşımıza çıkmaktadır (Kara ve Özgen, 2012).

Sosyal medyanın özellikleri şu şekilde özetlenebilir; sınırsız iletişim, serbestlik, teknolojik olanak, hızlı ve eş zamanlı sosyalleşme alanı, mizahi unsurlar, çeşitlilik, bireysellik, süreklilik, erişim kolaylığı, tekrarlanabilirlik, mobil olarak kullanılabilme yani kısacası temel bir ihtiyaçtır (Eraslan, 2016).

Sosyal medya çok geniş bir kavramdır ve birçok web sitesini kapsamaktadır. Bu sitelerin ortak özelliği ise kullanıcılarına içerik paylaşımı ve diğer kullanıcılarla iletişim imkanı sağlamasıdır. Bu iletişimi, internet ve internet tabanlı teknolojiler desteklemektedir. İnternetin yaygınlaşarak daha fazla kullanıcıya sahip olması ve buna paralel olarak mobil teknolojilerin yaygınlaşarak internet tabanlı teknolojilerin kullanımını artırmasıyla birlikte sosyal medya platformları, dijital dünyada yerini almıştır (Polat, 2016).

Sosyal medyanın hızlı gelişimi ve yoğun bir şekilde kullanılması eğitim ve öğretimi de etkilemiştir. Sosyal medya araçları zaman ve mekan bağımlılığından uzaklaşarak iletişim, etkileşim, sosyalleşme ve işbirliği imkanları sağlamasıyla birlikte eğitim için uygun bir platform haline gelmiştir. Gelişen teknoloji ile birlikte bilgiye ulaşmada kullanılan eğitsel amaçlı tasarlanmış Edmodo, BeyazPano, Teachem vb platformların yanında sosyal medya bünyesinde geliştirilmiş Facebook, Twitter, MyScape, YouTube gibi platformlar da eğitim içerikli olarak kullanılmaya başlanmıştır (Polat, 2016).

Dijital dünyada kendinden en çok söz ettiren sosyal medya platformları Facebook, Twitter, Instagram ve YouTube şeklinde sıralanabilmektedir (Polat, 2016).

2.1.4.1. Okul Öncesi Dönem ve Teknoloji

Günümüzde, teknoloji çocuğun hayatında vazgeçilmez bir unsur olmuş ve olmaya da devam etmektedir. Çocukların çevresinde akıllı telefon, televizyon, bilgisayar, tablet gibi teknolojik araçlarla bulunmaktadır ve çocuklar çevrelerinde bulunan bu teknolojik araçları kolayca kullanmayı öğrenmektedirler (McMains ve Gunnewig, 2012).

Teknolojik araçlar çocukların günlük hayatlarını ve öğrenme şekillerini etkilemektedir. Bu nedenle çocukların teknolojik araçları kullanmasını engellemekten ziyade çocukların bu teknolojik araçları gelişim ve öğrenmelerini destekleyecek şekilde kullanmalarının sağlanması gerekmektedir. Hayatımıza hızla giren teknolojik araçlarla (tablet, akıllı telefon, bilgisayar vb.) tanışma yaşı ise oldukça düşmüştür. Bu nedenle teknolojiyi amaçlar ve hedefler için kullanmak büyük önem taşımaktadır (Bayhan, 2015).

Teknoloji eğitici amaçlarla ve doğru kullanıldığında çocukların öğrenmeleri için yararlı bir araçtır (Epstein, 2013; McMains ve Gunnewig, 2012; NAEYC, 2012). Küçük çocukların teknolojiyi kullanmasının pek çok faydası bulunmaktadır. Teknoloji çocukların öğrenmesinde yeni imkanlar sağlamaktadır. Ulusal Çocuk Eğitim Derneği (NAEYC) ve Fred Rogers Erken Öğretim ve Çocuk Medyası Merkezi'nin yayımladıkları bir raporda çocukların teknolojiden yarar sağladığını gösteren pek çok araştırma olduğu görülmektedir (Goodwin, 2018).

Son yıllarda eğitim teknolojisinin hızlı gelişimi eğitim-öğretimde teknolojik araçların kullanımını artırmıştır. Öğretimin temel ilkelerinden biri olan olabildiğince duyu organına hitap etmek çocuğa kazandırılacak bilgi, beceri ve tutum iletiminde önemli bir role sahiptir. Teknolojik araçların sağladığı görsel ve işitsel destek okul öncesi dönem çocuklarının öğrenmelerinde etkili olmaktadır. Bunun sebebi ise

öğretim ortamına katılan duyu organı sayısı ne kadar artarsa öğrenmenin de o kadar etkili ve kalıcı olmasıdır (Bayhan, 2015).

Teknoloji çocukların eğitimini şu yollarla destekleyebilir; görsel tercih ihtiyacına cevap verir, yeni gelişen becerileri dengeler, seçim yapmaya imkan tanır, düzenleme yapmak kolaydır, anında geribildirim ve memnuniyet sağlar, interaktif öğrenmeye olanak sağlar, içerik yaratma imkanı sağlar, bilgiye anında erişim ve farklılaşmayı sağlar (Goodwin, 2018).

Ülkemizde bazı okullarda kullanılan öğretim materyalleri (kara tahta, tebeşir, kitap vb.) eski teknoloji ürünleridir ve bu ürünlerin kullanıldığı sınıflarda genellikle eğitimci merkezli düz anlatımın olduğu eğitim sistemi hakimdir. Eğitim faaliyetleri ise düz anlatım hastalığından muzdariptir (Fierie, 2011). Bu nedenle ulaşılması gereken eğitim sistemi çocuk merkezli eğitimidir (Bayhan, 2015). Çocuk merkezli öğretim sistemine ulaşmak için gelişen teknoloji sayesinde üretilen öğretim materyalleri kullanılmalıdır. Teknoloji ile birlikte gelişen internet ve sosyal medya platformlarından biri olan YouTube da öğretim materyali olarak kullanılabilir.

YouTube'un okul öncesi dönem çocuklarının eğitiminde kullanılabilecek etkili bir medya olduğu düşünülmektedir. Çünkü okul öncesi dönem, bilişsel gelişimin en hızlı olduğu, çocuğun çevresine ve çevresindeki materyallere duyarlılığının en üst seviyede olduğu zamanlardır. YouTube da gelişen teknoloji ile birlikte çocukların çevresinde bulunan unsurlardan biri haline gelmiştir. YouTube'un sağladığı görsel ve işitsel destek sayesinde birden fazla duyu organına hitap etmesi ve bu sayede soyut kavramları dahi somutlaştırarak okul öncesi dönem çocuğunun öğrenebilmesini sağlamaktadır. Ayrıca öğretim sırasında birden fazla duyu organının işe koşulması öğrenmenin kalıcılığını da artırmaktadır.

Çocuklar sürekli ellerinin altında bulunan akıllı telefon, tablet gibi cihazlarla istedikleri an YouTube'a girerek istedikleri videoyu izleyebilmektedir. Çocukların zaman ve mekandan bağımsız olarak öğrenmeye istekli oldukları an videolara ulaşabilmeleri öğrenmenin daha kısa zamanda etkili bir şekilde gerçekleşmesine olanak sağlamaktadır. Ayrıca çocuğun bireysel hız ve kapasitesine göre öğrenmesine

yardımcı olmaktadır. Çocukların istedikleri videoyu tekrar tekrar izleyebilme olanaklarının bulunması tam öğrenme gerçekleştirmesine de fırsat tanımaktadır.

2.1.4.2. YouTube

C. Hurley, S. Chen ve J. Karim tarafından kurulmuştur. 2005 yılında kurulmuş bir sosyal medya platformudur. Bu platform kullanıcılara videolarını yükleme ve diğer kullanıcıların videolarını izleyebilme imkanı tanımaktadır. 2006 yılında Google tarafından alınarak günümüzde de hala Google'ın yan kuruluşlarından biri olarak çalışmalarına devam etmektedir (Ayan, 2016; Mutlu, 2017).

YouTube bir video paylaşım sitesidir ve kendini devamlı yenileyen kullanıcılara sahiptir. YouTube kullanıcılarına kolaylıklar sağlamak için sürekli çalışmalar yapmaktadır (İç, 2017). YouTube kullanıcılara kendi videolarını yükleme ve diğer kullanıcılar tarafından ise bu videoların izlenip yorum yapılabilmesine olanak tanımaktadır (Genel, 2015).

YouTube www.youtube.com adresi üzerinden kolayca video yükleme ve aynı adres üzerinden diğer web siteleri, cep telefonları, bloglar tarafından kolayca ulaşım sağlanmasına yarayan bir platformdur. YouTube bu sayede video paylaşım siteleri içerisinde kolayca lider konumuna gelmiştir (Ying, 2007). Video paylaşım siteleri içinde en büyük ve en popüler olanıdır. Dünyada en sık kullanılan 3. Site olma özelliğine de sahiptir (Kırık, 2010).

YouTube video paylaşım sitesinin amaçları; kullanıcıların kendi yayınlarını yapmalarına olanak tanımak, kullanıcılar arasında iletişim sağlamak, yüklenen videoların tüm dünyada izlenebilmesini sağlamak, akademik ihtiyaçları karşılamak, yorum yapılabilme özelliği ile tartışma ve fikir alışverişi yapılabilmesini, boş zamanların eğlenceli bir şekilde değerlendirilmesini ve kullanıcıların ilgilerine göre video bulabilmelerini sağlamak olarak sıralanabilir (Alper, 2012).

Geleneksel medyadan sonra artık internet ve sosyal medyanın etki dönemi başlamıştır. Zamanında dünya savaşında radyonun etkisi olduğu gibi günümüzde de internet ve sosyal medyanın etkisi söz konusudur. Artık sosyal medya son derece

güçlü bir silah haline gelmiştir ve sosyal medya platformlarından biri olan YouTube'un bu duruma etkisi inanılmazdır. Bu nedenle içerisinde bulunduğumuz modern çağı en iyi açıklayan kavram internet ve internet içinde YouTube'dur (İç, 2017). YouTube bu kadar etkili bir sosyal medya platformu iken eğitim içerisinde de kullanılması kaçınılmaz hale gelmiştir.

2.2. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.2.1. Kavram Öğretimi ve Kazanımı ile İlgili Araştırmalar

Akman (1995), anaokuluna devam eden 40-69 aylık çocukların kavram gelişiminde, kavram eğitiminin etkisinin incelenmesi çalışmasında 146 çocuk üzerinde araştırma yapmıştır. Araştırma deneysel yöntem, ön test-son test düzeninde yürütülmüştür. Bracken Temel Kavram ölçeği kullanılmıştır. Araştırma sonucunda, çocukların ölçeğin alt boyutunda bulunan kavramlarından aldıkları puan ortalamalarının deney grubu ve kontrol grubu arasındaki farkı önemli bulunmuştur. Cinsiyetler arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır.

Dere (2000), okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden 6 yaş çocuklarına bazı matematik kavramlarını kazandırmada yapılandırılmış ve geleneksel yöntemlerin karşılaştırılması çalışmasında 60 çocuk üzerinde araştırma yapmıştır. Araştırma deneysel desen, ön test-son test düzeninde yürütülmüştür. Araştırmanın sonucunda yapılandırılmış yöntem uygulanan ve okuma yazmaya hazırlık çalışmalarında çocukların geometrik şekil ve Piaget'in sayının korunumu testi puanlarında diğer gruplardaki çocuklara göre daha fazla puan artışı sağladıkları bulunmuştur.

Balat (2003), 6 yaş grubu korunmaya muhtaç ve ailesinin yanında kalan çocukların okula hazırbulunuşluk ile ilgili temel kavram bilgilerinin karşılaştırılması çalışmasında 513 çocuk üzerinde araştırma yapmıştır. Araştırma sonucunda alt problemlere göre gruplandırılan çocukların okula hazır bulunuşlukla ilgili kavram puanları arasında anlamlı bir fark bulunmuştur.

Aksu (2003), 5-6 yaş çocuklarının canlı-cansız kavramları edinimine duyu temelli eğitim programının etkisi çalışmasında 84 çocuk üzerinde araştırma yapmıştır. Araştırma betimsel analiz yönteminde yürütülmüştür. Canlı-Cansız Kavramı Farkındalığı Değerlendirme Anket Formu kullanılmıştır. Araştırma sonucunda duyu temelli eğitim yaklaşımı temel alınarak hazırlanmış bir eğitim programının çocuğun canlı-cansız kavramı edinimleri üzerinde etkili olduğu bulunmuştur.

Üstün ve Akman (2003), üç yaş grubu çocuklarda kavram gelişimi çalışmasında 124 okul öncesi dönem çocukları üzerinde araştırma yapmışlardır. Araştırmada anaokuluna giden ve gitmeyen çocukların SRC, sosyal ve duygusal, doku ve materyal yön ve mekanda konum, ve büyüklük kavramları incelenmiştir. Araştırma sonucunda okul öncesi eğitimi alan ve almayan çocukların kavram gelişimleri arasında fark olduğu bulunmuştur.

Çelik (2005), oyun materyallerinin okul öncesi eğitim çağındaki çocukların kavram gelişimi üzerindeki etkisinin incelenmesi çalışmasında 38 çocuk üzerinde araştırma yapmıştır. Araştırma kontrol gruplu deneysel model düzeninde yürütülmüştür. Zaman kavramı başarı değerlendirme ölçeği kullanılmıştır. Araştırma sonucu uygulanan eğitim programının okul öncesi eğitime görmekte olan 6 yaş grubu çocukların zaman kavramı öğrenme düzeylerini arttırmada etkili olduğu bulunmuştur.

Kaya (2005), mekan kavramlarının gelişimine yönelik çoklu ortam materyalinin okul öncesi çocuklarının kavram kazanımına etkisinin incelenmesi çalışmasında 40 öğrenci üzerinde araştırma yapmıştır. Araştırma deneysel desen ile yürütülmüştür. Araştırmacı tarafından oluşturulan test yapıları kullanılmıştır. Araştırmanın sonucunda çoklu ortam materyalini kullanan öğrencilerin kavram kazanımı lehine anlamlı bir farklılaşma olduğu bulunmuştur.

Ulus (2005), Ankara il merkezinde görev yapan anaokulu ve anasınıfı öğretmenlerinin 5-6 yaş çocuklarının kavram gelişimine ilişkin bilgi düzeyleri ve eğitim programında kavram gelişimini destekleyici etkinliklere ne derecede yer

verdiklerine ilişkin görüşlerinin incelenmesi çalışmasında 300 okul öncesi öğretmeni üzerinde araştırma yapmıştır. Anket formu kullanılarak veriler toplanmıştır. Araştırma sonucunda en çok yer verilen kavramların sayısı, renk, şekil, duygu ve karşıt kavramlar olduğu bulunmuştur. Öğretmenlerin kavram gelişimini desteklemek için her gün okuma yazmaya hazırlık etkinliklerine yer verdikleri, en az ise müzik etkinliklerine yer verdikleri bulunmuştur.

Bütün Ayhan (2005), anaokuluna devam eden altı yaş grubundaki çocukların kavram gelişiminde bilgisayar destekli öğretimin etkisinin incelenmesi çalışmasında 80 okul öncesi dönem çocuğu üzerinde araştırma yapmıştır. Araştırma deneysel desende yürütülmüştür. Veriler Bracken Temel Kavram Ölçeği ve Genel Bilgi Formu ile toplanmıştır. Araştırma sonucunda ölçeği Türkçe'ye uyarlamak için ön çalışma yapılmış ve bunun sonucunda ölçeğin geçerli ve güvenilir olduğu bulunmuştur.

Çamlıbel Çakmak (2006), okul öncesi öğretmen adaylarının fene ve fen öğretimine yönelik tutumları ile bazı fen kavramlarını anlama düzeyleri arasındaki ilişkilerin incelenmesi çalışmasında 350 üniversite öğrencisi üzerinde araştırma yapmıştır. Araştırma ilişkisel tarama modelinde yürütülmüştür. Fen Bilgisi Tutum Ölçeği, Fen Öğretimine Karşı Tutum Ölçeği ve Fen Kavramları Testi kullanılmıştır. Araştırma sonucunda öğretmen adaylarının fen alanına ait tutumları ve fen öğretimine ait tutumlarının olumlu olduğu bulunmuştur.

Yılmaz (2006), okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden 6 yaş çocuklarının sayı ve işlem kavramlarını kazanmalarında müzikli oyun etkinliklerinin kullanılmasının etkisi çalışmasında 30 çocuk üzerinde araştırma yapmıştır. Araştırma deneysel desende yürütülmüştür. Veriler başarı testi ve Kişisel Bilgi Formları ile toplanmıştır. Araştırma sonucunda ön test puan ortalamaları arasında bir farklılık olmadığı, ön test puan ortalamalarına göre düzeltilmiş son test puan ortalamaları arasında ise deney grubu adına istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür.

Ergül (2007), Boehm okul öncesi temel kavramlar testi-3'ün 36-47 aylık çocuklar için Türkçeye uyarlama çalışmasında 200 çocuk üzerinde araştırma

yapmıştır. Araştırma ilişkisel tarama modelinde yürütülmüştür. Veriler Boehm Okul Öncesi Temel Kavramlar Testi-3 ile toplanmıştır. Araştırmanın sonucunda Boehm-3 Okul Öncesi Testi'nin geçerli ve güvenilir bir araç olduğu bulunmuştur.

Uğurtay Üstünel (2007), Bracken temel kavram ölçeği gözden geçirilmiş formu'nun geçerlik ve güvenirlik çalışmasında 300 çocuk üzerinde araştırma yapmıştır. Veriler Bracken temel kavram ölçeği ve kisisel bilgi formu ile toplanmıştır. Araştırma sonucunda Bracken Temel Kavram Ölçeği Gözden Geçirilmiş Formu'nun geçerli ve güvenilir olduğunu desteklemiştir.

Bütün Ayhan ve Aral (2007), Bracken temel kavram ölçeği-gözden geçirilmiş formunun altı yaş çocukları için uyarlama çalışmasında 100 çocuk üzerinde araştırma yapmışlardır. Veriler Bracken Temel Kavram Ölçeği ile toplanmıştır. Araştırma sonucunda elde edilen veriler ölçeğin geçerli ve güvenilir bir araç olarak göstermektedir.

Er (2008), zaman kavramıyla zenginleştirilmiş Türkçe dil etkinliklerinin 5- 6 yaş çocuklarında zaman kavramı gelişimine etkisinin incelenmesi çalışmasında 36 çocuk üzerinde araştırma yapmıştır. Araştırma deneysel modelde yürütülmüştür. Veriler Zaman Kavramı Başarı Değerlendirme Ölçeği (ZKBDÖ) ile toplanmıştır. Araştırma sonucunda, programı uygulanan deney grubu çocuklarının zamansal sıralama becerileri, zaman birimlerini sınıflandırma ve sıralama becerileri ve zamanı gösteren araçları kullanma becerilerinin daha çok gelişmiş olduğu görülmüştür. Yani uygulanan zenginleştirilmiş Türkçe dil etkinliklerinin etkili olduğunu söylenebilmektedir.

Şahin (2008), dört yaş çocuklarının kavram edinimleri üzerinde Oyuncak Odaklı Ev Eğitim Programının etkileri çalışmasında 60 aile ve çocuk üzerinde araştırma yapmıştır. Araştırma deneysel modelde yürütülmüştür. Veriler 4 Yas Çocukları İçin Kavram Edinimi Aracı ile toplanmıştır. Araştırmanın sonucunda program uygulanan deney grubu çocukların puanlarının, diğer çocuklarına göre yüksek çıkmıştır. Hazırlanmış olan bu programın, çocukların kavram edinimleri üzerinde etkili olduğu sonucuna varılmıştır. Değişkenlerden, aylık gelir, cinsiyet, ailede yaşayan birey

sayısı, annelerin eğitim durumu ve annelerin çalışma durumlarına göre oyuncak odaklı ev eğitim programının etkileri farklılaşmamaktadır.

Yurt (2008), günlük yaşam etkinliklerine dayanan ev odaklı eğitim programının altı yaş çocuklarının bilimsel kavram kazanımlarına etkisinin incelenmesi çalışmasında 89 çocuk üzerinde araştırma yapmıştır. Araştırma deneysel desende yürütülmüştür. Kişisel Bilgi Formu ve Bilimsel Kavram Kontrol Listesi kullanılmıştır. Araştırma sonucunda uygulanan programın çocukların bilimsel kavram kazanımlarını olumlu yönde etkilediği bulunmuştur.

Avşalak (2008), okul öncesi dönem 60-72 aylık çocuklara uygulanan müzik eğitiminin kavram gelişimi üzerindeki etkisinin incelenmesi çalışmasında 48 çocuk üzerinde araştırma yapmıştır. Araştırma deneme modelinde yürütülmüştür. Kavram gelişim ölçeği kullanılmıştır. Araştırmanın sonucunda deney grubu katılımcıların başarı oranının daha yüksek olduğu görülmüştür.

Sucuoğlu, Büyüköztürk ve Ünsal (2008), Türk çocuklarının temel ilişkisel kavram bilgilerinin değerlendirilmesi çalışmasında 3019 çocuk üzerinde araştırma yapmışlardır. Veriler Boehm Temel Kavramlar Testi ile toplanmıştır. Veriler çocukların sınıf ve sosyo ekonomik düzeylerine göre analiz edilmiştir. Çalışmanın sonuçları 50 temel kavramın çocuklar tarafından çoğunun öğrenilmiş olduğu, ancak çocukların neredeyse yarısının birinci, her, birkaç, üçüncü, çift ve yarım kavramlarını bilemedikleri bulunmuştur. Ayrıca kavram bilgilerinin sınıf düzeyi ve sosyo ekonomik düzeye göre farklılaştığı görülmüştür.

Çıkılı (2008), zihinsel yetersizliği olan çocuklara temel geometrik kavramların öğretiminde yapılandırmacı öğrenme yaklaşımının etkililiği araştırması çalışmasında 3 çocuk üzerinde araştırma yapmıştır. Araştırma deneysel desende yürütülmüştür. Veriler araştırmacı tarafından geliştirilen Kare, Üçgen, Dikdörtgen ve Daire Kavramı Ölçü Aracı ile toplanmıştır. Araştırmanın sonucunda zihinsel yetersizliği olan çocuklar için hazırlanan materyallerin çalışmaya katılan bütün öğrencilerde etkili olduğu bulunmuştur.

Yoleri ve Sevinç (2008), Bracken temel kavram ölçeği ifade edici formunun Türkçeye uyarlanması çalışmasında 380 çocuk üzerinde araştırma yapmışlardır. Araştırmanın sonucunda elde edilen sonuçlar ölçeğin güvenilir bir şekilde kullanılabileceği bulunmuştur.

Ergül ve Dinçer (2009), Boehm Okul Öncesi Temel Kavramlar Testi-3' ün 48-71 aylık çocuklar için Türkçe formunun psikometrik özellikleri çalışmasında 521 çocuk üzerinde araştırma yapmışlardır. Araştırma sonucunda Boehm-3 Okul Öncesi Testi'nin, ülkemizdeki çocukların kavram düzeylerini ölçmek için güvenilir ve geçerli bir test olduğu bulunmuştur.

Uyanık Balat (2009), anasınıfındaki çocuklar için boehm temel kavramlar testi (boehm-3) ve bracken temel kavram ölçeği'nin (bbcs) ilişkisinin incelenmesi çalışmasında 34 çocuk üzerinde araştırma yapmıştır. Araştırma tarama modelinde yürütülmüştür. Veriler Boehm Temel Kavramlar Testi-3 ve Bracken Temel Kavram Ölçeği ile toplanmıştır. Araştırmanın sonucunda ele alınan ölçeklerin toplam puanları arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür. Bu sonuç ölçeklerin anasınıfı çocuklarının temel kavram bilgisini ölçmek için kullanılabileceğini göstermektedir.

Uyanık Balat (2009), anasınıfına devam eden çocukların cinsiyetlerine göre temel ilişkisel kavram bilgilerinin incelenmesi çalışmasında 154 çocuk üzerinde araştırma yapmıştır. Veriler Boehm Temel Kavramlar Testi ile toplanmıştır. Araştırmanın sonucunda Kız çocuklarının “biraz, çift ve geriye” kavramlarında, erkek çocuklarının ise “biraz, en geniş ve atla” kavramlarında yarının altında başarılı oldukları bulunmuştur. Kız ve erkek çocukların toplam kavram puanları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır.

Yoleri (2010), Bracken temel kavram gelişimi ölçeği ifade edici Türkçe formunun oluşturulması ve temel kavramlarla kişilerarası problem çözme becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi çalışmasının ilk basamağında Bracken Temel Kavram Gelişimi Ölçeğinin Türkçe Formunun oluşturulmuştur. 380 çocuk üzerinde araştırma yapmıştır. Çalışma sonucunda ise ölçeğin güvenilir ve geçerli olduğunu bulunmuştur. Araştırmanın ikinci basamağında ise okul öncesi dönem çocuklarının

Bracken Temel Kavram Ölçeği-İfade Edici Formu” ile “Kişilerarası Problem Çözme Becerileri” ve bazı değişkenler ile ilişkisinin incelenmesi çalışmasında 757 çocuk üzerinde araştırma yapmıştır. Araştırma sonucunda kavram gelişiminin ve hem de kişilerarası problem çözme becerisinin yaşla birlikte arttığı belirlenmiştir. Ancak kardeş sayısı bakımından incelendiğinde anlamlı bir ilişki bulunmamıştır.

Sarıtaş (2010), Milli Eğitim Bakanlığı okul öncesi eğitim programına uyarlanmış gems (great explorations in math and science) fen ve matematik programının anaokuluna devam eden altı yaş grubu çocukların kavram edinimleri ve okula hazır bulunuşluk düzeyleri üzerindeki etkisinin incelenmesi çalışmasında 80 çocuk üzerinde araştırma yapmıştır. Araştırma yarı deneysel desende yürütülmüştür. Bracken Temel Kavram Ölçeği (BTKÖ), Marmara İlköğretime Hazır Bulunuşluk Ölçeği ve Kişisel Bilgi Formu kullanılmıştır. Araştırmanın sonucunda proje temelli etkinliklerle uyarlama çalışması yapılan GEMS Fen ve Matematik Programının, altı yaş çocuklarının kavram edinimleri ve okula hazır bulunuşluk düzeylerini geliştirilmelerinde etkili olduğunu görülmüştür.

Yıldız (2011), 6 ve 8 yaş çocuklarında anlam kafesi kurmanın kavram gelişimine etkileri çalışmasında 90 çocuk üzerinde araştırma yapmıştır. Boyut Değiştirerek Kart Eşleme Görevi, Kavram-Blok Setleri ve Peabody Resim Kelime Testi kullanılmıştır. Araştırmanın sonucunda sosyal-zihinsel konuşmaların kavram oluşumu ve gelişimi üzerinde destekleyici ve aktarılabilir etkilerinin olduğunu bulunmuştur.

Akuysal Aydoğan ve Şen (2011), 6 Yaş Çocuklarının Sayı Kavramının Gelişiminde Kavram Eğitim Programının Etkisinin İncelenmesi çalışmasında 36 çocuk üzerinde araştırma yapmışlardır. Araştırma deneysel modeldedir. Veriler Piaget Sayı Korunum Testi ile toplanmıştır. Araştırmanın sonucunda ön test puan ortalamaları arasında bir farklılığın olmadığı bulunmuştur. Uygulama sonrasında ise, deney ve kontrol grubundaki çocukların son test puan ortalamaları arasında deney grubu adına anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür.

Tepetaş (2011), 6 yaş çocuklarının temel kavram bilgi düzeylerini desteklemeye yönelik öyküleştirme yöntemine dayalı bir eğitim uygulaması çalışmasında 39 çocuk

üzerinde araştırma yapmıştır. Araştırma deneysel desende yürütülmüştür. Bracken Temel Kavram Ölçeği ve Genel Bilgi Formu kullanılmıştır. Araştırma sonucunda deney grubu adına anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Öyküleştirme Yöntemi'ne göre hazırlanan bir kavram eğitimi planı günlük eğitim etkinliklerinin yanında uygulandığında çocukların kavram bilgi düzeylerinin ilerlemesini sağladığı söylenebilmektedir.

Toran (2011), Montessori yönteminin çocukların kavram edinimi, sosyal uyumları ve küçük kas motor becerileri üzerindeki etkisinin incelenmesi çalışmasında 48 çocuk üzerinde araştırma yapmıştır. Araştırma deney-kontrol gruplu desen yönteminde yürütülmüştür. Bracken Temel Kavram Ölçeği, Vineland II Uyum Davranış Ölçeği ve Küçük Kas Motor Becerileri Gözlem Formu kullanılmıştır. Araştırmanın sonucunda uygulanan eğitim yönteminin çocukların kavram edinimlerinde, sosyal uyumlarında ve küçük kas motor becerilerini geliştirmede etkili olduğu söylenebilmektedir.

Haktanır ve Tepetaş (2011), 6 yaş çocuklarının temel kavram bilgi düzeylerini desteklemeye yönelik öyküleştirme yöntemine dayalı bir eğitim uygulaması araştırmasında 39 çocuk üzerinde araştırma yapmışlardır. Araştırma deneysel modelde yürütülmüştür. Veriler Bracken Temel Kavram Ölçeği ile toplanmıştır. Araştırmanın sonucunda öyküleştirme yöntemine dayalı eğitim uygulanan deney grubu, normal etkinliklerin uygulandığı kontrol grubu arasında ölçekten ele edilen alt boyutlar ve toplam test puanı açısından deney grubu adına farklılık bulunmuştur.

Çakmak (2012), okul öncesi eğitim kurumuna devam eden 60-71 aylık çocuklara temel kavramların kazandırılmasında kavram eğitimi programının etkisinin incelenmesi çalışmasında 64 çocuk üzerinde araştırma yapmıştır. Araştırma deneysel desen modelindedir. Genel bilgi formu ve Boehm-Okul Öncesi Temel Kavramlar Testi kullanılmıştır. Araştırmanın sonucunda uygulanan programının çocukların kavram kazanımlarında olumlu etkiler bıraktığı bulunmuştur.

Uzun (2013), aile katılımı odaklı matematik destek programının okul öncesi eğitim kurumuna devam eden 60-72 aylık çocukların matematiksel kavram

edinimine etkisinin incelenmesi çalışmasında 40 çocuk ve 40 anne üzerinde araştırma yapmıştır. Araştırma yarı deneysel araştırma modelinde yürütülmüştür. Matematiksel Kavram Becerileri Kontrol Listesi kullanılmıştır. Araştırmanın sonucunda deney grubu puanlarının, kontrol grubuna göre anlamlı derecede yüksek olduğu bulunmuştur. Buna göre uygulanan eğitim programının çocuklar üzerinde önemli etkisi olduğu söylenebilmektedir.

Aktaş Arnas, Deretarla Gül ve Sığırtaç (2013), 48-86 ay çocuklar için sayı ve işlem kavramları testi'nin geçerlilik ve güvenirlik çalışmasında 865 çocuk üzerinde araştırma yapmışlardır. Araştırma sonucunda, sayı ve işlem kavramları yetenekleri açısından yaş arttıkça çocukların sayı ve işlem yeteneklerinin de arttığı bulunmuştur. Cinsiyet bakımından ise anlamlı bir farklılık görülmemiştir.

Yoleri (2014), Okul öncesi çocukların kişilerarası problem çözme becerisi ve kavram gelişimi arasındaki ilişkinin incelenmesi araştırmasında 757 çocuk üzerinde araştırma yapmıştır. Veriler Bracken Temel Kavram Ölçeği-İfade Edici Formu ve Okul Öncesi Çocuklar İçin Kişiler Arası Problem Çözme Testi ile toplanmıştır. Araştırma sonucuna göre, kişilerarası sorunları çözme için çocuklar tarafından geliştirilen çözümlerin toplam puanı ile Bracken Temel Kavram Ölçeği-İfade Edici Formu alt testlerinden ilk beş alt testin oluşturduğu Okula Hazır Oluş puanı arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişkinin olduğu görülmektedir. Ayrıca ölçeğin alt boyutlarından olan Yön/Konum ve Zaman/Sıralama arasında da istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunurken Benlik/Sosyal Farkındalık, Doku/Materyal ve Miktar alt testleri bakımından ise istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamıştır.

Yıldırım ve Ege (2014), Down sendromu olan çocukların temel kavramları ile ortalama sözcük uzunlukları arasındaki ilişki araştırmasında 30 çocuk üzerinde araştırma yapmışlardır. Veriler Boehm-3 Temel Kavramlar Testi (36-72 ay) ile toplanmıştır. Araştırmanın sonucunda katılımcılar testte yer alan *üst* ve *en büyük* kavramlarında en başarılı oldukları bulunurken *çevresinde* ve *biraz fakat çok değil* kavramları ise çocukları en çok zorlayan kavramlar olarak bulunmuştur. Katılımcıların OSU ile temel kavram toplam puan ortalamaları arasında anlamlı ilişki bulunmuştur.

Toran ve Temel (2014), Montessori yaklaşımın çocukların kavram edinimi üzerindeki etkisinin incelenmesi çalışmasında 48 çocuk üzerinde araştırma yapmışlardır. Araştırma deneysel desen modelindedir. Veriler Bracken Temel Kavram Ölçeği Gözden Geçirilmiş Formu ile toplanmıştır. Araştırmanın sonucunda eğitim alan çocuklar ile eğitim almayan çocuklar arasında okula hazırlık seviyeleri, yön/konum, bireysel/sosyal farkındalık, yapı/materyal, miktar ve zaman/sıralama gibi kavramlarda istatistiksel olarak deney grubunun adına anlamlı farklılıklar görülmüştür.

Zoroğlu (2015), okul öncesi dönemdeki çocuklara yönelik yapılandırmacı öğrenme kuramına dayalı kavram karikatürlerinin geliştirilmesi ve uygulanması çalışmasında 88 okul öncesi öğretmeni ve 11 usta öğretici üzerinde araştırma yapmıştır. Araştırma karma (çoklu) araştırma yönteminde yürütülmüştür. Veri toplama araçları anket, öğretim elemanı değerlendirme, öğretmen değerlendirme formu ve yapılandırılmamış gözlemlerden oluşmaktadır. Araştırmanın sonucunda geliştirilen kavram karikatürlerini fen ve doğa etkinliklerinde etkili bir materyal olarak kullanılabileceği sonucuna ulaşılmıştır.

Kara (2015), TV Programlarının Okulöncesi Öğrencilerinin Dil ve Kavram Gelişimine Katkılarının Öğretmen Görüşleri Açısından İncelenmesi (Siirt İli Örneği) çalışmasında 87 okul öncesi öğretmeni üzerinde araştırma yapmıştır. Araştırma betimsel analiz modelinde yürütülmüştür. Veriler araştırmacı tarafından geliştirilen anket ile toplanmıştır. Araştırmanın sonucunda öğretmenlerin görüşlerine göre çocukların televizyon programlarından etkilendikleri bulunmuştur.

Karakuş (2015), okul öncesi öğretmenlerinin matematiksel gelişimine ilişkin inanışları ile çocukların matematik kavram kazanımları arasındaki ilişkinin incelenmesi çalışmasında 60 okul öncesi öğretmeni ve 300 çocuk üzerinde araştırma yapmıştır. Matematiksel Gelişim İnanış Anketi ve Bracken Temel Kavram Ölçeği-Gözden Geçirilmiş Formu ile veriler toplanmıştır. Araştırmanın sonucunda öğretmenlerin matematiksel gelişime ilişkin inanışları çoğunlukla olumlu olduğu ve bu inanışların öğretmenlerin bazı özelliklerine göre farklılık gösterdiği bulunmuştur. Ancak bazı özelliklerine göre ise farklılık göstermediği bulunmuştur. Bracken Temel

Kavram Ölçeği'nin karşılaştırma alt testi arasında pozitif ve anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür. Öğretmenlerin inanışları ile çocukların yaşlarına göre matematik kavram kazanımları arasındaki ilişkiye bakıldığında, öğretmenlerin inanışları ile 5 yaşındaki çocukların matematik kavram kazanımları arasında bir ilişki olduğu bulunmuş; 4 ve 6 yaş çocuklarında ise bir ilişki bulunmamıştır.

Söylemez (2016), ikinci dil eğitimi alan ve almayan okul öncesi dönem çocuklarının dil ve kavram gelişimlerinin incelenmesi çalışmasında 195 çocuk üzerinde araştırma yapmıştır. Araştırma genel tarama modelinde yürütülmüştür. Bracken Temel Kavram Ölçeği ve Marmara Gelişim Ölçeği kullanılmıştır. Çalışma sonunda ikinci dil eğitimi alan ve almayan iki grup için de cinsiyet değişkeninin çocukların dil ve kavram gelişimlerinde anlamlı bir fark yaratmadığı, yaş gruplarına göre ise dil ve kavram gelişimlerinde istatistiksel olarak anlamlı farklılık olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır.

Koçak (2016), üç boyutlu çizgi filmlerin okul öncesi çocukların mekânda konumla ilgili kavram gelişimine etkisi çalışmasında 83 çocuk üzerinde araştırma yapmıştır. Araştırma yarı deneysel araştırma deseninde yürütülmüştür. Kavram gelişim testi kullanılmıştır. Araştırmanın sonucunda çizgi filmlerin okul öncesi dönem çocuklarının kavram gelişimlerinde etkili olduğu bulunmuştur.

Angın, Arı, Deniz ve Hamarta (2016), Bracken Temel Kavram Ölçeği-III: Alıcı Formu (BTKÖ-III: A)'nın 60-71 Aylık Çocuklar için Geçerlik ve Güvenirlik Çalışmasında 111 çocuk üzerinde araştırma yapmışlardır. Veri toplamada Bracken Temel Kavram Ölçeği-III kullanılmıştır. Üçüncü kez gözden geçirilmiş olan BTKÖ-III: A Formu'nun 60-71 aylık çocukların temel kavram becerilerini ölçmede geçerli ve güvenilir bir ölçek olduğu bulunmuştur.

Karakuş ve Akman (2017), okul öncesi öğretmenlerinin matematiksel gelişime ilişkin inançları ile çocukların matematik kavram kazanımları arasındaki ilişkinin incelenmesi çalışmasında 300 çocuk ve 60 öğretmen üzerinde araştırma yapmışlardır. Araştırma korelasyonel yöntem kullanılarak yürütülmüştür. Verilerin toplanmasında Öğretmen Kişisel Bilgi Formu, Matematiksel Gelişim İnanış Ölçeği,

ve Bracken Temel Kavram Ölçeği kullanılmıştır. Araştırmanın sonucunda öğretmenlerin inançları ile Bracken ölçeğinin sadece karşılaştırma alt boyutunda düşük ama pozitif ve anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür. Ancak öğretmenlerin inançları ile ölçeğin matematik ile ilgili diğer alt testlerinden ve bu alt testlere ait toplam puanları arasında bir ilişki bulunmamıştır.

Demir ve Çiftçi (2018), 5-6 yaş çocuklarına sayı kavramını kazandırmada drama çalışmalarının etkisinin incelenmesi çalışmasında 60 çocuk üzerinde araştırma yapmışlardır. Verilerin toplanmasında sayı ve işlem kavramları testi kullanılmıştır. Araştırmanın sonucunda, uygulanan eğitim programının çocukların matematiksel beceri ve sayı kavramları kazanımında etkili olduğu görülmüştür.

Burgazlı Osanmaz (2018), 5-6 yaş çocuklarının matematik kavramları ile yaratıcılıkları arasındaki ilişkinin incelenmesi araştırmasında 81 çocuk üzerinde araştırma yapmıştır. Araştırma ilişkisel tarama modelinde yürütülmüştür. Verilerin toplanmasında Bracken Temel Kavram Ölçeği ve Torrance Yaratıcı Düşünce Testi-Şekilsel Kısım A formu kullanılmıştır. Araştırmanın sonucunda, çocukların yaratıcılık toplam puanları ile matematik kavram toplam puanları arasında anlamlı bir ilişki bulunmuş ve yaratıcılığın matematik kavramları üzerindeki etkisin anlamlı olarak bulunmuştur.

2.2.2. YouTube İle İlgili Araştırmalar

Altaş (2014), sosyal paylaşım sitesi Facebook aracılığı ile gerçekleştirilen görsel kültür çalışmalarının ortaokul 3. sınıf öğrencilerinin resimsel anlatımlarına yansması çalışmasında 30 öğrenci üzerinde araştırma yapılmıştır. Araştırma tematik analiz deseniyle yürütülmüştür. Araştırmanın sonucuna göre; sosyal paylaşım ağındaki paylaşımlar öğrencilerin resimsel anlatımlarına yansıdığı görülmüştür. Öğrencilerin görsel kültür kazanımları hem yazılı görüşlerde hem de yaptıkları resimlerde görülebilmektedir. Dolayısıyla, öğrencilerin görsel kültürünün geliştiği sonucuna varılabilir. Öğrencilerle yapılan yazılı görüşmeler sonucunda, hem görsel kültür konusunu inceleme hem de bu konuyu kendi bakış açıları ile yorumlayarak anlamaya çalışma eğilimleri görülmüştür. Sosyal paylaşım ağı üzerinden gerçekleştirilen görsel

kültür çalışmaları sırasında araştırmacı, uygulama süresince öğrencilerin konu ile ilgili paylaşımlarına olumlu dönütler vermeye özen göstermiştir. Bu bağlamda uygulamanın öğrenciler açısından hem eğlendirici hem de öğretici olduğu söylenilebilir.

Aydın (2015), sosyal paylaşım sitelerinin öğrencilerin görsel sanatlar eğitimine katkıları çalışmasında 30 öğrenci üzerinde araştırma yapmıştır. Araştırma deneysel desende yürütülmüştür. Araştırma sonucunda ise sosyal paylaşım siteleri aracılığıyla öğretimin uygulandığı deney ve hiçbir uygulamanın olmadığı kontrol grubunda işlem sonrası başarıları arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Yani sosyal paylaşım siteleri aracılığıyla yapılan eğitimin deney grubu öğrencileri lehine etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Bedir (2016), sosyal medya kullanımının üniversite öğrencilerinin akademik başarılarına ve tutumlarına etkisi çalışmasında 1007 öğrenci üzerinde araştırma yapmıştır. Araştırma sonucunda, öğrenciler gündemi takip etmek ve arkadaşları ile iletişim kurmak için sosyal medyayı çok sık kullandıkları bulunmuştur. Araştırmada bulunan öğrencilerin en çok kullandıkları sosyal medya platformunun “Facebook” olduğu bulunmuştur. Buna göre; öğrencilerin sosyal medyaya ilişkin tutumları sınıf düzeyi, sosyal medya uygulamalarına üye olup olmama durumu, okul türü, sosyal medyayı kullanma sıklığına, sosyal medyayı kullanma süresi göre anlamlı bir farklılık gösterdiği bulunmuştur. Ayrıca sosyal medya kullanım süresi de öğrencilerin akademik başarıları üzerinde olumsuz bir etkiye sahip olduğu bulunmuştur.

Avinç (2017), 0-8 yaş arasındaki çocukların internet ve mobil teknoloji alışkanlıkları ve güvenli internet kullanımı çalışmasında 41 çocuk ve ebeveynleri üzerinde araştırma yapmıştır. Araştırma nitel tarama modelinde yürütülmüştür. Araştırmanın sonucunda çocukların büyük bir bölümü (f=32) ilk kez ebeveynlerden görerek mobil cihazlarla tanışmaktadır. Çocukların yaptıkları etkinliklerin büyük payının oyun oynama ve video izleme olduğu görülmektedir. Sosyal medya ve eğitim için kullanımına oldukça az rastlanmaktadır. Ebeveynlerin de mobil cihazları eğitim ve iş amaçlı kullanımlarının oldukça az olduğu, genel olarak mobil cihazların

eğlence aracı olarak kullanıldığı belirlenmiştir. Ebeveynlerin mobil cihazların çocuklar için birçok tehdit unsuru barındırdığının farkında olduğu ancak alınabilecek önlemler konusunda yetersiz kaldıkları ortaya çıkmıştır. Bu yaş grubu çocukların kullanım alanlarından dolayı ciddi problemlerle karşı karşıya kalmadıkları, ancak ciddi problemlerin neler olduğu ve nasıl başa çıkılacağı konusunda da bilinçli olmadıkları görülmüştür.

Tuğlu (2017), ortaokul öğrencilerinin sosyal medyayı kullanım amaçları ve sosyal medya kullanımlarına ilişkin tutumları çalışmasında 500 öğrenci üzerinde araştırma yapmıştır. Araştırma nicel araştırma yöntemleri ve betimsel analiz yöntemi kullanılarak yürütülmüştür. Araştırmanın sonucuna göre öğrenciler sosyal medya platformlarını en sık arkadaşları ile iletişim kurmak için kullanmakta oldukları ve öğrencilerin sosyal medya kullanımlarının yaş, cinsiyet, sınıf düzeyi ve okul türü değişkenlerine göre de farklılıklar gösterdiği bulunmuştur.

Özü (2018), dijital sosyoloji perspektifinden toplumsal değerlerin değişme sürecinde YouTuberlar: ilköğretim öğrencileri örneği çalışmasında 23 öğrenci üzerinde araştırma yapmıştır. Araştırma nitel yöntemler kullanılarak yürütülmüştür. Araştırmanın sonucunda dijital kültürün çocuklara ciddi bir etkisi olduğu, YouTuberlık'ın ve YouTuberlar'ın çocuklar için çok önemli olduğu, çocukluğun dijitalleştiği, sosyal ilişkiler bakımından farklılıklar getirdiği ve ailelerin çocukların bu ortamlarda karşılaşılabilecekleri tehlikelerin farkında olması gerektiği bulunmuştur. Dijital nesil denilen bu yeni nesilde çocukların dijital bir habitusa sahip oldukları bunun ise yepyeni bir kimlik modeli oluşturulmasına neden olduğu belirlenerek, bu kimlik türünün özellikleri açıklanmış, bu kimlik, ‘‘yapay yansıtma kimliği’’ olarak kavramsallaştırılmıştır.

Nazlı (2019), yaygın din eğitimi bağlamında yayınlanan dini içerikli programların incelenmesi ‘‘televizyon ve YouTube kanallarının içeriklerinin incelenmesi ve karşılaştırılmaları ekseninde’’ çalışmasında televizyon ve YouTube üzerinde bulunan dini programlar incelenmiştir. Araştırmanın sonucunda En çok aboneye sahip üç kanalın da sunuculuğunu yapan kişiler genç erkeklerden oluşmakta ve gençlerin diline ve ilgi alanlarına hâkim oldukları gözlenmektedir. Yine bu

kişilerin izleyenleri şahsen tanıdıkları ve birbirlerine bir aile sıcaklığı ile yaklaştıkları ve kendilerini izleyenlerin de bu tavır ve bilinçle yaklaşımlarını istedikleri gözlenmiştir. Televizyondaki yayınların yayın zamanları belirli ve sınırlı iken Youtube kanallarında bir zaman sınırı bulunmamaktadır. Bu da izleyenlere Youtube'da özgür bir alan sunmakta ve bu yönüyle de gençler tarafından fazlaca tercih edilmelerine sebep olduğu bulunmuştur.

Türköz (2019), fen bilgisi öğretmen adaylarının çeşitli sosyo-bilimsel konulara yönelik kararlarının, gerekçelerinin ve argüman kalitelerinin incelenmesi: YouTube destekli sınıf içi tartışma kullanımı çalışmasında 26 fen bilgisi öğretmen adayı üzerinde araştırma yapmıştır. Araştırma durum çalışması modelinde yürütülmüştür. Araştırma sonucunda, fen bilgisi öğretmen adaylarının bilgi edinme ve iletişim amaçlı olarak zamanlarının çoğunu sosyal medya platformlarını kullanarak geçirdikleri bulunmuştur. YouTube destekli sınıf içi tartışma sonrası öğretmen adaylarının bazılarında kararlarını değiştirdiği, bazılarında aynı kararda kaldığı görülmüştür. Öğretmen adaylarının sınıf içi tartışma sonrasında yazılı argümanları incelenmiş ve argüman kalitelerinde uygulama boyunca olumlu bir artış gösterdikleri bulunmuştur. Araştırma sonunda ise fen bilgisi öğretmen adaylarının SBK ile ilgili farkındalıklarının, karar verme, hipotez kurma, tartışma, analitik düşünme gibi bilimsel süreç becerilerinin ve yaşam becerilerinin geliştiği bulunmuştur.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu bölümde araştırma modeli, çalışma grubu, veri toplama araçları, veri toplama işlemi ve verilerin analizine ilişkin bilgiler üzerinde durulmuştur.

3.1. Araştırma Modeli

Yapılan bu çalışma deneysel desen modelindedir. Değişkenler arasındaki neden-sonuç ilişkilerini belirlemeyi amaçlayan desenlere deneysel desen denir (Büyüköztürk, 2001). Bu çalışmada son test kontrol gruplu model kullanılmıştır. Bu şekilde olan desenlere “yarı deneysel desen” denir. Yarı deneysel desen kullanılan araştırmalarda grupların seçimi rastgele olmaktadır (Creswell,1994). Kontrol grubuna bağımsız değişken uygulanmamaktadır. Deney grubuna ise bağımsız değişken uygulanmaktadır. Buna göre, bu çalışmada deney ve kontrol grubu olmak üzere iki grup oluşturulmuştur. Deney grubuna bağımsız değişken olan YouTube kanalında bulunan kavram öğretici videolar izlettirilmiştir.

3.2. Çalışma Grubu

Çalışma grubu, 2018-2019 eğitim-öğretim yılında Gaziantep ili Şehitkamil ilçe Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı Yalangoz ilkokulunun anasınıfına devam eden 48-75 aylık 39 çocuk olarak oluşturulmuştur.

Veli onam formu alınan 39 çocuk arasından doğum tarihleri ay olarak hesaplanmadan random olarak 21 çocuk deney grubu 18 çocuk ise kontrol grubu olarak ayrılmıştır.

Tablo-1: Deney Grubu ve Kontrol Grubu Katılımcılarının Özellikleri

	Deney Grubu Katılımcıları			Kontrol Grubu Katılımcıları		
	Gruplar	Frekans	Yüzde	Gruplar	Frekans	Yüzde
Cinsiyet						
	Kız	12	57,15	Kız	11	61,1
	Erkek	9	42,85	Erkek	7	38,9
	Toplam	21	100,0	Toplam	18	100,0
Kardeş Sayısı	1	1	4,76	1	1	5,6
	2	2	9,53	2	-	0,0
	3	8	38,10	3	5	27,8
	4	3	14,29	4	5	27,8
	5	4	19,05	5	4	22,2
	6	1	4,76	6	1	5,6
	7	1	4,76	7	2	11,1
	8	1	4,76	8	-	0,0
	Toplam	21	100,0	Toplam	18	100,0
Doğum Tarihi (Ay)	60-71 Ay	16	76,20	60-71 ay	6	33,3
	72 Ay Üstü	5	23,80	72 ay ve üstü	12	66,7
	Toplam	21	100,0	Toplam	18	100,0
Daha Önce Anaokuluna Gitme Durumu	Evet	7	33,34	Evet	1	5,6
	Hayır	14	66,66	Hayır	17	94,4
	Toplam	21	100,0	Toplam	18	100,0
Doğum Sırası	İlk Çocuk	5	23,80	İlk çocuk	3	16,7
	Orta veya Ortancalardan Biri	10	47,61	Ortanca ve ortancalardan biri	8	44,4
	Son Çocuk	6	28,59	Son çocuk	7	38,9
	Toplam	21	100,0	Toplam	18	100,0

Tablo 1’de deney grubu katılımcıların çocuğun cinsiyetine göre dağılımı gösterilmiştir. Buna göre katılımcıların; %57,15’i kız ve %42,85’i erkek olarak dağılmıştır.

Tablo 1’de deney grubu katılımcıların çocuğun doğum tarihi değişkenine göre dağılımı gösterilmiştir. Katılımcıların doğum tarihleri 31/05/2019 tarihine göre hesaplanmıştır. Buna göre katılımcıların; %76,20’si 60-71 ay ve %23,80’i 72 ay ve üstü olarak dağılmıştır.

Tablo 1’de deney grubu katılımcıların çocuğun kardeş sayısına göre dağılımı gösterilmiştir. Buna göre katılımcıların; %4,76’sı bir kardeş, %9,53’ü iki kardeş,

%38,10'u üç kardeş, %14,29'u dört kardeş, %19,05'i beş kardeş, %4,76'sı altı kardeş, %4,76'sı yedi kardeş ve %4,76'sı sekiz kardeş olarak dağılmıştır.

Tablo 1'de deney grubu katılımcıların çocuğun doğum sırasına göre dağılımı gösterilmiştir. Buna göre katılımcıların; %23,80'i ilk çocuk, %47,61'i ortanca ve ortancalardan biri ve %28,59'u son çocuk olarak dağılmıştır.

Tablo 1'de deney grubu katılımcıların çocuğun daha önce anaokuluna gitmesi durumuna göre dağılımı gösterilmiştir. Buna göre katılımcıların; %33,34'ü evet ve %66,66'sı hayır olarak dağılmıştır.

Tablo 1'de kontrol grubu katılımcıların cinsiyet değişkenine göre dağılımı gösterilmiştir. Buna göre katılımcıların; %61,1'i kız ve %38,9'u erkek olarak gözlemlenmiştir.

Tablo 1'de kontrol grubu katılımcıların doğum tarihine göre dağılımı gösterilmiştir. Katılımcıların doğum tarihleri 31/05/2019 tarihine göre hesaplanmıştır. Buna göre katılımcıların; %33,3'ü 60-71 ay ve %66,7'si 72 ay ve üstü olarak gözlemlenmiştir.

Tablo 1'de kontrol grubu katılımcıların kardeş değişkenine göre dağılımı gösterilmiştir. Buna göre katılımcıların çoğunluğunun 3 ve üzeri kardeşe sahip olduğu söylenebilir.

Tablo 1'de kontrol grubu katılımcıların doğum sırasına göre dağılımı gösterilmiştir. Buna göre katılımcıların; %16,7'si ilk çocuk, %44,4'ü ortanca ve ortancalardan biri ve %38,9'u son çocuk olarak gözlemlenmiştir.

Tablo 1'de kontrol grubu katılımcıların daha önce anaokuluna gitme durumuna göre dağılımı gösterilmiştir. Buna göre katılımcıların; %5,6'sı evet ve %94,4'ü hayır olarak dağılmıştır.

Tablo-2: Deney Grubu Katılımcılarının Anne ve Babalarının Demografik Özellikleri

ANNE				BABA			
	Gruplar	Frekans	Yüzde		Gruplar	Frekans	Yüzde
Yaş				Yaş			
	20-23	-	-		20-23	-	-
	24-27	9	42,85		24-27	2	9,53
	38-31	6	28,57		38-31	8	38,10
	32-35	2	9,53		32-35	5	23,80
	36-39	1	4,76		36-39	1	4,76
	40-43	2	9,53		40-43	1	4,76
	44-47	1	4,76		44-47	3	14,29
	48-51	-	-		48-51	1	4,76
	Toplam	21	100,0		Toplam	21	100,0
Öğrenim Durumu				Öğrenim Durumu			
	İlkokul	13	61,90		İlkokul	10	47,61
	Ortaokul	7	33,34		Ortaokul	7	33,34
	Orta Öğretim	1	4,76		Orta Öğretim	3	14,29
	Üniversite	-	-		Üniversite	1	4,76
	Toplam	21	100,0		Toplam	21	100,0
Meslek				Meslek			
	Ev Hanımı	21	100,0		Çiftçi	7	33,34
	Serbest Meslek	-	-		İşçi	9	42,85
	Memur	-	-		Serbest Meslek	4	19,05
	Emekli	-	-		Memur	1	4,76
	Diğer	-	-		Diğer	-	-
	Toplam	21	100,0		Toplam	21	100,0

Tablo 2’de deney grubundaki katılımcıların annesinin yaşına göre dağılımı gösterilmiştir. Buna göre katılımcıların annesinin yaşı; %0’ı 20-23 yaş, %42,85’i 24-27 yaş, %28,57’si 28-31 yaş, %9,53’ü 32-35 yaş, %4,76’sı 36-39 yaş, %9,53’ü 40-43 yaş, %4,76’sı 44-47 yaş ve %0’ı 48-51 yaş arasında dağılmıştır.

Tablo 2’de katılımcıların annesinin öğretim durumuna göre dağılımı gösterilmiştir. Buna göre katılımcıların; %61,90’ı ilkokul, %33,34’ü ortaokul ve %4,76’sı ortaöğretim olarak dağılmıştır.

Tablo 2’de katılımcıların annesinin mesleğine göre dağılımı gösterilmiştir. Buna göre katılımcıların annesinin hepsi ev hanımıdır denilebilir.

Tablo 2’de kontrol grubundaki katılımcıların annesinin yaşına göre dağılımı gösterilmiştir. Buna göre katılımcıların annesinin yaşı; %0’ı 20-23 yaş, %9,53’ü 24-27 yaş, %38,10’u 28-31 yaş, %23,80’i 32-35 yaş, %4,76’sı 36-39 yaş, %4,76’sı 40-43 yaş, %14,29’u 44-47 yaş ve %4,76’sı 48-51 yaş arasında dağılmıştır.

Tablo 2’de katılımcıların babasının öğretim durumuna göre dağılımı gösterilmiştir. Buna göre katılımcıların; %47,61’i ilkokul, %33,34’ü ortaokul, %14,29’u ortaöğretim ve %4,76’sı üniversite olarak dağılmıştır.

Tablo 2’de katılımcıların babasının mesleğine göre dağılımı gösterilmiştir. Buna göre katılımcıların; %33,34’ü çiftçi, %42,85’i İşçi, %4,76’sı öğretmen ve %19,05’i serbest meslek olarak dağılmıştır.

Tablo-3: Kontrol Grubu Katılımcılarının Anne ve Babalarının Demografik Özellikleri

ANNE				BABA			
	Gruplar	Frekans	Yüzde		Gruplar	Frekans	Yüzde
Yaş				Yaş			
	20-23	1	5,55		20-23	-	-
	24-27	3	16,67		24-27	-	-
	38-31	2	11,12		38-31	6	33,33
	32-35	4	22,22		32-35	5	27,76
	36-39	3	16,67		36-39	2	11,12
	40-43	3	16,67		40-43	2	11,12
	44-47	1	5,55		44-47	2	11,12
	48-51	1	5,55		48-51	1	5,55
	Toplam	18	100,0		Toplam	18	100,0
Öğrenim Durumu				Öğrenim Durumu			
	İlkokul	14	77,8		İlkokul	10	55,6
	Ortaokul	4	22,2		Ortaokul	8	44,4
	Orta Öğretim	-	0,0		Orta Öğretim	-	0,0
	Üniversite	-	0,0		Üniversite	-	0,0
	Toplam	18	100,0		Toplam	18	100,0
Meslek				Meslek			
	Ev hanımı	18	100,0		Serbest Meslek	3	16,7
	Serbest Meslek	-	-		Çiftçi	5	27,8
	Memur	-	-		İşçi	10	55,6
	Emekli	-	-		Emekli	-	-
	Diğer	-	-		Diğer	-	-
	Toplam	18	100,0		Toplam	18	100,0

Tablo 3'te kontrol grubundaki katılımcıların annesinin yaşına göre dağılımı gösterilmiştir. Buna göre katılımcıların annesinin yaşı; %5,55'i 20-23 yaş, %16,67'si 24-27 yaş, %11,12'si 28-31 yaş, %22,22'si 32-35 yaş, %16,67'si 36-39 yaş, %16,67'si 40-43 yaş, %5,55'i 44-47 yaş ve %5,55'i 48-51 yaş arasında dağılmıştır.

Tablo 3'te kontrol grubundaki katılımcıların annesinin eğitim durumuna göre dağılımı gösterilmiştir. Buna göre katılımcıların annesinin eğitim durumu; %77,8'si ilkokul ve %22,2'si ortaokul olarak gözlemlenmiştir.

Tablo 3'te kontrol grubundaki katılımcıların annesinin mesleğine göre dağılımı gösterilmiştir. Buna göre katılımcıların annelerinin hepsi ev hanımıdır.

Tablo 3'te kontrol grubundaki katılımcıların babanın yaşına göre dağılımı gösterilmiştir. Buna göre katılımcıların babanın yaşı; %0'ı 20-23 yaş, %0'ı 24-27 yaş, %33,33'ü 28-31 yaş, %27,76'sı 32-35 yaş, %11,12'si 36-39 yaş, %11,12'si 40-43 yaş, %11,12'si 44-47 yaş ve %5,55'i 48-51 yaş arasında dağılmıştır.

Tablo 3'te kontrol grubundaki katılımcıların babasının eğitim durumuna göre dağılımı gösterilmiştir. Buna göre katılımcıların babasının eğitim durumu; %55,6'sı ilkokul ve %44,4'ü ortaokul olarak gözlemlenmiştir.

Tablo 3'te kontrol grubundaki katılımcıların babasının mesleğine göre dağılımı gösterilmiştir. Buna göre katılımcıların babasının mesleği; %16,7'si serbest meslek, %27,8'i çiftçi ve %55,6'sı işçi olarak gözlemlenmiştir.

3.3. Veri Toplama Araçları

3.3.1. Demografik Bilgi Formu

Genel bilgi formunda anne ve babanın yaşı, öğrenim durumu ve mesleği hakkında bilgi alınmıştır. Çocuğun ise doğum tarihi, cinsiyeti, kardeş sayısı, doğum sırası ve daha önce anaokuluna gidip gitmediği hakkında bilgi alınmıştır.

3.3.2. Boehm Okul Öncesi Temel Kavramlar Testi-3

Boehm Okul Öncesi Testi-3 1971 yılında Ann E. Boehm tarafından geliştirilmiştir. Boehm Okul Öncesi Testi-3 üç yaş-altı yaş grubu, birinci ve ikinci sınıf yaş düzeylerine uygulanabilmektedir. Form C ve Form D olmak üzere iki formdan oluşmaktadır. Her formda 52 kavram bulunmaktadır. Yan yana olan sıralarda aynı kavram farklı içerikli olarak 52 resimli maddeden oluşmaktadır (Ergül, 2007).

Ergül ve Dinçer (2009), Boehm Okul Öncesi Temel Kavramlar Testi-3'ün 48-71 aylık çocuklar için Türkçe formunun psikometrik özellikleri çalışmasında amaç Boehm Okul Öncesi Temel Kavramlar Testi-3'ün Türkçe formunun 48-71 ay arasındaki çocuklar için geçerlik ve güvenirlik çalışmalarını yapmaktır. Kapsam

geçerliği .90 ve işlevsellik analizi .89 olarak bulunmuştur. Elde edilen bulgular testin kapsam geçerliğine sahip olduğunu göstermektedir. Boehm-3 Okul Öncesi Testi'nin madde ayırtedicilik değerleri .08 ile .54 arasında değişmektedir. .76 ise testin genel madde ayırt edicilik değeridir. Madde güçlük değerleri .63 ile .99 arasında değişmektedir. Testin genel madde güçlük değeri ise .93 olarak belirlenmiştir. Maddeler kavramların bilinip bilinmeme durumunu ayırt edebilmektedir. Cronbach Alpha iç tutarlılık analizi yapılmış ve .84 olarak tespit edilmiştir. Bu doğrultuda, testin tutarlı bir biçimde ölçme yaptığı söylenebilir. Çalışma sonucunda Boehm-3 Okul Öncesi Testi'nin, ülkemizdeki çocukların kavram düzeylerini ölçmek için güvenilir ve geçerli bir test olduğu bulunmuştur.

Boehm-3 Okul Öncesi Testi, küçük yaş grubu çocukların bilişsel ve dil gelişimlerini ölçmek için kullanılmaktadır. Ayrıca daha sonraki okul başarısı için önemli olan temel kavramları öğrenme durumlarını değerlendirmek için de kullanılmaktadır.

Boehm-3 Okul Öncesi Testinde yer alan kavramlar; 3 yaş 0 ay ile 3 yaş 11 aylık çocuklar için formda yön/mekanda konum (üst-alt, yukarı-aşağı, en yüksek, dışında, en yakın, önünde), miktar (boş-dolu, bütün, çok-en çok), sayı/sayma (sonraki), boyut(en küçük, en uzun, en büyük), zıt(aynı-farklı) ve diğer (olmayan, diğer, bitirmiş, karşı, her ikisi, çevresinde) kavramları bulunmaktadır. Kavramların gösterildiği tablo **Ek-1**'de verilmiştir.

4 yaş 0 aylık ile 5 yaş 11 aylık çocuklar için formda ise yön/mekanda konum (önünde, en uzakta-en yakın, en aşağıda, arasında, altta, ortada, arasında), zıt (aynı-farklı), miktar (en az-en çok-çok), boyut (en küçük-en büyük, en uzun-en kısa), zaman (önce), sayı/sayma (birinci) ve diğer (bitirmiş, karşı, her iki, çevresinde, birlikte, biraz fakat çok olmayan, sonda) kavramları bulunmaktadır. Kavramların gösterildiği tablo Ek-1'de verilmiştir.

Boehm-3 Okul Öncesi Testinde iki tane başlama noktası vardır. Bir tanesi 36-47 aylık çocuklar için diğeri ise 48-71 aylık çocuklar içindir. Testte bütün çocuklar için 26 kavram bulunmaktadır ancak ikişer maddede ele alındıkları için toplam 52

maddeden oluşmaktadır. 1-52 arası maddeler 3 yaş 0 ay ile 3 yaş 11 ay arasındaki çocuklara, 25-76 arası maddeler ise 4 yaş 0 ay ile 5 yaş 11 ay arasındaki çocuklara uygulanmaktadır. Görüldüğü üzere 25-52. maddeler arası 3 yaş 0 ay ile 5 yaş 11 ay arasındaki bütün çocuklara ortak uygulanan maddelerdir. Testte uygulama maddelerine geçmeden önce çocukların, uygulanacak dört adet deneme maddesi bulunmaktadır. Deneme maddeleri ayrıca çocukların testi alabilecek yeterlilikte olup olmadıklarını belirlemek için kullanılmaktadır. Çocukların testi alabilmeleri için deneme maddelerinin hepsini doğru bir şekilde cevaplandırmalara gerekmektedir. Deneme maddelerinin sonuçları ise toplam sonuca katılmamaktadır.

Boehm-3 Okul Öncesi Testinde yer alan resimlerin hepsi renklidir. Ayrıca maddelerde bulunan resimlerde farklı saç ve ten renkleri, çeşitli kültürel gruplar, tekerlekli sandalye ve gözlük kullanan çocuklar gibi kısacası çocukların çevrelerinde gördükleri ilgi ve dikkatlerini çekebilecek resimler bulunmaktadır. Boehm-3 Okul Öncesi Testi, 15-20 dakikalık tek oturumda bireysel olarak uygulanmaktadır. Ancak küçük çocukların dikkat süreleri kısa olabileceği için test iki bölümde de yapılabilmektedir.

3.3.2.1. Testin Uygulanması

Boehm Okul Öncesi Kavram Testi-3 araştırmanın çalışma grubu olan Gaziantep ili Şehitkamil ilçesinde bulunan Yalangoz ilkokulundaki anasınıfı çocuklarına araştırmacı tarafından bireysel olarak uygulanmıştır. Okul çıkışı çocuklarını almaya gelen velilere araştırma hakkında bilgi verilmiş, araştırmaya çocuklarının katılıp katılmamaları hususunda karar vermeleri amacı ile veli onam formları verilmiştir. Çocuklarının araştırmaya dahil edilmelerini uygun gördükleri takdirde formları imzalayarak bir hafta içinde teslim etmeleri istenmiştir. Tamamen gönüllü olarak izin veren ailelerin çocukları ile araştırma yürütülmüştür. Öncelikle çocukların doğum tarihlerine göre takvim yaşları bulunmuş ve yaş gruplarına göre uygun olan forma kayıtları yapılmıştır. Sonra deneme maddelerinden olmak üzere teste başlanmaktadır. Teste başlarken çocuğa ne yapılacağı açıklanmıştır. Deneme maddelerinin hepsine doğru yanıt veren çocuklar için ilgili yaş grubunun başlama

noktasına giderek teste başlanmıştır. Çocukların yönerge verildiği anda cevabı göstermeleri istenmiştir.

Test ortamının sessiz, sakin ve çocukların dikkatini dağıtabilecek uyaranlardan uzak olması sağlanmıştır. Araştırmacı bazı anasınıfı çocuklarının kendi öğretmeni olduğu ve diğer öğrenciler tarafından da tanındığı için çocukların soruları cevaplarırken daha rahat oldukları düşünülmektedir. Test sırasında bir sorun oluşmaması için teste başlamadan önce çocuğun bütün ihtiyaçlarının giderilmesi sağlanmalıdır. Test uygulanırken çocuklara cevabın doğru olup olmadığını söylemeden övmek önemli olduğu için çok iyi gidiyorsun gibi pekiştirici sözler kullanılmıştır.

Testin uygulanacağı gün öğretmen sınıfa Boehm Okul Öncesi Kavram Testi-3 kitabını getirmiştir. Ancak çocuklara test kitabını resimli el kitabı olarak tanıtmıştır. Çocuklara bugün onlar için çok renkli ve gizli bir kitap getirdiğini, başka bir odada birlikte inceleyebileceklerini söyleyerek ilgilerini çekmiştir. En istekli çocuklardan başlayarak bireysel olarak uygulamıştır. Böylece çocukların kendi istekleriyle testin uygulanması sağlanmıştır. Hiçbir çocuk uygulama için zorlanmamıştır.

Çocukların ihtiyaçları giderildikten sonra uygulama için hazırlanmış odaya geçilmiştir. Çocukların fiziksel özelliklerine uygun, resimleri rahatça görebilecekleri bir şekilde oturmaları sağlanmıştır. Araştırmacı çocukların yüz ifadelerini ve hareketlerini net görebileceği bir şekilde oturarak çocukların anlayabileceği bir ses tonu ve hızda yönergeleri okumuştur. Çocukların soruyu anlayamadıkları durumlarda yönergeler birkaç kere tekrar edilmiştir. Çocukların verdikleri cevaplar dikkatlerini çekmeyecek şekilde kayıt formuna yazılmıştır. Çocukların yaptığı yanlışlar asla düzeltilmemiştir. Çocuklara verdikleri cevapların doğru olup olmadığı kesinlikle söylenmemiş ve bunu anlayabilecekleri her türlü davranışlardan kaçınılmıştır. Ancak çocuklara cevap vermede gönülsüz oldukları durumlarda teşvik edici sözler kullanılmıştır.

Her çocuğa dört deneme maddesi ve 52 test maddesi olmak üzere 56 madde uygulanmıştır. Deneme maddelerinden herhangi birine dahi yanlış cevap veren çocuk

teste tabi tutulmamıştır. Sadece resimler gösterilmiştir. Araştırmada normal gelişim gösteren çocuklarla çalışılmış ve uygulamalar 15-20 dakika sürmüştür. Mayıs ayı içerisinde deney grubuna videolar izletilmiş. Haziran ayının ikinci haftası ise deney ve kontrol grubuna ölçek uygulanmıştır.

3.3.2.2. Testin Puanlaması

Boehm-3 Okul Öncesi Testinde her doğru cevap bir puan olarak hesaplanır ve bütün doğru cevapların toplamı ise ham puanı vermektedir. Kayıt formunda her kavramın yanında yer alan kutucuğa çocuğun verdiği cevaba göre 1 veya 0 yazılır. Kayıt formunda madde çiftleri yatay sırada yan yana gelecek şekilde yerleştirilmiştir. Kavram çiftlerinin yanında bulunan kutucuklara çocuğun verdiği cevaplar yazıldıktan sonra en sonda bulunan kavram sonucu kutucuğuna ise kavram çiftlerinden alınan toplam puan yazılmaktadır. Örneğin her ikisini de doğru cevap verilmişse 1+1 işlem sonucu olarak 2 yazılır, birine yanlış cevap verilmişse 1+0 veya 0+1 işlem sonucu olarak 1 yazılır ya da her ikisini de yanlış cevap verilmişse 0+0 işlem sonucu olarak 0 yazılır. Kayıt formunun sonunda ham puan kutucuğu bulunmaktadır. Buraya ise bütün maddelerden elde edilen toplam kavram sonuçları yazılır. Böylece her çocuğun toplam puanı elde edilir.

Uygulama sırasında puan kutucuğuna yöneltilen soruya çocuk tepki vermediğinde, hepsini gösterdiğinde, sorulan kavramın tam tersini gösterdiğinde ve birden fazla resmi gösterdiğinde 0 puan yazılmıştır.

Deney ve kontrol grubu katılımcılarına ait Boehm Okul Öncesi Kavram Testi-3 uygulama maddelerine ilişkin standart sapma ve ortalamaların yer aldığı tablolar Ek-2’de bulunmaktadır.

3.4. Verilerin Toplanması

Demografik bilgi formu velilere gönderilerek ilgili kısımları doldurmaları istenmiştir. Böylece demografik yapıya ait bilgiler toplanmıştır.

Mayıs-Haziran ayları içerisinde çocuklara YouTube kanalında bulunan videolar izlettirilmiştir. Haziran ayı içerisinde Boehm Okul Öncesi Kavram Testi-3 uygulanarak veriler toplanmıştır.

3.5.Araştırmanın Uygulaması

Araştırma Mayıs-Haziran aylarında gerçekleştirilmiştir. Araştırma için YouTube’da bulunan Preschpedia (erken çocukluk) kanalı seçilmiştir. Kanal, okul öncesi dönem çocukların gelişimini desteklemek veya bilimsel çalışmalara katkı sağlamak amacı ile, öğretmen adaylarının, öğretmenlerin, çocuk gelişimi adaylarının, çocuk gelişimcilerin, anne ve babaların, yetişkinlerin ve araştırmacıların faydalanabilecekleri düşüncesi ile Dr. Öğr. Üyesi Kamile ÖZER AYTEKİN tarafından 2017 yılında tasarlanmıştır.

Kanalda yayınlanan videolar ise Necmettin Erbakan Üniversitesi 2017-2018 ve 2018-2019 eğitim öğretim yılı bahar yarıyılarında okul öncesi eğitiminde öğrenim gören (2017-2018 eğitim öğretim yılında: 40; 2018-2019 eğitim öğretim yılında 51 öğrenci) ve “Öğretim Teknolojileri Materyal Tasarımı” dersini alan öğrenciler tarafından, sesli, görsel, teknolojinin bir arada kullanıldığı; ayrıca Necmettin Erbakan Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesinde 2018-2019 eğitim öğretim yılı bahar yarıyılı Pedagojik Formasyon Çocuk Gelişimi grubu 55 öğrenci tarafından “Özel Öğretim Yöntemleri” dersinin uygulaması kapsamında ortalama 3-4 dk. (çocukların gelişim özellikleri, dikkat süreleri dikkate alınarak) olacak şekilde hazırlanmıştır. Toplamda, 120 video var iken, telif hakları, uzman görüşü alındıktan sonra, ses ve görüntü kalitesinin düşük olması sebebi ile 94 tanesi yayınlanmıştır. Kanalda izlenmeler devam etmektedir. Örneğin, çocukların izlemiş olduğu videolardan biri “Karşıya” kavramına aittir. Videonun süresi 3 dakika 11 saniyedir ve 23/06/2019 tarihinde elde edilen verilere göre 222 görüntülenmeye sahiptir. <https://www.youtube.com/watch?v=t1XZw7NWx5c> adresinden videoya ulaşım sağlanabilmektedir.

YouTube kanalındaki videoların kapsadıkları kavram, hedef kitle olan okul öncesi dönem çocukları için uygunluğu için uzman görüşüne gidilmiştir. Necmettin

Erbakan Üniversitesinden dört, Selçuk Üniversitesinde altı, Karatay Üniversitesinden dört, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesinden iki olmak üzere toplam onaltı öğretim üyesine form gönderilmiştir. Formda kavramların isimleri, linkleri ve sürelerinin yer aldığı bir tablo oluşturulmuştur. Bu tabloya uzman görüşünün yer aldığı “uygun”, “uygun değildir” ve “açıklama” sütunları eklenmiştir. Uygun değildir seçeneğini işaretleyen uzmanlar açıklama kısmında: “çocukların yüzünün gözükmemesi, ses ve görüntü kalitesinin düşüklüğü, videodaki senaryoların çocukların gelişimlerine uygun olmayacağı” şeklinde ifade etmişlerdir. Bu videolar yayından kaldırılmıştır. “Uygun” görüşünü alan 94 video yayına devam etmiştir.

Devlet okullarında bulunan internet ağı YouTube’a erişim sağlamaya izin vermemektedir. Bu nedenle Wifi algılayıcısı kullanılarak köyde interneti olan bir kişinin internetine bağlanılmıştır. Bu internet akıllı tahtaya aktarılmış ve YouTube sitesine erişim sağlamıştır. Wifi algılayıcısı kurulduğu alanı merkez alarak 200 m çapındaki alanda bulunan bütün ağları algılayabilmektedir. İnternet ağı kullanılacak kişiyle birebir görüşülerek izin istenmiş ve internetine bağlanılmıştır.

YouTube kanalında bulunan kavramlarla ilgili videoların deneme grubundaki çocuklar tarafından fark edilmeden animasyon izler gibi sıkılmadan izlemeleri sağlanmıştır. Mayıs ayı içerisinde Preschpedia (erken çocukluk) YouTube kanalında Boehm Okul Öncesi Kavram Testi-3’te bulunan kavramlara ait videolar günlere dağıtılarak (günde ortalama bir video olacak şekilde) izlettirilmiştir. Aynı zamanda diğer kavramlara ait videolardan da izlettirilmiştir. Kavram testinde bulunan kavramlara ait bütün videoların izlenmesi sağlandıktan sonra Haziran ayında deneme ve kontrol grubundaki çocuklara bireysel olarak ölçek uygulanmış ve veriler toplanmıştır.

3.6. Verilerin Analizi

Verilerin analizinde SPSS 21.0 programı kullanılmıştır. İstatistiksel analizlerde; çocuklara ve anne-babalara ait değişkenlerin betimlenmesinde yüzde (%) kullanılmıştır.

Boehm Okul Öncesi Temel Kavram Testi-3'ten toplanan veriler Mann Whitney U testi kullanılarak analiz edilmiş çözümlenmiş ve yorumlanmıştır. Puanlar arasındaki farklılıkların test edilmesinde anlamlılık düzeyi $p= 0.05$ alınmıştır.

BÖLÜM IV

BULGULAR

Bu bölümde sosyal medya araçlarından biri olan YouTube'un bir eğitim teknolojisi olarak kullanımının okul öncesi dönem çocuklarının kavram gelişimi üzerindeki etkisini incelemek amacıyla çalışma gruplarının Boehm Okul Öncesi Kavram Testi-3'ten elde edilen verilerine ait bulgulara yer verilmiştir.

4.1. Deney Grubu ile Kontrol Grubu Arasında Yön/Mekanda Konum Kavramları Puan Ortalamalarına İlişkin Bulgular

Tablo 4'te deney grubu ve kontrol grubu katılımcıların yön/mekanda konum kavramlarından aldıkları en yüksek ve en düşük puanlar gösterilmiştir.

Tablo-4: Deney Grubu ve Kontrol Grubu Katılımcıların Yön/Mekanda Konum Kavramlarına Ait Puan Dağılımları

	En Yüksek Puan	En Düşük Puan
Deney Grubu	14	8
Kontrol Grubu	13	7

Tablo 4 incelendiğinde deney grubu katılımcılarında 14 puan ile yön/mekanda konum kavramlarının hepsine doğru yanıt veren katılımcı olduğu görülürken kontrol grubunda ise en yüksek 13 puan alan katılımcı olduğu görülmektedir. En düşük puanlarına baktığımızda ise kontrol grubu katılımcılarında en düşük 7 puan, deney grubu katılımcılarında ise en düşük 8 puan alan katılımcı olduğu görülmektedir.

Tablo 5'te deney grubu ve kontrol grubu katılımcıların yön/mekanda konum kavramlarından aldıkları puanlar arasında anlamlı bir fark olup olmadığını ortaya koymak için yapılan Mann-Whitney U testinden alınan sonuçlar gösterilmiştir.

Tablo-5: Deney Grubu ve Kontrol Grubu Katılımcıların Yön/Mekanda Konum Kavram Puanlarının Mann Whitney U Test Sonuçları

Grup	n	Sıra ort	Sıra toplam	U	p
Deney	21	21,93	460,50	148,5	,246
Kontrol	18	17,75	319,50		

Tablo 5 incelendiğinde deney grubu katılımcıların ortalaması 21,93 bulunurken kontrol grubu katılımcıların ortalamaları 17,75 bulunmuştur. Deney grubu katılımcıların puan ortalamaları kontrol grubuna göre daha yüksek bulunmasına rağmen aralarında istatistiksel olarak anlamlı bir fark görülmemektedir (U=148,5, $p>0,05$).

4.2. Deney Grubu ile Kontrol Grubu Arasında Boyut Kavramları Puan Ortalamalarına İlişkin Bulgular

Tablo 6’da deney grubu ve kontrol grubu katılımcıların boyut kavramlarından aldıkları en yüksek ve en düşük puanlar gösterilmiştir.

Tablo-6: Deney Grubu ve Kontrol Grubu Katılımcıların Boyut Kavramlarına Ait Puan Dağılımları

	En Yüksek Puan	En Düşük Puan
Deney Grubu	10	8
Kontrol Grubu	10	8

Tablo 6 incelendiğinde deney ve kontrol grubu katılımcılarının boyut kavramlarından en yüksek 10 puan alırken en düşük 8 puan aldıkları görülmektedir.

Tablo 7’de deney grubu ve kontrol grubu katılımcıların boyut kavramlarından aldıkları puanlar arasında anlamlı bir fark olup olmadığını ortaya koymak için yapılan Mann-Whitney U testinden alınan sonuçlar gösterilmiştir.

Tablo-7: Deney Grubu ve Kontrol Grubu Katılımcıların Boyut Kavram Puanlarının Mann Whitney U Test Sonuçları

Grup	n	Sıra ort	Sıra toplam	U	p
Deney	21	20,64	433,50	175,5	,670
Kontrol	18	19,25	346,50		

Tablo 7 incelendiğinde deney grubu katılımcıların ortalaması 20,64 bulunurken kontrol grubu katılımcıların ortalamaları 19,25 bulunmuştur. Deney grubu katılımcıların puan ortalamaları kontrol grubuna göre daha yüksek bulunmasına rağmen aralarında istatistiksel olarak anlamlı bir fark görülmemektedir ($U=175,5$, $p>0,05$).

4.3. Deney Grubu ile Kontrol Grubu Arasında Sıra/Sayma Kavramları Puan Ortalamalarına İlişkin Bulgular

Tablo 8’da deney grubu ve kontrol grubu katılımcıların sayı/sayma kavramlarından aldıkları en yüksek ve en düşük puanlar gösterilmiştir.

Tablo-8: Deney Grubu ve Kontrol Grubu Katılımcıların Sayı/Sayma Kavramlarına Ait Puan Dağılımları

	En Yüksek Puan	En Düşük Puan
Deney Grubu	2	0
Kontrol Grubu	2	1

Tablo 8 incelendiğinde deney grubu ve kontrol grubu katılımcılarının sayı/sayma kavramlarından en yüksek 2 puan alırken deney grubu katılımcılarının en düşük 0, kontrol grubu katılımcılarının ise en düşük 1 puan aldıkları görülmektedir.

Tablo 9’da deney grubu ve kontrol grubu katılımcıların sıra/sayma kavramlarından aldıkları puanlar arasında anlamlı bir fark olup olmadığını ortaya koymak için yapılan Mann-Whitney U testinden alınan sonuçlar gösterilmiştir.

Tablo-9: Deney ve Kontrol Grubu Katılımcıların Sıra/Sayma Kavram Puanlarının Mann Whitney U Test Sonuçları

Grup	n	Sıra ort	Sıra toplam	U	p
Deney	21	22,95	482,00	127	,021
Kontrol	18	16,56	298,00		

Tablo 9 incelendiğinde deney grubu katılımcıların ortalaması 22,95 bulunurken kontrol grubu katılımcıların ortalamaları 16,56 bulunmuştur. Deney grubu katılımcıların puan ortalamaları kontrol grubuna göre daha yüksek bulunmuş ve aralarında istatistiksel olarak anlamlı bir fark görülmektedir ($U=127$, $p<0,05$).

4.4. Deney Grubu ile Kontrol Grubu Arasında Zıt Kavramları Puan Ortalamalarına İlişkin Bulgular

Tablo 10'da deney grubu ve kontrol grubu katılımcıların zıt kavramlarından aldıkları en yüksek ve en düşük puanlar gösterilmiştir.

Tablo-10: Deney Grubu ve Kontrol Grubu Katılımcıların Zıt Kavramlarına Ait Puan Dağılımları

	En Yüksek Puan	En Düşük Puan
Deney Grubu	4	2
Kontrol Grubu	4	3

Tablo 10 incelendiğinde deney grubu ve kontrol grubu katılımcılarının zıt kavramlarından en yüksek 4 puan alırken deney grubu katılımcılarının en düşük 2, kontrol grubu katılımcılarının ise en düşük 3 puan aldıkları görülmektedir.

Tablo 11'de deney grubu ve kontrol grubu katılımcıların zıt kavramlarından aldıkları puanlar arasında anlamlı bir fark olup olmadığını ortaya koymak için yapılan Mann-Whitney U testinden alınan sonuçlar gösterilmiştir.

Tablo-11: Deney Grubu ve Kontrol Grubu Katılımcıların Zıt Kavram Puanlarının Mann Whitney U Test Sonuçları

Grup	n	Sıra ort	Sıra toplam	U	p
Deney	21	20,71	435,00	174	,590
Kontrol	18	19,17	345,00		

Tablo 11 incelendiğinde deney grubu katılımcıların ortalaması 20,71 bulunurken kontrol grubu katılımcıların ortalamaları 19,17 bulunmuştur. Deney grubu katılımcıların puan ortalamaları kontrol grubuna göre daha yüksek bulunmasına rağmen aralarında istatistiksel olarak anlamlı bir fark görülmemektedir ($U=174$, $p>0,05$).

4.5. Deney Grubu ile Kontrol Grubu Arasında Miktar Kavramları Puan Ortalamalarına İlişkin Bulgular

Tablo 12’de deney grubu ve kontrol grubu katılımcıların miktar kavramlarından aldıkları en yüksek ve en düşük puanlar gösterilmiştir.

Tablo-12: Deney Grubu ve Kontrol Grubu Katılımcıların Miktar Kavramlarına Ait Puan Dağılımları

	En Yüksek Puan	En Düşük Puan
Deney Grubu	6	4
Kontrol Grubu	6	5

Tablo 12 incelendiğinde deney grubu ve kontrol grubu katılımcıların miktar kavramlarından en yüksek 6 puan alırken deney grubu katılımcıların en düşük 4, kontrol grubu katılımcıların ise en düşük 5 puan aldıkları görülmektedir.

Tablo 13’te deney grubu ve kontrol grubu katılımcıların miktar kavramlarından aldıkları puanlar arasında anlamlı bir fark olup olmadığını ortaya koymak için yapılan Mann-Whitney U testinden alınan sonuçlar gösterilmiştir.

Tablo-13: Deney Grubu ve Kontrol Grubu Katılımcıların Miktar Kavram Puanlarının Mann Whitney U Test Sonuçları

Grup	n	Sıra ort	Sıra toplam	U	p
Deney	21	20,52	431,00	178	,502
Kontrol	18	19,39	349,00		

Tablo 13 incelendiğinde deney grubu katılımcıların ortalaması 20,52 bulunurken kontrol grubu katılımcıların ortalamaları 19,39 bulunmuştur. Deney grubu katılımcıların puan ortalamaları kontrol grubuna göre daha yüksek bulunmasına rağmen aralarında istatistiksel olarak anlamlı bir fark görülmemektedir ($U=178$, $p>0,05$).

4.6. Deney Grubu ile Kontrol Grubu Arasında Zaman Kavramları Puan Ortalamalarına İlişkin Bulgular

Tablo 14'te deney grubu ve kontrol grubu katılımcıların zaman kavramlarından aldıkları en yüksek ve en düşük puanlar gösterilmiştir.

Tablo-14: Deney Grubu ve Kontrol Grubu Katılımcıların Zaman Kavramlarına Ait Puan Dağılımları

	En Yüksek Puan	En Düşük Puan
Deney Grubu	2	1
Kontrol Grubu	2	0

Tablo 14 incelendiğinde deney grubu ve kontrol grubu katılımcılarının zaman kavramlarından en yüksek 2 puan alırken deney grubu katılımcılarının en düşük 1, kontrol grubu katılımcılarının ise en düşük 0 puan aldıkları görülmektedir.

Tablo 15'te deney grubu ve kontrol grubu katılımcıların zaman kavramlarından aldıkları puanlar arasında anlamlı bir fark olup olmadığını ortaya koymak için yapılan Mann-Whitney U testinden alınan sonuçlar gösterilmiştir.

Tablo-15: Deney Grubu ve Kontrol Grubu Katılımcıların Zaman Kavram Puanlarının Mann Whitney U Test Sonuçları

Grup	n	Sıra ort	Sıra toplam	U	p
Deney	21	23,83	500,50	108,5	,012
Kontrol	18	15,53	279,50		

Tablo 15 incelendiğinde deney grubu katılımcıların ortalaması 23,83 bulunurken kontrol grubu katılımcıların ortalamaları 15,53 bulunmuştur. Deney grubu katılımcıların puan ortalamaları kontrol grubuna göre daha yüksek bulunmuş ve aralarında istatistiksel olarak anlamlı bir fark görülmektedir ($U=108,5$, $p<0,05$).

4.7. Deney Grubu ile Kontrol Grubu Arasında Diğer Kavram Puan Ortalamalarına İlişkin Bulgular

Tablo 16’da deney grubu ve kontrol grubu katılımcıların diğer kavramlarından aldıkları en yüksek ve en düşük puanlar gösterilmiştir.

Tablo-16: Deney Grubu ve Kontrol Grubu Katılımcıların Diğer Kavramlara Ait Puan Dağılımları

	En Yüksek Puan	En Düşük Puan
Deney Grubu	14	7
Kontrol Grubu	13	5

Tablo 16 incelendiğinde deney grubu katılımcılarının diğer kavramlarından en yüksek 14 puan alırken kontrol grubu katılımcıların en yüksek 13 puan aldığı görülmektedir. Ayrıca deney grubu katılımcılarının en düşük 7 puan, kontrol grubu katılımcılarının ise en düşük 5 puan aldıkları görülmektedir.

Tablo 17’de deney grubu ve kontrol grubu katılımcıların diğer kavramlardan aldıkları puanlar arasında anlamlı bir fark olup olmadığını ortaya koymak için yapılan Mann-Whitney U testinden alınan sonuçlar gösterilmiştir.

Tablo-17: Deney Grubu ve Kontrol Grubu Katılımcıların Diğer Kavram Puanlarının Mann Whitney U Test Sonuçları

Grup	n	Sıra ort	Sıra toplam	U	p
Deney	21	20,29	426,00	183	,864
Kontrol	18	19,67	354,00		

Tablo 17 incelendiğinde deney grubu katılımcıların ortalaması 20,29 bulunurken kontrol grubu katılımcıların ortalamaları 19,67 bulunmuştur. Deney grubu katılımcıların puan ortalamaları kontrol grubuna göre daha yüksek bulunmasına rağmen aralarında istatistiksel olarak anlamlı bir fark görülmemektedir (U=183, $p>0,05$).

4.8. Deney Grubu ile Kontrol Grubu Arasında Toplam Kavram Puan Ortalamalarına İlişkin Bulgular

Tablo 18’de deney grubu ve kontrol grubu katılımcıların kavramlardan toplam aldıkları en yüksek ve en düşük puanlar gösterilmiştir.

Tablo-18: Deney Grubu ve Kontrol Grubu Katılımcıların Toplam Kavramlara Ait Puan Dağılımları

	En Yüksek Puan	En Düşük Puan
Deney Grubu	51	35
Kontrol Grubu	49	32

Tablo 18 incelendiğinde deney grubu katılımcılarının toplam kavramlardan en yüksek 51 puan alırken kontrol grubu katılımcıların en yüksek 49 puan aldığı görülmektedir. Ayrıca deney grubu katılımcıların en düşük 35 puan, kontrol grubu katılımcılarının ise en düşük 32 puan aldıkları görülmektedir.

Tablo 19’da deney grubu ve kontrol grubu katılımcıların bütün kavramlardan aldıkları puanlar arasında anlamlı bir fark olup olmadığını ortaya koymak için yapılan Mann-Whitney U testinden alınan sonuçlar gösterilmiştir.

Tablo-19: Deney Grubu ve Kontrol Grubu Katılımcıların Toplam Kavram Puanlarının Mann Whitney U Test Sonuçları

Grup	n	Sıra ort	Sıra toplam	U	p
Deney	21	22,19	466,00	143	,194
Kontrol	18	17,44	314,00		

Tablo 19 incelendiğinde deney grubu katılımcıların ortalaması 22,19 bulunurken kontrol grubu katılımcıların ortalamaları 17,44 bulunmuştur. Deney grubu katılımcıların puan ortalamaları kontrol grubuna göre daha yüksek bulunmasına rağmen aralarında istatistiksel olarak anlamlı bir fark görülmemektedir (U=143, $p>0,05$).

BÖLÜM V

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1. TARTIŞMA VE SONUÇ

Deney grubu ve kontrol grubu katılımcıların yön/mekanda konum kavramlarından aldıkları puanlar incelendiğinde deney grubunda en yüksek 14, en düşük 8 puan alan katılımcı bulunurken kontrol grubu incelendiğinde en yüksek 13, en düşük 7 puan alan katılımcı olduğu bulunmaktadır. Bu verilere bakıldığında yön/mekanda konum kavramlarından deney grubunun kontrol grubuna göre daha yüksek puanlar aldıkları söylenebilmektedir. Deney grubu ve kontrol grubu katılımcıların yön/mekanda konum kavramlarından aldıkları puanlara ait Mann Whitney U Test sonuçlarına bakıldığında ise deney grubunun ortalaması 21,93 bulunurken kontrol grubunun ortalaması 17,75 bulunmuştur. Deney grubu katılımcıların puan ortalamaları kontrol grubuna göre daha yüksek bulunmasına rağmen aralarında istatistiksel olarak anlamlı bir fark görülmemektedir ($U=148,5$, $p>0,05$). Bu analize göre YouTube kanalında bulunan videoların yön/mekanda konum kavramlarının kazanımında bir etkisinin olmadığı söylenebilmektedir.

Deney grubu ve kontrol grubu katılımcıların boyut kavramlarından aldıkları puanlar incelendiğinde deney ve kontrol grubunda en yüksek 10, en düşük 8 puan alan katılımcı olduğu bulunmaktadır. Bu verilere bakıldığında boyut kavramlarından deney ve kontrol grubu katılımcılarının aldıkları puanlar arasında bir fark olmadığı söylenebilmektedir. Deney grubu ve kontrol grubu katılımcıların boyut kavramlarından aldıkları puanlara ait Mann Whitney U Test sonuçlarına bakıldığında ise deney grubu katılımcıların ortalaması 20,64 bulunurken kontrol grubu katılımcıların ortalamaları 19,25 bulunmuştur. Deney grubu katılımcıların puan ortalamaları kontrol grubuna göre daha yüksek bulunmasına rağmen aralarında istatistiksel olarak anlamlı bir fark görülmemektedir ($U=175,5$, $p>0,05$). Bu analize göre YouTube kanalında bulunan videoların boyut kavramlarının kazanımında bir etkisinin olmadığı söylenebilmektedir.

Deney grubu ve kontrol grubu katılımcıların sıra/sayma kavramlarından aldıkları puanlar incelendiğinde deney grubunda en yüksek 2, en düşük 0 puan alan katılımcı bulunurken kontrol grubu incelendiğinde en yüksek 2, en düşük 1 puan alan katılımcı olduğu bulunmaktadır. Bu verilere bakıldığında sıra/sayma kavramlarından kontrol grubunun deney grubuna göre daha yüksek puanlar aldıkları söylenebilmektedir. Deney grubu ve kontrol grubu katılımcıların sıra/sayma kavramlarından aldıkları puanlara ait Mann Whitney U Test sonuçlarına bakıldığında ise deney grubu katılımcıların ortalaması 22,95 bulunurken kontrol grubu katılımcıların ortalamaları 16,56 bulunmuştur. Deney grubu katılımcıların puan ortalamaları kontrol grubuna göre daha yüksek bulunmuş ve aralarında istatistiksel olarak anlamlı bir fark görülmektedir ($U=127$, $p<0,05$). Bu analize göre YouTube kanalında bulunan videoların sıra/sayma kavramlarının kazanımında etkisinin olduğu söylenebilmektedir.

Deney grubu ve kontrol grubu katılımcıların zıt kavramlarından aldıkları puanlar incelendiğinde deney grubunda en yüksek 4, en düşük 2 puan alan katılımcı bulunurken kontrol grubu incelendiğinde en yüksek 4, en düşük 3 puan alan katılımcı olduğu bulunmaktadır. Bu verilere bakıldığında zıt kavramlarından kontrol grubunun deney grubuna göre daha yüksek puanlar aldıkları söylenebilmektedir. Deney grubu ve kontrol grubu katılımcıların zıt kavramlarından aldıkları puanlara ait Mann Whitney U Test sonuçlarına bakıldığında ise deney grubu katılımcıların ortalaması 20,71 bulunurken kontrol grubu katılımcıların ortalamaları 19,17 bulunmuştur. Deney grubu katılımcıların puan ortalamaları kontrol grubuna göre daha yüksek bulunmasına rağmen aralarında istatistiksel olarak anlamlı bir fark görülmemektedir ($U=174$, $p>0,05$). Bu analize göre YouTube kanalında bulunan videoların zıt kavramlarının kazanımında bir etkisinin olmadığı söylenebilmektedir.

Deney grubu ve kontrol grubu katılımcıların miktar kavramlarından aldıkları puanlar incelendiğinde deney grubunda en yüksek 6, en düşük 4 puan alan katılımcı bulunurken kontrol grubu incelendiğinde en yüksek 6, en düşük 5 puan alan katılımcı olduğu bulunmaktadır. Bu verilere bakıldığında miktar kavramlarından kontrol grubunun deney grubuna göre daha yüksek puanlar aldıkları söylenebilmektedir.

Deney grubu ve kontrol grubu katılımcıların miktar kavramlarından aldıkları puanlara ait Mann Whitney U Test sonuçlarına bakıldığında ise deney grubu katılımcıların ortalaması 20,52 bulunurken kontrol grubu katılımcıların ortalamaları 19,39 bulunmuştur. Deney grubu katılımcıların puan ortalamaları kontrol grubuna göre daha yüksek bulunmasına rağmen aralarında istatistiksel olarak anlamlı bir fark görülmemektedir ($U=178$, $p>0,05$). Bu analize göre YouTube kanalında bulunan videoların miktar kavramlarının kazanımında bir etkisinin olmadığı söylenebilmektedir.

Deney grubu ve kontrol grubu katılımcıların zaman kavramlarından aldıkları puanlar incelendiğinde deney grubunda en yüksek 2, en düşük 1 puan alan katılımcı bulunurken kontrol grubu incelendiğinde en yüksek 2, en düşük 0 puan alan katılımcı olduğu bulunmaktadır. Bu verilere bakıldığında zaman kavramlarından deney grubunun kontrol grubuna göre daha yüksek puanlar aldıkları söylenebilmektedir. Deney grubu ve kontrol grubu katılımcıların zaman kavramlarından puanlara ait Mann Whitney U Test sonuçlarına bakıldığında ise deney grubu katılımcıların ortalaması 23,83 bulunurken kontrol grubu katılımcıların ortalamaları 15,53 bulunmuştur. Deney grubu katılımcıların puan ortalamaları kontrol grubuna göre daha yüksek bulunmuş ve aralarında istatistiksel olarak anlamlı bir fark görülmektedir ($U=108,5$, $p<0,05$). Bu analize göre YouTube kanalında bulunan videoların zaman kavramlarının kazanımında etkisinin olduğu söylenebilmektedir.

Deney grubu ve kontrol grubu katılımcıların diğer kavramlardan aldıkları puanlar incelendiğinde deney grubunda en yüksek 14, en düşük 7 puan alan katılımcı bulunurken kontrol grubu incelendiğinde en yüksek 13, en düşük 5 puan alan katılımcı olduğu bulunmaktadır. Bu verilere bakıldığında diğer kavramlardan deney grubunun kontrol grubuna göre daha yüksek puanlar aldıkları söylenebilmektedir. Deney grubu ve kontrol grubu katılımcıların diğer kavramlardan aldıkları puanlara ait Mann Whitney U Test sonuçlarına bakıldığında ise deney grubu katılımcıların ortalaması 20,29 bulunurken kontrol grubu katılımcıların ortalamaları 19,67 bulunmuştur. Deney grubu katılımcıların puan ortalamaları kontrol grubuna göre daha yüksek bulunmasına rağmen aralarında istatistiksel olarak anlamlı bir fark

görülmemektedir ($U=183$, $p>0,05$). Bu analize göre YouTube kanalında bulunan videoların diğer kavramların kazanımında bir etkisinin olmadığı söylenebilmektedir.

Deney grubu ve kontrol grubu katılımcıların toplam kavramlardan aldıkları puanlar incelendiğinde deney grubunda en yüksek 51, en düşük 35 puan alan katılımcı bulunurken kontrol grubu incelendiğinde en yüksek 49, en düşük 32 puan alan katılımcı olduğu bulunmaktadır. Bu verilere bakıldığında toplam kavramlardan deney grubunun kontrol grubuna göre daha yüksek puanlar aldıkları söylenebilmektedir. Deney grubu ve kontrol grubu katılımcıların diğer kavramlardan aldıkları puanlara ait Mann Whitney U Test sonuçlarına bakıldığında ise deney grubu katılımcıların ortalaması 22,19 bulunurken kontrol grubu katılımcıların ortalamaları 17,44 bulunmuştur. Deney grubu katılımcıların puan ortalamaları kontrol grubuna göre daha yüksek bulunmasına rağmen aralarında istatistiksel olarak anlamlı bir fark görülmemektedir ($U=143$, $p>0,05$). Bu analize göre YouTube kanalında bulunan videoların toplam kavramların kazanımında bir etkisinin olmadığı söylenebilmektedir.

Araştırmada alt problemlere göre yapılan Mann Whitney U Testi sonuçlarına göre anlamlı farklılık bulunmayan deney grubu katılımcılarının puan ortalamaları kontrol grubu katılımcılarına göre daha yüksek bulunurken; bu durum, çocukların yaşları göz önüne alınmadan random bir şekilde grupların oluşturulması olarak açıklanabilir. Kontrol grubu yaş aralıkları deney grubu yaş aralıklarından yüksektir ve bu nedenle gelişimsel olarak deney grubundan daha ileride olduğu tahmin edilmektedir. Bulgularda yer alan Mann Whitney U Test sonuçlarındaki anlamlı farklılığın çıkmamasını açıklayabilir.

Yapılan bu araştırmada deney grubu katılımcıların puanları kontrol grubu katılımcıların puanlarından yüksek bulunmuştur. Dere (2000), okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden 6 yaş çocuklarına bazı matematik kavramlarını kazandırma yapılandırılmış ve geleneksel yöntemlerin karşılaştırılması çalışmasında, Çelik (2005), oyun materyallerinin okul öncesi eğitim çağındaki çocukların kavram gelişimi üzerindeki etkisinin incelenmesi çalışmasında, Yılmaz (2006), okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden 6 yaş çocuklarının sayı ve işlem

kavramlarını kazanmalarında müzikli oyun etkinliklerinin kullanılmasının etkisi çalışmasında, Er (2008), zaman kavramıyla zenginleştirilmiş Türkçe dil etkinliklerinin 5- 6 yaş çocuklarında zaman kavramı gelişimine etkisinin incelenmesi çalışmasında, Şahin (2008),4 yas çocuklarının kavram edinimleri üzerinde Oyuncak Odaklı Ev Eğitim Programının etkileri çalışmasında, Yurt (2008),günlük yaşam etkinliklerine dayanan ev odaklı eğitim programının altı yaş çocuklarının bilimsel kavram kazanımlarına etkisinin incelenmesi çalışmasında, Avşalak (2008),okul öncesi dönem 60-72 aylık çocuklara uygulanan müzik eğitiminin kavram gelişimi üzerindeki etkisinin incelenmesi çalışmasında, Sarıtaş (2010), Milli Eğitim Bakanlığı okul öncesi eğitim programına uyarlanmış gems (great explorations in math and science) fen ve matematik programının anaokuluna devam eden altı yaş grubu çocukların kavram edinimleri ve okula hazır bulunuşluk düzeyleri üzerindeki etkisinin incelenmesi çalışmasında, Toran (2011), Montessori yönteminin çocukların kavram edinimi, sosyal uyumları ve küçük kas motor becerileri üzerindeki etkisinin incelenmesi çalışmasında, Tepetaş (2011), 6 yaş çocuklarının temel kavram bilgi düzeylerini desteklemeye yönelik öyküleştirme yöntemine dayalı bir eğitim uygulaması çalışmasında, Söylemez (2016), ikinci dil eğitimi alan ve almayan okul öncesi dönem çocuklarının dil ve kavram gelişimlerinin incelenmesi çalışmasında, Koçak (2016), üç boyutlu çizgi filmlerin okul öncesi çocukların mekânda konumla ilgili kavram gelişimine etkisi çalışmasında, Demir ve Çiftçi (2018), 5-6 yaş çocuklarına sayı kavramını kazandırmada drama çalışmalarının etkisinin incelenmesi çalışmasında da deney grubu lehine sonuçlar elde edilmiştir.

Deney grubu katılımcıların uygulama maddelerinden aldıkları puanlara göre (Ek-2); önünde, arasında ve önce kavramlarından aldıkları puanlar diğer kavramlara göre daha düşük çıkmıştır. Kontrol grubu katılımcıların uygulama maddelerinden aldıkları puanlara göre ise önünde, arasında, önce, en uzakta, aynı, en kısa, çevresinde, sonda, biraz fakat çok olmayan, birinci, bitirmiş ve karşı kavramlarından aldıkları puanlar diğer kavramlara göre daha düşük çıkmıştır.

Deney grubu katılımcıların uygulama maddelerinden aldıkları puanlara göre (Ek-2); önünde, en yakın en küçük, en uzun, en büyük, aynı, çok, en çok, bitirmiş ve

her ikisi kavramlarından aldıkları puanlar diğer kavramlara göre daha yüksek çıkmıştır. Kontrol grubu katılımcıların uygulama maddelerinden aldıkları puanlara göre ise önünde, altta, en küçük, en uzun, en büyük, birinci, aynı, farklı, çok, en çok, en az ve her ikisi kavramlarından aldıkları puanlar diğer kavramlara göre daha yüksek çıkmıştır.

Yapılan bu çalışmada deney ve kontrol grubu katılımcıların önünde, arasında, önce, en uzakta, aynı, en kısa, çevresinde, sonda, biraz fakat çok olmayan, birinci, bitirmiş ve karşı kavramlarının başarı oranı düşük çıkmıştır. Yıldırım ve Ege (2014), Down sendromu olan çocukların temel kavramları ile ortalama sözcük uzunlukları arasındaki ilişki çalışmasında da biraz fakat çok olmayan, çevresinde, en uzakta, önünde, sonda, en kısa kavramlarının başarı oranı en düşük seviyede çıkmıştır.

5.2. ÖNERİLER

1. Örneklem grubu genişletilerek daha büyük gruplara uygulanabilir. Farklı illerde yapılarak iller arasında farklılık olup olmadığı öğrenilebilir.
2. Daha kapsamlı bir ölçek ile kapsam alanı genişletilebilir. Böylece daha fazla kavram hakkında bilgi sahibi olunabilir.
3. Bu tezde ölçeğin büyük yaş grupları için olan formu uygulanmıştır. Bunun yanında küçük yaş grupları için de uygulanabilir.
4. Bu araştırma 2018-2019 eğitim öğretim yılının sonunda yapılmıştır. Bu nedenle çocuklar kavramlara genel olarak hakim olmuştur. Bir de herhangi bir eğitim-öğretim yılı başında uygulanarak videoların etkisi incelenebilir.
5. Deney ve kontrol grubu katılımcıları random olarak belirlendiği için kontrol grubu katılımcıları ay olarak deney grubu katılımcılardan büyük çıkmıştır. Bu durum test sonuçlarını etkilediği için deney ve kontrol grubu katılımcılarının yaş dağılımları eşitlenerek tekrar test edilebilir.

KAYNAKÇA

Akım, F. (2016). *Academics' Use Of Social Media Tools For Education: An Assessment On Communication Faculties In Turkey And In Baltic Countries*. Intermedia International e-Journal ISSN: 2149-3669, 2(2), 330-339.

Aksu, S. G. (2013). *5-6 Yaş Çocuklarının Canlı-Cansız Kavramları Edinimine Duyu Temelli Eğitim Programının Etkisi*. Yüksek Lisans Tezi, AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Antalya.

Aktaş Arnas, Y. (2007). *Fen ve matematik öğreniyorum* (1. Baskı). İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.

Akyürek, S. (2004). *Din Öğretiminde Kavram Öğretimi*, İstanbul: Dem Yayınları

Alper, A. (2012). *Sosyal Ağlar*. Ankara: Pegasus Yayıncılık, , s.107-116

Aral, N., Baran, G. (2011). *Çocuk Gelişimi*. İstanbul: YA-PA Yayınları.

Arı, M., ve Bayhan, P.(1999). *Okul Öncesi Dönemde Bilgisayar Destekli Eğitim*. İstanbul: Epsilon Yayıncılık.

Arı, M. Üstün, E. Akman, B. ve Etikan, İ. (2000). 4-6 Yaş Grubu Çocuklarda Kavram Gelişimi, *Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Fakültesi Dergisi*, Yıl.8, Sayı.8 s.1-9.

Arslan, E. (2010). *Erken Çocuklukta Bilişsel Gelişim*. (Editör: M. Engin Deniz). *Erken Çocukluk Döneminde Gelişim*. (2. Baskı). Ankara: Maya Yayınları.

Avşalak, K. (2008). *Okul Öncesi Dönem 60-72Aylık Çocuklara Uygulanan Müzik Eğitiminin Kavram Gelişimi Üzerindeki Etkisinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, MARMARA ÜNİVERSİTESİ, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Ayan, B. (2016). *Sosyal Ağlar Tarihi*. İstanbul: Abaküs Kitap Yayın Dağıtım Hizmetleri.

Aydın, A. (2000). *Gelişim ve Öğrenme Psikolojisi*. (4. Baskı). İstanbul: Alfa Basım Yayım Dağıtım.

Aydın, O. (2003), *Okulöncesi Dönemde Çocuğun Gelişim Özellikleri*. (Editör: M. Sevinç) Erken Çocuklukta Gelişim Ve Eğitimde Yeni Yaklaşımlar. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.

Atkinson, R. L., Atkinson, R. C., Smith, E. E., Bem, D. J. ve Nolen-Holeksema, S. (2012). *Psikolojiye Giriş*. (Çeviri Editörü: Y., Alogan) Ankara: Arkadaş Yayınevi.

Atli, S. (2019). *Ev Merkezli Bilişsel Gelişim Destek Programının 18-24 Aylık Bebeklerin Bilişsel Gelişimlerine ve Adaptif Davranışlarına Etkisinin İncelenmesi*. Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi: Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Bacanlı, H. (2006). *Gelişim Ve Öğrenme*. (12. Baskı). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Baloğlu, A. (2015). *Sosyal Medya Madenciliği* (1. Baskı). İstanbul: Beta Yayıncılık.

Bayhan, P.S., Artan, İ. (2009). *Çocuk Gelişimi ve Eğitimi*. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.

Bayhan, P. (2015). *Okul Öncesi Eğitimde Teknolojinin Rolü* (1. Baskı). Ankara: Hedef CS Basım Yayın.

Bee, H. ve Boyd, D. (2009). *Çocuk Gelişim Psikolojisi*. (Çeviri Editörü: O., Gündüz) Kaktüs, İstanbul.

Berk Le. (2018). *Bebekler ve Çocuklar Doğum Öncesinden Orta Çocukluğa*. (Çeviri Editörü: Nİ., Erdoğan) Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Bodrova, E. ve Leong, D. J. (2013). *Zihnin Araçları; Erken Çocukluk Eğitiminde Vygotsky Yaklaşımı*. (Çeviri Editörü: G., Haktanır) Ankara: Anı Yayıncılık.

Büyüköztürk, Ş. (2001). *Deneyisel desenler. Öntest-Sontest Kontrol Grubu Desen ve Veri Analizi.* (1. Baskı). Ankara: Pegem A Yayıncılık.

Çamlıbel Çakmak, Ö. (2012). *Okul Öncesi Eğitim Kurumuna Devam Eden 60-71 Aylık Çocuklara Temel Kavramların Kazandırılmasında Kavram Eğitimi Programının Etkisinin İncelenmesi.* Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

Charlesworth, R. (2005). Prekindergarten Mathematics: Connecting With National Standards. *Early Childhood Education Journal*, Vol. 32, No. 4.

Creswell, J. W., (1994). *Research Design Qualitative & Quantitative Approaches.* London: Sage Publications.

Demir, S. (2010). *Okul öncesi eğitim kurumuna giden 36-60 aylık çocukların bilişsel gelişim özellikleri açısından karşılaştırılması (Kütahya ili örneği).* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Demirel, Ö., Seferoğlu, S. ve Yağcı, E. (2005). *Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme* (5.Baskı). Ankara: Pegem Yayıncılık.

Ekici, G. (2001). *Öğrenme stiline dayalı biyoloji öğretiminin analizi.* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Emon, D. (2000). *Bebeklikten okula öğrenmede ilk adımlar* (2. baskı). İstanbul: Remzi Yayınevi.

Epstein, A.S. (2013). Using techonolgy appopriately in the preschool clasroom. *High Scope Extensions*, 28(1), 1-16.

Er, H. N. (2008). *Zaman kavramıyla zenginleştirilmiş Türkçe dil etkinliklerinin 5- 6 yaş çocuklarında zaman kavramı gelişimine etkisinin incelenmesi.* Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

Eraslan, L. (2016). *Sosyal Medyayı Anlamak* (2. Basım). Ankara: Nobel Yaşam.

Erden, M. ve Akman, Y. (2018). *Gelişim-öğrenme- öğretme: Eğitim psikolojisi*. Ankara: Arkadaş Yayınevi

Ergül, A. (2007). *Boehm Okul Öncesi Temel Kavramlar Testi 3'ün 36-47 Aylık Çocuklar İçin Türkçeye Uyarlama Çalışması*. Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Ergül, A. ve Dinçer, Ç. (2009). *Boehm Okul Öncesi Temel Kavramlar Testi- 3'ün 48-71 aylık çocuklar için Türkçe formunun psikometrik özellikleri*, Uluslararası Katılımlı II. Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Kongresi, Hacettepe Üniversitesi.

Ersoy, Ö., Avcı, N. ve Turla, A. (2006). *Çocuklar İçin Erken Uyarıcı Çevre "Oyuncak, Televizyon, Bilgisayar ve Kitap"*. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.

Ahmetoğlu, E. (2010). Okul Öncesi Eğitimin Tarihçesi ve Temel İlkeleri (Editör: Durmuş Ekiz) *Okul Öncesi Eğitime Giriş*. İstanbul: Lisans Yayıncılık, 10-28.

Fireire, P. (2011). *Ezilenlerin Pedagojisi*. (D. Hattatoğlu, ve E. Özbek, Çeviri Edt.) İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Gander, MJ. ve Gardiner, HW. (2015). *Çocuk ve Ergen Gelişimi*, (Çeviri Editörleri: H. N. Çelen ve A. Dönmez) Ankara: İmge Kitabevi.

Gelman, S. A. (1999). Concept development in preschool children. *Dialogue on early childhood science, mathematics, and technology education*. Project 2061. Washington, DC: American Association for the Advancement of Science.

Genel,G., M., (2015). *Yeni Medya Araştırmaları* (1. Baskı). Bursa: Ekin Yayınları.

Goodwin, K. (2018). *Dijital Dünyada Çocuk Büyütmek; Teknolojiyi Doğru Kullanmanın Yolları* (Çeviri Editörü: T. Er) İstanbul: Aganta Kitap.

Goswami, U. (2015). *Children's Cognitive Development and Learning*, Cambridge Primary Review

Gürgün, S. (2007). *Özel Okullarda Öğrenim Gören İlköğretim Öğrencilerinin İnternete Yönelik Tutum ve Düşünceleri (Acarkent Doğa Koleji Örneği)*. Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.

Gürkan T. (1981). *Türkiye’de okul öncesi programların değerlendirilmesi ve geliştirilmesi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Güvenir, Z. (2018). *Okul Öncesi Öğretmenlerinin Fen Öğretimine Yönelik Tutumları ile Okul Öncesi Eğitim Programında Yer Alan Fen Etkinliklerini Uygulama Durumları*.Yüksek Lisans Tezi, Uşak Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Uşak.

İç, C. (2017). *Video İçerik Üretimi Sağlayan Sosyal Ağ Sitelerinde Video Üretimi: Youtube Türkiye’de Video Üretimi İçerik Analizi*. Yüksek Lisans Tezi, Kocaeli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kocaeli.

İşnas, S. (2011). *Masal Türünün Çocuktaki Kavram Gelişimine Etkisi Üzerine Bir Araştırma (Cahit Zarifoğlu Örneği)*. Yüksek Lisans Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyonkarahisar.

Kara, İ. (2015). *TV Programlarının Okulöncesi Öğrencilerinin Dil ve Kavram Gelişimine Katkılarının Öğretmen Görüşleri Açısından İncelenmesi (Siirt İli Örneği)*. Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü Konya.

Kara, T. ve Özgen, E. (2012), *Sosyal Medya – Akademi* (1. Baskı) İstanbul: Beta Yayınları.

Kırık, A. M. (2010). *Etkileşimli Televizyon*, İstanbul: Anahtar Kitaplar.

Köksal Akyol, A. (2009). *Bilişsel Gelişim. Gelişim ve Öğrenme*. (Editör: A., Ulusoy) Ankara: Anı Yayıncılık.

Küçükkaragöz, H. (2004). *Bilişsel Gelişim ve Dil Gelişimi. Gelişim ve öğrenme Psikolojisi*. (Editör: Binnur Yeşilyaprak) Ankara: Pegem A Yayıncılık.

Lind, K. K. (2000) “*Exploring Science in Early Childhood Education*”.USA. Delmar Thomson Learning.

Manocha, A. ve Narang, D. (2004). Concept Development Status Of Rural Preschoolers. *Journal of Human Ecology*, 16(2): 113-118.

McMains, L.D., ve Gunnewig, S.B. (2012). *Finding the education in educational technology with early learners. Young Children*, 67(3),14-24.

M.E.B. (2013). *Okul Öncesi Eğitim Programı*. Milli Eğitim Bakanlığı, Ankara.

Mutlu, B. (2017). *Sosyal Medya Pazarlamasının Yeni Yüzleri Youtube İçerik Üreticileri ve Kanal Toplulukları: Youtuber – Marka İşbirliği Videoları Üzerine Bir Araştırma*. Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

National Association for the Education of Young Children and Fred Rogers Center for Early Learning and Children’s Media.(2012). *Technology and interactive media as tools in early childhood programs serving children form birth through age 8:A joint position statement*.

Oktay, A. (2002). *Yaşamın Sihirli Yılları. Okul Öncesi Dönem*, İstanbul: Epsilon Yayınları.

Ömeroğlu, E. ve Kandır, A. (2007). *Bilişsel Gelişim*. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.

Öğüt, Z. Ş. (2018). *Okul Öncesi Öğretmenlerinin Kullandıkları Öğretim Stratejileri*. Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Özbay, Y. (2002). *Gelişim ve Öğrenme Psikolojisi. Kuram-Araştırma-Uygulama*. Trabzon: İlber Matbaacılık

Özer Aytekin, K. (2010). Okul Öncesi Dönem Çocuklarında Gelişim ve Temel Gereksinimler (Editör: Durmuş Ekiz) *Okul Öncesi Eğitime Giriş*. İstanbul: Lisans Yayıncılık, 48-88.

Özyürek, M. (1983). Kavram Öğrenme ve Öğretme. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi*. (2), ss. 347-366.

Piaget, J. (2004). *Çocukta Zihinsel Gelişim*, (Çeviri Editörü: H., Portakal) İstanbul: Cem Yayınevi.

Polat, O. (2016). *Eğitsel Sosyal Medya Platformları ve Edmodo Örnek Uygulaması*. Yüksek Lisans Tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.

Poyraz, H. ve Çiftçi Dere, H. (2011). *Okul Öncesi Eğitimin İlke ve Yöntemleri* (4. Baskı). Ankara: Anı Yayıncılık.

Santrock JW. (2017). Life-Span Development. *Yaşam Boyu Gelişim*. 13th ed, (Yüksel G. Çeviri Edt.) Ankara: Nobel. s.147-150.

Santrock, J.W. (2017). *Ergenlik*. (2. Baskı). (Çeviri Editörü: D. M., Siyez). Ankara: Nobel Yayınevi.

Sarıtaş, R. (2010). *Milli Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitim Programına Uyarlanmış Gems (Great Explorations in Math and Science) Fen ve Matematik Programının Anaokuluna Devam Eden Altı Yaş Grubu Çocukların Kavram Edinimleri ve Okula Hazır Bulunuşluk Düzeyleri Üzerindeki Etkisinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Senemoğlu, N. (2007). *Gelişim Öğrenme ve Öğretim: Kuramdan Uygulamaya*. Ankara: Gönül Yayıncılık.

Serbest, F. (2016). *Eğitimde Paradigma Kayması ve Medya* (1. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.

Seven, S. (2015). *Çocuk Gelişimi* (1. Baskı). Ankara: Ayrıntı Basımevi.

Sevinç, M. (2003). *Erken Çocuklukta Gelişim ve Eğitimde Yeni Yaklaşımlar*. İstanbul Morpa Kültür Yayınları, s. 50–66.

Slavin RE. (2017). Educational Psychology Theory and Practice. *Eğitim Psikolojisi Kuram ve Uygulama*. 10th ed, (G. Yüksel Çeviri Edt.) Ankara: Nobel. s.31-38.

Sucuoğlu, B., Büyükoztürk, Ş., Ünsal, P. (2008). Türk Çocuklarının Temel İlişkisel Kavram Bilgilerinin Değerlendirilmesi. *İlköğretim Online Dergi*, 7 (1), 203-217.

Şahin, S. (2007). *4 Yaş Çocuklarının Kavram Edinimlerinde Oyuncak Odaklı Ev Eğitim Programının Etkisi*. Yüksek Lisans Tezi, İnönü Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya.

Şimşek, A. (2006). *Kavramların Öğretimi*. A., Şimşek (Edt.). İçerik Türlerine Dayalı Öğretim, s. 27-70, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım

Tomic, W., Kingma, J. (1996). Three theories of cognitive representation and criteria for evaluating training effect, *Educational Practice and Theory*, 18 (1):15-35.

Toran, M. (2011). *Montessori Yönteminin Çocukların Kavram Edinimi, Sosyal Uyumları ve Küçük Kas Motor Becerileri Üzerindeki Etkisinin İncelenmesi*. Doktora Tezi, Gazi üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Uğurtay Üstünel, A. (2007). *Bracken Temel Kavram Ölçeği Gözden Geçirilmiş Formu'nun Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

UNİCEF, Çocuk Haklarına Dair Sözleşme. <https://www.unicef.org/turkey/%C3%A7ocuk-haklar%C4%B1na-dair-s%C3%B6zle%C5%9Fme> Erişim Tarihi: 12.07.2019.

Ulus, L. (2005). *Ankara İl Merkezinde Görev Yapan Anaokulu ve Anasınıfı Öğretmenlerinin 5-6 Yaş Çocuklarının Kavram Gelişimine İlişkin Bilgi Düzeyleri ve*

Eğitim Programında Kavram Gelişimini Destekleyici Etkinliklere Ne Derece Yer Verdiklerine İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Uyanık Balat, G. (2003). *Altı yaş grubu korunmaya muhtaç ve ailesinin yanında kalan çocukların okula hazırbulunuşluk ile ilgili temel kavram bilgilerinin karşılaştırılması.* Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Ülgen, G.(2004). *Kavram Geliştirme Kuramlar ve Uygulamalar* (4. Baskı). Ankara: Nobel Yayın.

Üstün, E. ve Akman, B. (2003) . Üç Yaş Grubu Çocuklarda Kavram Gelişimi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. Cilt 24. 137–141.

Wilson, P. (2004). A preliminary investigation of an early intervention program: Examining the intervention effectiveness of the bracken basic concept development program and the bracken basic concept concept scale-revised with head start students. *Psychology in the Schools*, 41(3), 301-311.

Yapıcı, Ş. ve Yapıcı M. (2006). Çocukta Bilişsel Gelişim, Üniversite ve Toplum. *Bilim, Eğitim ve Düşünce Dergisi*, e-dergi, 6, 1.

Ying, H. (2007). *YouTube*. Pegasus, İstanbul, s. 16-56.

Yoleri, S. (2010). *Bracken Temel Kavram Gelişimi Ölçeği İfade Edici Türkçe Formunun Oluşturulması ve Temel Kavramlarla Kişilerarası Problem Çözme Becerileri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi.* Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Zentall, T.R., Galizio, M., ve Critchfield, S.T. (2002). Categorization, Concept learning, and Behavior analysis: an introduction, *Journal of the Experimental Analysis of Behavior*, 78, 237-248.

EK-1

3 Yaş 0 Aylık ile 3 Yaş 11 Aylık Çocuklar İçin Uygulama Maddeleri

Kavram Türü	Kavramın Adı	Bulunduğu Soru	Kavram Türü	Kavramın Adı	Bulunduğu Soru
Yön / Mekanda Konum	Üst	1-13	Boyut	En Küçük	27-41
	Aşağı	2-14		En Uzun	30-44
	Alt	4-16		En Büyük	38-52
	En Yüksek	5-17		En Uzun	34-48
	Yukarı	9-21	Zıt	Aynı	36-50
	Dışında	11-23		Farklı	29-43
	En Yakın	25-39	Sayı / Sayma	Sonraki	7-19
	Önünde	31-45	Diğer	Olmayan	6-18
Miktar	Boş	3-15		Diğer	8-20
	Dolu	10-22		Bitirmiş	26-40
	Bütün	12-24		Karşı	28-42
	Çok	35-49		Her İkisi	32-46
	En Çok	37-51		Çevresinde	33-47

4 Yaş 0 Aylık ile 5 Yaş 11 Aylık Çocuklar İçin Uygulama Maddeleri

Kavram Türü	Kavramın Adı	Bulunduğu Soru	Kavram Türü	Kavramın Adı	Bulunduğu Soru
Yön / Mekanda Konum	Önünde	31-45	Zıt	Aynı	36-50
	En Yakın	25-39		Farklı	29-43
	En Uzakta	54-66	Miktar	Çok	35-49
	En Aşağıda	55-67		En çok	37-51
	Altta	58-70		En az	64-76
	Ortada	61-73	Zaman	Önce	53-65
	Arasında	63-75	Diğer	Bitirmiş	26-40
Boyut	En küçük	27-41		Karşı	28-42
	En uzun	30-44		Her İkisi	32-46
	En büyük	38-52		Çevresinde	33-47
	En uzun	34-48		Sonda	57-69
	En Kısa	56-68		Birlikte	59-71
Sıra / Sayma	Birinci	62-74		Biraz Fakat Çok Olmayan	60-72

EK-2

**Deney Grubu Katılımcıların Boehm Okul Öncesi Kavram Testi-3 Maddelerine İlişkin
İstatistiki Bilgiler**

Kavram Türü	Kavramın Adı	Uygulama Maddesi	ss	Ort	Kavram Türü	Kavramın Adı	Uygulama Maddesi	ss	Ort
Yön / Mekanda Konum	Önünde	31	0,55	0,510	Zıt	Aynı	36	0,91	0,294
	Önünde	45	1,00	0,000		Aynı	50	1,00	0,000
	En Yakın	25	0,86	0,351		Farklı	29	0,95	0,213
	En Yakın	39	1,00	0,000		Farklı	43	0,86	0,351
	En Uzakta	54	0,91	0,294	Miktar	Çok	35	1,00	0,000
	En Uzakta	66	0,82	0,395		Çok	49	1,00	0,000
	En Aşağıda	55	0,95	0,213		En çok	37	1,00	0,000
	En Aşağıda	67	0,95	0,213		En çok	51	1,00	0,000
	Altta	58	0,95	0,213		En az	64	0,91	0,294
	Altta	70	0,95	0,213		En az	76	0,91	0,294
	Ortada	61	0,82	0,395	Zaman	Önce	53	0,91	0,294
	Ortada	73	0,82	0,395		Önce	65	0,68	0,477
	Arasında	63	0,50	0,512	Diğer	Bitirmiş	26	1,00	0,000
	Arasında	75	0,32	0,477		Bitirmiş	40	0,86	0,351
Boyut	En küçük	27	1,00	0,000		Karşı	28	0,82	0,395
	En küçük	41	1,00	0,000		Karşı	42	0,95	0,213
	En uzun	30	0,91	0,294		Her ikisi	32	1,00	0,000
	En uzun	44	1,00	0,000		Her ikisi	46	1,00	0,000
	En büyük	38	1,00	0,000		Çevresinde	33	0,77	0,429
	En büyük	52	1,00	0,000		Çevresinde	47	0,64	0,492
	En uzun	34	1,00	0,000		Sonda	57	0,55	0,510
	En uzun	48	1,00	0,000		Sonda	69	0,55	0,510
	En Kısa	56	0,68	0,477		Birlikte	59	0,82	0,395
	En Kısa	68	0,82	0,395		Birlikte	71	0,86	0,351
Sıra / Sayma	Birinci	62	0,91	0,294		Biraz Fakat Çok Olmayan	60	0,36	0,492
	Birinci	74	0,91	0,294		Biraz Fakat Çok Olmayan	72	0,27	0,456

Kontrol Grubu Katılımcıların Boehm Okul Öncesi Kavram Testi-3 Uygulama
Maddelerine İlişkin İstatistikî Bilgiler

Kavram Türü	Kavramın Adı	Uygulama Maddesi	ss	Ort	Kavram Türü	Kavramın Adı	Uygulama Maddesi	ss	Ort
Yön / Mekanda Konum	Önünde	31	0,56	0,51	Zıt	Aynı	36	0,67	0,485
	Önünde	45	1,00	0,000		Aynı	50	1,00	0,000
	En Yakın	25	0,83	0,383		Farklı	29	1,00	0,000
	En Yakın	39	0,94	0,236		Farklı	43	1,00	0,000
	En Uzakta	54	0,67	0,485	Miktar	Çok	35	0,89	0,323
	En Uzakta	66	0,94	0,236		Çok	49	1,00	0,000
	En Aşağıda	55	0,94	0,236		En çok	37	1,00	0,000
	En Aşağıda	67	0,94	0,236		En çok	51	1,00	0,000
	Altta	58	1,00	0,000		En az	64	1,00	0,000
	Altta	70	1,00	0,000		En az	76	1,00	0,000
	Ortada	61	1,00	0,000	Zaman	Önce	53	0,61	0,502
	Ortada	73	0,94	0,236		Önce	65	0,44	0,511
	Arasında	63	0,39	0,502	Diğer	Bitirmiş	26	0,67	0,485
	Arasında	75	0,28	0,461		Bitirmiş	40	0,94	0,236
Boyut	En küçük	27	1,00	0,000		Karşı	28	0,56	0,511
	En küçük	41	1,00	0,000		Karşı	42	0,89	0,323
	En uzun	30	0,94	0,236		Her İkisi	32	1,00	0,000
	En uzun	44	1,00	0,000		Her İkisi	46	1,00	0,000
	En büyük	38	1,00	0,000		Çevresinde	33	0,56	0,511
	En büyük	52	1,00	0,000		Çevresinde	47	0,33	0,485
	En uzun	34	1,00	0,000		Sonda	57	0,72	0,461
	En uzun	48	1,00	0,000		Sonda	69	0,83	0,383
	En Kısa	56	0,61	0,502		Birlikte	59	0,83	0,383
	En Kısa	68	0,83	0,383		Birlikte	71	0,83	0,383
Sıra / Sayma	Birinci	62	0,61	0,502		Biraz Fakat Çok Olmayan	60	0,28	0,461
	Birinci	74	1,00	0,000		Biraz Fakat Çok Olmayan	72	0,50	0,514

EK-3**DEMOGRAFİK BİLGİ FORMU**

Annenin

Adı Soyadı :

Yaşı :

Öğrenim Durumu:

İlkokul () Ortaokul () Ortaöğretim () Üniversite ()

Mesleği :

Babanın

Adı Soyadı :

Yaşı :

Öğrenim Durumu:

İlkokul () Ortaokul () Ortaöğretim () Üniversite ()

Mesleği :

Çocuğun

Adı Soyadı :

Cinsiyeti : Kız () Erkek ()

Doğum Tarihi :

Okulu :

1.Kardeş Sayısı :

2. Çocuğun doğum sırası

A)İlk Çocuk

B)Ortanca veya ortancalardan biri

C)Son çocuk

3. Daha önce anaokuluna gitti mi? Evet () Hayır ()

4.Anaokuluna gitti ise devam süresi :

EK-4

Sayın Veli;

Çocuğunuzun katılacağı bu çalışma, “Okul Öncesi Eğitimin Kavram Kazanımlarında Sosyal Medya Türlerinden Youtube’un Bir Eğitim Teknolojisi Olarak Kullanımına Ait Eylemsel Araştırma” adıyla, 01/05/2019-14/06/2019 tarihleri arasında yapılacak bir araştırma uygulamasıdır.

Araştırmanın Hedefi: Youtube’un bir eğitim teknolojisi olarak kullanımının çocukların kavram gelişimi üzerindeki etkisini incelemek

Araştırma Uygulaması: Anket / Görüşme / Gözlem şeklindedir.

Araştırma T.C. Milli Eğitim Bakanlığı’nın ve okul yönetiminin de izni ile gerçekleştirilmektedir. Araştırma uygulamasına katılım tamamıyla gönüllülük esasına dayalı olmaktadır. Çocuğunuz çalışmaya katılıp katılmamakta özgürdür. Araştırma çocuğunuz için herhangi bir istenmeyen etki ya da risk taşımamaktadır. Çocuğunuzun katılımı **tamamen sizin isteğinize bağlıdır**, reddedebilir ya da herhangi bir aşamasında ayrılabilirsiniz. Araştırmaya katılmamama veya araştırmadan ayrılma durumunda öğrencilerin akademik başarıları, okul ve öğretmenleriyle olan ilişkileri etkilemeyecektir.

Çalışmada öğrencilerden kimlik belirleyici hiçbir bilgi istenmemektedir. Cevaplar tamamıyla gizli tutulacak ve sadece araştırmacılar tarafından değerlendirilecektir.

Uygulamalar, genel olarak kişisel rahatsızlık verecek sorular ve durumlar içermemektedir. Ancak, katılım sırasında sorulardan ya da herhangi başka bir nedenden çocuğunuz kendisini rahatsız hissederse cevaplama işini yarıda bırakıp çıkmakta özgürdür. Bu durumda rahatsızlığın giderilmesi için gereken yardım sağlanacaktır. Çocuğunuz çalışmaya katıldıktan sonra istediği an vazgeçebilir. Böyle bir durumda veri toplama aracını uygulayan kişiye, çalışmayı tamamlamayacağını söylemesi yeterli olacaktır. Anket çalışmasına katılmamak ya da katıldıktan sonra vazgeçmek çocuğunuza hiçbir sorumluluk getirmeyecektir.

Onay vermeden önce sormak istediğiniz herhangi bir konu varsa sormaktan çekinmeyiniz. Çalışma bittikten sonra bizlere telefon veya e-posta ile ulaşarak soru sorabilir, sonuçlar hakkında bilgi isteyebilirsiniz. Saygılarımızla,

Araştırmacı : Elif GÜLMEZ

İletişim bilgileri : 0543 272 1531

*Velisi bulunduğum anasınıfı A şubesi numaralı öğrencisi
.....’in yukarıda açıklanan araştırmaya katılmasına izin veriyorum.
(Lütfen formu imzaladıktan sonra çocuğunuzla okula geri gönderiniz*).*

...../...../.....

İsim-Soyisim İmza:

Veli Adı-Soyadı :

Özgeçmiş

Adı Soyadı:	ELİF GÜLMEZ			
Doğum Yeri:	HENDEK/SAKARYA			
Doğum Tarihi:	12.10.1995			
Medeni Durumu:	BEKAR			
Öğrenim Durumu				
Derece	Okulun Adı	Program	Yer	Yıl
İlköğretim	Akova İlköğretim Okulu		SAKARYA	2001-2005
Ortaöğretim	Yeniüzyıl Ortaokulu		SAKARYA	2005-2008
Lise	Anadolu Kalkınma Vakfı Mesleki Teknik, Anadolu Teknik ve Endüstri Meslek Lisesi	Bilişim Teknolojileri - Veri Tabanı Programcılığı	SAKARYA	2008-2012
Lisans	Sakarya Üniversitesi	Okul Öncesi Öğretmenliği	SAKARYA	2012-2016
Yüksek Lisans	Necmettin Erbakan Üniversitesi	Okul Öncesi Eğitimi	KONYA	2016-*
Becerileri:	Ebru sanatı, Karakalem resim çizimi			
İlgi Alanları:	Kitap okumak, ebru yapmak ve resim çizmek			
İş Deneyimi:	21 Haziran ilkokulunda yarım dönemi staj deneyimi Hendek Anaokulunda bir eğitim-öğretim yılı staj deneyimi Sakarya Soğuksu ilköğretim okulunda yarım dönem okul öncesi öğretmenliği Gaziantep Yalangoz ilköğretim okulunda iki yıl okul öncesi öğretmenliği			
Aldığı Ödüller:				
Hakkımda bilgi almak için önerebileceğim şahıslar:				
Tel:	0543 272 1531			
Adres	Karacaahmet mah. 38055 nolu cad. Narin apartman dış kapı:5 A blok kat:2 daire:5 Şehitkamil/GAZİANTEP			